

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 8 noiembrie 2018

SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	5–18
2.	Reexaminarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174 din 18 octombrie 2018. <i>(Referitor la proiectul de Lege nr. 98 din 22.03.2018.)</i> Nr. 2353 din 02.11.2018	18–28
3.	Reexaminarea Legii nr. 219 din 25 octombrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri. <i>(Referitor la proiectul de Lege nr. 353 din 23.10.2018.)</i> Nr. 2351 din 02.11.2018	28–33
4.	Reexaminarea Legii nr. 220 din 25 octombrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative. <i>(Referitor la proiectul de Lege nr. 354 din 23.10.2018.)</i> Nr. 2352 din 02.11.2018	28–34
5.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative <i>(Legea cu privire la rezerva Forțelor Armate – art. 5, 15; Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei – art. 19, 22, 24, 25, 35, 41; Legea cu privire la statutul militarilor – art. 5, 28, 31, 33; ș.a.).</i> Nr. 307 din 18.09.2018	34–36
6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002 <i>(art. 109).</i> Nr. 228 din 05.07.2018	36–38

7.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea privind controlul financiar public intern – art. 1, 3, 6, 7, 8, 9 ș.a.; Legea privind administrația publică locală – art. 14, 43</i>). Nr. 271 din 19.07.2018	38–39
8.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru completarea Legii nr. 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior (<i>art. 6, 14, Anexa nr. 2</i>). Nr. 275 din 19.07.2018	39–40
9.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule – art. 2, 8, 14 ș.a.; Codul contravențional – art. 26, 31¹, 242, 446</i>). Nr. 297 din 08.08.2018	40–41
10.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete. Nr. 117 din 11.04.2018	41–43
11.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea taxei de stat – art. 3, 4, 7; Legea cu privire la bunurile patrimoniale – art. 2; Legea cambiei – art. 8; Legea ocrotirii sănătății – art. 6, 23; ș.a.</i>). Nr. 220 din 26.06.2018	43–44
12.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru completarea unor acte legislative (<i>Legea privind protecția mediului înconjurător – art. 3, 8, 10, 15 ș.a.; Legea privind administrația publică locală – art. 29, 53; Legea apelor – art. 17, 18, 19 ș.a.</i>). Nr. 234 din 06.07.2018	44–46
13.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară. Nr. 358 din 25.10.2018	46–71

14.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind importul unui autovehicul. Nr. 304 din 10.09.2018	71–74
15.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind scutirea de taxa pe valoarea adăugată, taxa vamală și de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la importul unei unități radiologice auto necesare pentru Instituția medico-sanitară publică „Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc””. Nr. 359 din 25.10.2018	74–81
16.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind modificarea unor acte legislative (<i>Codul funciar – art. 8, 9, 10, 29; Codul contravențional – art. 117, 189</i>). Nr. 343 din 11.10.2018	81–95
17.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind importul unor autovehicule. Nr. 352 din 22.10.2018	96–98 103–104
18.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 180 din 26 iulie 2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală (<i>art. 3, 5, 9, 12, 16 ș.a.</i>). Nr. 371 din 01.11.2018	98–103
19.	Prezentarea Raportului cu privire la analiza, expertiza și evaluarea legislației electorale care a stat la baza invalidării alegerilor locale noi în municipiul Chișinău. Nr. 2362 din 06.11.2018	104–114
20.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative (<i>Codul contravențional – art. 52; Codul electoral – art. 52</i>). Nr. 376 din 05.11.2018	114–134

21.	<p>ORA ÎNTREBĂRILOR</p> <p>Prezentarea răspunsurilor la întrebări:</p> <p>- Prezentarea răspunsului la întrebarea doamnei deputat Inna Șupac, de către domnul Dragoș Vicol, președinte al Consiliului Coordonator al Audiovizualului, referitor la măsurile întreprinse de Consiliul Coordonator al Audiovizualului față de postul de televiziune „Publika TV” pentru răspândirea unor știri false.</p> <p>Adresarea întrebărilor:</p> <p>- Întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la măsurile întreprinse de Guvern pentru combaterea și prevenirea violenței în familie.</p> <p>- Întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la realizarea programului lansat de domnul Prim-ministru Pavel Filip „Un măr pentru fiecare”, care prevede livrarea fructelor proaspete în școli și grădinițe.</p> <p>- Întrebarea domnului deputat Iurie Țap, adresată Cancelariei de Stat, referitor la prezentarea în Parlament a proiectului de Lege privind serviciile publice.</p> <p>- Întrebarea domnului deputat Iurie Țap, adresată Ministerului Finanțelor, referitor la transpunerea Strategiei naționale de descentralizare în vederea creșterii veniturilor proprii ale autorităților publice locale.</p> <p>- Întrebarea domnului deputat Iurie Țap, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la identificarea entităților care trebuie să fie implicate în implementarea Legii nr. 1402/2002 privind serviciile publice de gospodărie comunală.</p> <p>- Întrebarea domnului deputat Iurie Țap, adresată Ministerului Finanțelor, referitor la repararea prejudiciilor cauzate de reforma fiscală a Guvernului.</p>	<p>135–146</p> <p>135–143</p> <p>143</p> <p>143–144</p> <p>144</p> <p>144</p> <p>145</p> <p>145</p>
-----	--	---

Ședința începe la ora 10.04.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președinte al Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc și domnul Valeriu Ghilețchi, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Bună dimineața.

Vă rog foarte mult să vă luați locul.

Secretariatul,

Vă rugăm frumos să ne anunțați prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 93 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Zotea-Durnea Alina – concediu medical, Ghimpu Mihai – cerere, Greceanîi Zinaida – cerere, Gagauz Fiodor – cerere, Deliu Tudor – cerere, Pistrinciuc Vadim – cerere, Careseni Demian – concediu medical, Hotineanu Vladimir – concediu medical.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult, domnule Ganaciuc.

Sînt 93 de deputați în sală, avem cvorumul, putem începe.

Și vă invit să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Dragi colegi,

Înainte de a trece la subiectele legate de ordinea de zi, dați-mi voie să fac cîteva anunțuri tradiționale. În perioada premergătoare ședinței de astăzi și-a sărbătorit ziua de naștere colegul nostru Ștefan Vlas. Să-i urăm „La mulți ani”, multă sănătate, felicitări, realizări frumoase. *(Aplauze.)*

Biroul permanent, la ședința sa de ieri, a aprobat un proiect de ordine de zi, pe care, bineînțeles, îl vom supune votului pentru a fi aprobat. Sînt multe subiecte care sînt propuse pentru ședința de astăzi, 8 noiembrie, și în mod regulamentar au fost făcute cîteva propuneri din partea deputaților. Și am să le trec în revistă foarte rapid, să le supunem votului și pe acestea și să trecem după aia la examinarea subiectelor de pe ordinea de zi.

O primă propunere vine din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor care propun introducerea pe ordinea de zi de astăzi, 8 noiembrie, a audierilor ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și

mediului și ale ministrului afacerilor externe și integrării europene cu privire la intenția Ucrainei de a construi un complex de hidrocentrale pe râul Nistru.

Domnule Mudreac,

Vă rugăm frumos, aveți fix un minut la dispoziție.

Poftiți.

Domnul Radu Mudreac:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Noi am încercat, pe parcursul ultimilor ani, să facem mai multe tentative de a audia reprezentanții Guvernului, de a fi informat Parlamentul, ca For Legislativ Suprem în acest stat, ceea ce intenționează ucrainenii să construiască pe râul Nistru aceste hidrocentrale, la care, pînă la urmă, n-am obținut nici o informație.

Este important să cunoaștem măcar... în aceste două săptămîni, care au mai rămas de lucru în această legislatură, ca Parlamentul să cunoască care sînt intențiile Ucrainei? Care sînt acțiunile Guvernului Republicii Moldova în discuția cu partea ucraineană?

Noi am încercat să facem mai multe tentative de a ne informa de la Rada ucraineană, la care n-avem nici un răspuns pînă la ziua de astăzi. De aceea rămîne suspectă această situație, inclusiv această comisie interguvernamentală care ...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mudreac,

V-am rugat fix un minut.

Vă rog frumos, 10 secunde.

Rog toți colegi să se expună concis.

10 secunde. Poftiți.

Domnul Radu Mudreac:

... această comisie interguvernamentală care pînă la urmă s-a finalizat cu nici un rezultat, să fim informați: care este situația la ziua de astăzi?

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

La acest subiect?

Domnule Boțan,

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Fracțiunea Partidului Liberal va susține acest demers, deoarece această problemă, într-adevăr, a fost înaintată de mai multe ori pentru discuții. Este o problemă nu doar de mediu, dar și de securitate națională. Sînt convins că atît partea ucraineană, cît și cea a Republicii Moldova vor găsi prilej de a rezolva această problemă de comun acord. De aceea considerăm că aceste audieri sînt binevenite.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Cine este pentru a susține această propunere și a introduce pe ordinea de zi subiectul audierilor, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Propunerea nu a fost susținută.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, o altă propunere din partea colegilor noștri din Fracțiunea Partidului Socialiștilor care propun să fie introdusă pe ordinea de zi de astăzi audierea ministrului justiției, ministrului sănătății, muncii și protecției sociale și a ministrului economiei și infrastructurii cu privire la: condițiile de detenție, acordarea serviciilor medicale și crearea locurilor de muncă.

Cam straniu demersul. Dar să vedem ce ne spune domnul Țurcan, la ce se referă.

Poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

Eu cred că e straniu din cauza că de cîte ori noi am propus, inclusiv din partea comisiei, dar, cu regret, majoritatea n-a auzit. Deci noi, într-adevăr, propunem ca să fie audiați aceștia trei miniștri din cauza că situația care s-a creat în instituțiile penitenciare este una foarte alarmantă, constatarea aceasta au făcut-o de mai multe ori și experții internaționali. Moldova a fost nu o dată deja condamnată din partea CEDO. Vizitele în aceste instituții au demonstrat încă o dată că:

1. Aceste instituții sînt supraaglomerate din cauza aplicării excesive a arestului preventiv și a pedepsei în formă de privare de libertate.

Noi cunoaștem foarte bine că mai mulți cei care trebuie să stea acolo, se plimbă prin țară ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Mulțumim.

Se supune...

Da, aveți un minut la dispoziție, dar acum mai aveți încă cinci secunde acordate din partea mea. Doar că vă respect foarte mult și colegial vă dau zece secunde.

Poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

Atunci mai aproape de... ceea ce este mai aproape pentru dumneavoastră – ministrul economiei. De ce? În instituțiile penitenciare la ziua de azi nu sînt absolut create locuri de muncă și cei care sînt deținuți nici nu pot să se folosească de posibilitatea prevăzută de lege de a exclude sau de a micșora termenul de pedeapsă din contul zilelor lucrate, în același timp n-au posibilitatea să lucreze și să asigure recuperarea prejudiciului cauzat.

Ce ține de Ministerul Sănătății... Noi astăzi nu avem o instituție specializată, o secție specializată pentru cei care sînt deținuți cu dereglări mintale. Ei toți sînt împreună, din cauza aceasta sînt provocate mai multe conflicte etc. Și a crescut printre altele foarte mult numărul celor care sînt decedați.

Cu excepția cazurilor cînd au fost organizate flashmob-uri...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Am înțeles care este subiectul. A expirat încă un minut suplimentar pe care l-ați avut. Și de aceea supun votului.

Cine este pentru a introduce subiectul pe ordinea de zi, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Vă mulțumesc foarte mult.

Următorul subiect care este propus, la fel, de colegii noștri din Frațiunea Partidului Socialiștilor ține de audierea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale cu privire la asigurarea accesului copiilor nevaccinați în școli, informarea cu privire la numărul copiilor nevaccinați și alternativele educaționale pentru copiii nevaccinați.

Domnule Odnostalco,

Un minut la dispoziție, vă rog frumos.

Încercați succint.

Poftiți.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Уважаемые коллеги,

Сегодня у нас по-прежнему остается эта национальная проблема – недопуск детей в школы. Сегодня у нас порядка трех тысяч детей не посещают школы по причине отсутствия вакцинации. Речь идет не только о кори, речь идет в целом о вакцинации.

17 октября был совместный приказ Министерства Образования и Министерства Здравоохранения о допуске детей в учебные заведения. Тем не менее на сегодняшний день цифра в три тысячи человек остается фактом.

Все мы посещаем районы. Наши коллеги из районов ежедневно дают сигналы: приходят люди и жалуются. Проблема остается, не допускают несмотря на приказ детей в школы.

Мы понимаем, что было решение Конституционного суда, но министр здравоохранения, министр образования так и не пришли по многочисленным нашим с вами запросам, сюда, в Парламент, для доклада о ...

Domnul Andrian Candu:

Zece secunde.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Мы просим, чтобы на следующее заседание Парламента явились эти два министра, здесь мы все вместе обсудим этот вопрос в рабочем порядке, без политики, для того, чтобы решить проблему доступа детей.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghilețchi,

Vă rugăm.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Eu subscriu parțial la ceea ce-a spus domnul Odnostalco, există un asemenea ordin, dar, din păcate, el nu este executat, nu este implementat în foarte multe școli astăzi, unele direcții de învățământ ignoră acest ordin.

Doar că eu aș vrea să fac o propunere pentru colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor, așa cum ați menționat, domnule Odnostalco, ca să evităm politizarea acestui subiect, poate e bine să rugăm comisia de profil mai întâi ei să invite reprezentanții ministerului, fie doamna ministru a educației, culturii și cercetării și doamna ministru al sănătății, muncii și protecției sociale, ca în cadrul comisiei să fie audiată această problemă.

Dacă în cadrul comisiei nu se identifică o soluție, putem s-o punem și la nivel de ședință de plen a Parlamentului. Dar eu cred, într-adevăr, că este important ca acest ordin să fie adus la cunoștința tuturor direcțiilor de învățământ și el să fie implementat așa acum s-a luat decizia la nivel de Guvern.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Odnostalco,

Foarte scurt.

Vă rugăm frumos.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Я с вами согласен, господин Гилецкий, но тот инструмент слушаний на базе комиссии, он уже был использован нами. В сентябре месяце подобные слушания были.

К сожалению, результата никакого нет.

Domnul Andrian Candu:

Da, dar s-au schimbat circumstanțele. Există deja implicarea Guvernului și a autorităților la nivel de Guvern, există ordinele pe care dumneavoastră le-ați menționat și, probabil, merită pe platforma comisiei încă o dată să se mai organizeze aceste audieri săptămîna viitoare. Dacă ele nu sînt cu succes sau presupun că trebuie să le discutăm la nivel de plen, revenim la subiectul respectiv joi, vineri, dacă sînteți de acord.

Vă mulțumesc mult că sînteți de acord.

Respectiv, acest subiect nu-l supun la vot.

Revenim la el săptămîna viitoare.

La fel, dumneavoastră propuneți, adică colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor, propuneți să organizăm astăzi audierea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării referitor la numărul copiilor care sînt transportați în sate unde au fost închise instituțiile de învățământ, numărul localităților în care copiii nu sînt asigurați cu transport ș.a.m.d.

Domnule Batrîncea,

Vă rugăm frumos.

Aveți un minut la dispoziție.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Drept urmare și rezultat al acelei reforme faimoase a educației, au fost lichidate peste 200 de școli și în zeci de localități din țară, zeci de sate astăzi copiii sînt nevoiți să frecventeze școala în localitățile vecine.

Ideea Guvernului era că va fi asigurat transportul, vor fi create condiții, însă primim semnale din teritorii că sînt mai multe probleme cu transportarea copiilor. Sînt zeci de localități unde copiii sînt nevoiți de sine stătător să rezolve problema transportului, sînt zeci de cazuri atunci cînd unitățile de transport, autobuzele sînt într-o stare tehnică deplorabilă și deseori nu funcționează.

Și de aceea dorim să audiem ministrul educației, culturii și cercetării ca să aflăm situația cîte sate, în primul rînd, nu beneficiază de acest transport, în cîte sate din țară copiii de sine stătător ajung în localitățile vecine pentru a frecventa școala și pentru a face studii.

Considerăm că într-un stat civilizată acest lucru nu poate fi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Aproape, aproape ați reușit.

Și eu vă mulțumesc foarte mult.

Se supune votului.

Cine este...

Cer scuze. La acest subiect, domnule Țap?

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Credem că subiectul merită atenție. Or...

Credem că subiectul merită atenția despre care s-a vorbit. Or, pe parcursul ultimilor 4 ani de zile am abordat în repetate rînduri cazuri concrete. Mi-a reușit să rezolvăm pe anumite probleme, doar că voi mai atenționa asupra faptului că hotărîrea de Guvern pune pe spatele autorităților publice locale de nivelul întîi transportarea elevilor în cazul unei localități, deplasării într-o singură localitate, ceea ce este încălcare gravă.

Or, consiliul... consiliile raionale au prevăzute și cele 5 la sută în buget pentru a asigura transport.

Deci este o problemă care trebuie văzută și legal, și instituțional.

De aceea ar fi bine să audiem astăzi, pentru a le pune la punct.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule Batrîncea,

Poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc pentru amabilitate.

Deci, stimați colegi, doar două momente foarte pe scurt le voi informa.

Cu părere de rău, astăzi, acele autobuze nu beneficiază de deservire tehnică, nu sînt mecanici și atunci cînd automobilele au probleme tehnice șoferii stau acasă.

Adică, trebuie de examinat și această problemă, ce-i trebuie Guvernului, ce surse suplimentare, ca aceste autobuze să aibă o deservire tehnică adecvată.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule președinte Voronin,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Stimați colegi,

În primul rînd, vă felicit cu ziua de ieri, 7 noiembrie, a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Nu uitați „откуда ваши корни”.

În al doilea rînd, eu am citit atent agenda de astăzi a ședinței Parlamentului și ascult inițiativele. Eu înțeleg că se apropie alegerile și trebuie să demonstrăm activitate populației, că am fost activi. 4 ani de zile a trebuit să fim activi, nu acum cu două luni, cu o lună înainte.

Toate aceste întrebări pe care voi le ridicați, eu nu spun că ele nu sînt importante, sînt importante și ele trebuie să... dar ele țin de Guvern.

Noi cine sîntem aici Parlament ori Guvern?

De ce Guvernul nu trebuie să hotărască aceste probleme cu autobuzele, cu Nistru, cu drepturile, cu nedrepturile, cu toate aceste lucruri?

Da, voi demonstrați inițiativă. Eu vă înțeleg pe voi foarte bine, vreți să arătați „очки”. „Очки”... arătați, nu puneți „очки” la oameni.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Mulțumim frumos. (*Discuții.*)

10 secunde.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

10 secunde trebuie să-i trimitem pe toți unde trebuiau să stea 4 ani de zile și să nu bată capul acum, cu o lună înainte de expirarea termenului Parlamentului.

Amin.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule președinte Voronin.

Cine este pentru a introduce subiectul respectiv pe ordinea de zi, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Vă mulțumesc foarte mult.

Și avem o propunere din partea Comisiei economie, buget și finanțe privind introducerea pe ordinea de zi a unui proiect de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 180 privind declararea voluntară și stimularea fiscală, proiectul nr. 371 din 1 noiembrie 2018.

Domnule Creangă,

Vă rugăm frumos.

Domnule președinte,

Dacă vreți să argumentați propunerea.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Solicit includerea în ordinea de zi a proiectului nr. 371 privind modificarea Legii nr. 180. Modificările respective sînt necesare pentru a fi în corelare directă cu angajamentele în raport cu Fondul Monetar.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Cine este pentru a introduce subiectul respectiv pe ordinea de zi de astăzi, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut introducerea pe ordinea de zi.

Astfel, vom avea mai multe subiecte.

Colegii din Frațiunea Partidului Liberal Democrat propun introducerea pe ordinea de zi a audierilor Raportului de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei naționale de integritate și anticorupție.

Domnule Țap,

Vă rugăm frumos.

Aveți un minut la dispoziție.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Strategia națională de integritate și anticorupție este unul dintre principalele documente care derivă din Acordul de Asociere și, de rînd cu Planul național de acțiuni pentru implementarea acesteia, sînt documente cardinale.

Strategia a fost aprobată în martie 2017. Sîntem deja la finele anului 2018.

În acest context, doar voi aminti, de fapt, voi cita Memorandumul de înțelegere „Republica Moldova – Uniunea Europeană” pe care Republica Moldova și l-a asumat și care spune expres: „Raportul va fi măsurat, printre altele, de primul Raport anual privind punerea în aplicare a Strategiei care urmează să fie aprobat de către Parlament.” Citat închis.

Deci acțiunea 22.

Domnul Andrian Candu:

10 secunde, vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Nemaivorbind despre faptul că partenerii de dezvoltare, inclusiv Fondul Monetar și Banca Mondială, ne atenționează asupra problemei corupției în Republica Moldova.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Boțan,

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

Și deputații Partidului Liberal au subsemnat acest demers.

De aceea, în numele fracțiunii, vom susține acest proiect, pentru că, într-adevăr, această Strategie presupune ca Parlamentul Republicii Moldova să verifice implementarea acesteia, ceea ce prevede legea pe care tot noi am adoptat-o.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Vă mulțumesc foarte mult.

De procedură?

Vă rog frumos, domnule președinte Voronin.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Toate proiectele care pînă acum au fost propuse din partea socialiștilor și din partea aceasta dumneavoastră nici nu vă uitați în sală și spuneți că propunerea nu a fost susținută. Asta-i falsificare. Adevărată falsificare.

Aici se imprimă tot, domnule Candu, și dumneavoastră o să răspundeți pentru acest lucru.

Numai s-a propus de la fracțiunea aceasta coruptă și mafiotă și deodată 30 de oameni ... a trecut.

Noi sîntem în sală 93. 93 împărțit la 2 cît e, domnule Candu?

De ce nu numărați?

Propunerea cu Nistru a trecut... a votat partea ceea toată, partea asta toată și noi am votat.

... N-ați numărat voturile.

Eu vă rog foarte frumos, terminați măcar la sfîrșitul mandatului... cu falsificările acestea, vă ajunge 4 ani de zile.

Domnul Andrian Candu:

Adică, potrivit procedurii, dumneavoastră îmi propuneți sau solicitați ca să număr voturile? (*Voce nedelușită din sală.*) Să număr voturile.

Bine. La următorul vot neapărat am să-l număr.

Vă mulțumesc foarte mult.

Următoarea propunere vine din partea colegilor din mai multe fracțiuni. Și mă refer aici la Frațiunea Partidului Liberal Democrat, Frațiunea Partidului Liberal și Frațiunea Partidului Comuniștilor care propun introducerea pe ordinea de zi a proiectului de Hotărîre nr. 316 din 26 septembrie 2018 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor declarării indezirabile și îndepărtării sub escortă din Moldova a profesorilor din rețeaua de licee „Orizont”.

Domnule Țap,

Vă rugăm frumos, dumneavoastră argumentați propunerea.

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Din răspunsul pe care l-am primit de la Ministerul Afacerilor Interne, se spune că totul este în ordine.

La 5 septembrie, cetățenii respectivi au fost declarați indezirabili.

Doar vom aminti, stimați colegi, că, conform investigației „Ziarului de Gardă”, scrisorile de la Biroul Migrație și Azil către operator, către Serviciul poștal au fost datate cu 10 septembrie. Deci la 5... la 6 septembrie reținuți și scoși din țară, totodată, scrisorile... au ajuns la destinatar la 11 septembrie. Tot aici se spune că... autoritatea respectivă nu a întreprins alte acțiuni.

Și noi știm că SIS-ul au fost cei care i-au escortat, i-au îndepărtat. Deci SIS-ul a acționat ilegal.

Pe de altă parte, sînt argumente de falsificare. Deci trebuie să elucidăm starea de lucruri, pentru ca să ne determinăm dacă a fost în câmp legal ambele autorități.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule Apostol,

La acest subiect?

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Ion Apostol:

Stimați colegi,

Pînă la acest moment, nu avem o claritate în acest subiect, în subiectul răpirii cetățenilor turci pe teritoriul Republicii Moldova. De aceea noi susținem acest demers pentru a face o claritate și ca cetățenii Republicii Moldova să-și afle eroii.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Voi supune...

Cer scuze.

Doamnă Șupac,

Poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Eu vreau să informez colegii că deja este disponibilă și informația cu privire la răspunsul Guvernului în adresa CEDO. Și avem și noi, și fracțiunea noastră foarte multe întrebări față de Guvern și cei care au semnat acest răspuns, fiindcă o informație care a fost expusă în acest răspuns nu este veridică și în unele cazuri chiar și falsificată.

Vreau să reiterez ceea ce spuneam și anterior că există un document oficial semnat de către Biroul Migrație și Azil în care este scris foarte clar că ei recunosc faptul că, în cazul în care acești 7 cetățeni turci se vor reîntoarce în Turcia, ei pot să fie torturați acolo.

Și noi încă... mai avem întrebare, totuși, cine este responsabil pentru anume decizia ca acești cetățeni să...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Este clară opinia dumneavoastră.

Și ultima intervenție – domnul Batrîncea.

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Într-adevăr, subiectul este important, sînt prea multe speculări și manipulări în societate și de aceea este important ca și Parlamentul, și societatea să fie informată cît mai obiectiv asupra situației.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor va susține acest demers.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Voi supune votului introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect.

Și după cum a fost solicitat, vom avea și intervenția numărătorilor.

Rog frumos numărătorii, să fiți gata pentru a da rezultatele pe sectoare.

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul de Hotărîre nr. 316 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pe subiectul care a fost menționat, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare. *(Gălăgie în sală.)*

Vă rugăm frumos, sectorul nr. 1.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 21.

Sectorul nr. 2 – 5.

Sectorul nr. 3 – 9.

Domnul Andrian Candu:

Cu 35 de voturi, această propunere nu a fost susținută.

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Aici au fost epuizate toate propunerile venite în mod regulamentar.

Și voi supune votului aprobarea ordinii de zi, precum a fost propusă de Biroul permanent, cu suplimentul care a fost deja votat, la propunerea domnului Creangă.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea ordinii de zi.

Și trecem la examinarea subiectelor de pe ordinea de zi.

Primul subiect este **reexaminarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova**. Este demersul Președintelui prin care a fost expediat înapoi, în mod repetat, la reexaminare Codul votat de noi. Ne referim la **proiectul de Lege nr. 98 din 22 martie 2018**.

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Nicolae Posturusu, care reprezintă astăzi Președinția.

Vă rugăm frumos să ne prezentați care sînt argumentele Președintelui.

Vă invităm la tribuna principală. *(Gălăgie în sală.)*

Poftiți.

După care comisia... și o să-l rugăm pe domnul Mihalache, din partea comisiei, să prezinte raportul comisiei și vom purcede la procedura de vot.

Domnul Nicolae Posturusu – reprezentant împuternicit al Președintelui Republicii Moldova, Secretar general adjunct al Aparatului Președintelui Republicii Moldova:

Stimate domnule Președinte,

Onorată audiență,

Permiteți-mi să vociferez argumentele Președintelui Republicii Moldova în contextul nepromulgării Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova.

Mă voi referi doar la argumentele juridice, în mod exclusiv.

La 18 octombrie, Parlamentul a adoptat Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova pe care, ulterior, l-a remis Președintelui Republicii Moldova spre promulgare.

Analiza Codului a permis identificarea unui șir de norme ce comportă carențe.

Prima. În lumina articolului 5 alineatul (2) se instituie cercul informațional determinat din care pot proveni serviciile și programele de televiziune. Potrivit acestor prevederi, programele audiovizuale achiziționate urmează să aibă proveniență fie strict europeană, fie a statelor membre ale Convenției europene privind televiziunea transfrontalieră.

În alura aceluiași obiectii, remarcăm și prevederile articolului 17 alineatul (4) care, având scopul declarat, și anume protejarea spațiului audiovizual național, instituie reglementări care concentrează și monopolizează spațiul mediatic cu programe de televiziune și radio cu conținut informativ-analitic, militar și politic, produse exclusiv în statele membre ale Uniunii Europene, în SUA, Canada, precum și cele care au ratificat Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră.

Considerăm că acest rastru cuprinde doar un procent nesemnificativ de surse informaționale produse în cele peste 190 de state ale lumii, limitînd astfel accesul consumatorului autohton la produse media de altă proveniență. (*Rumoare în sală.*)

În această ordine de idei, Codul reduce și arealul spațiului cultural, menționînd că acesta va reflecta exclusiv diversitatea culturală națională, și pe cea europeană.

Conceptul noțiunii „cultură”, coroborat cu cel al noțiunii „diversitate”, combate, prin definiție, delimitarea unui mediu informațional îngust și strict determinat. Drept argument avem Hotărîrea Curții Constituționale nr. 17 din 6 decembrie 2012, unde Curtea a reținut că orice restrîngere a libertății de exprimare și de informare nu este justificată dacă nu se poate dovedi în mod convingător că este necesară într-o societate democratică. Trebuie demonstrată existența unei necesități sociale imperioase care a determinat aplicarea acestor limitări asupra exercitării dreptului la libera

exprimare și informare ori asemenea necesitate imperioasă nu a fost nici atestată, nici argumentată.

În ceea ce privește prevederea articolului 16 alineatul (1), care reglementează dreptul de acces al persoanelor cu dizabilități de văz sau auz la serviciile media audiovizuale, norma respectivă poartă un caracter superfluu. De menționat că Constituția, prin prisma articolelor 15 și 34, deja garantează acest drept tuturor persoanelor, fără a face distincție pe criteriu de dizabilitate. În această ordine de idei, deopotrivă alineatele (1) și (2) ale articolului 16 merită a fi reformulate în sensul în care ar obliga furnizorii de servicii media să asigure necondiționat respectarea acestui drept pentru categoria de persoane menționate.

În ceea ce privește imposibilitatea exprimării votului persoanelor care pe lângă o funcție de demnitate publică, are în paralel calitatea de fondator sau acționar al unei persoane juridice din domeniul serviciilor media audiovizuale, aspectul de integritate al acestor prevederi este perceptibil, însă imperfecțiunea normei rezidă prin prisma prevederilor Codului civil (articolul 161 alineatul (2)) și Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi, care pun accent determinant pe decizia fondatorului, după caz, a acționarului unic.

În opinia noastră, este alogic să fie lipsit de dreptul de vot în asemenea circumstanțe.

Un alt argument este acela că majoritatea prevederilor ce reglementează salarizarea organelor de conducere ale furnizorului public de servicii media poartă un caracter imprecis în condițiile proiectului Legii privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar, care prevăd expres grila de salarizare pentru funcțiile respective, iar, în același timp, proiectul menționat prevede că la elaborarea oricăror legi și hotărâri ale Parlamentului se interzice includerea în ele a prevederilor ce țin de salarizarea personalului din sectorul bugetar. Atrag atenția că în Cod ele deja sînt incluse.

În altă ordine de idei, prevederile menite să reglementeze suspendarea și retragerea licenței de emisie comportă abateri de la principiul transparenței și legalității. Prin prisma Codului examinat, Consiliul Audiovizualului posedă o marjă efectivă de discreție de aplicare a acestei sancțiuni, legea prevede aplicarea acestora în cadrul unei proceduri extrajudiciare.

În acest sens, amintim că mecanismul aplicabil de Legea abrogată nr. 603 din 3 octombrie 1995, și anume sistarea sau încetarea activității instituțiilor audiovizualului, se realiza prin intermediul unui proces judiciar, în opinia noastră, este unul corespunzător principiilor legalității, transparenței și a democratismului per ansamblu. Or, în condițiile propuse în Codul examinat sînt create premise pentru abuzuri și influențe asupra agenției media, ba chiar atentarea la dreptul de proprietate privată în

condițiile în care licența de emisie constituie un bun în sensul hotărîrilor anterioare ale Curții Constituționale și ale Curții Europene pentru Drepturile Omului.

De altfel, în Hotărîrea Curții Constituționale nr. 17/2012, Curtea a reținut că retragerea unei licențe de exploatare a unei afaceri este o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului. Curtea, de altfel, a notat, dat fiind faptul că scopul procedurii este revocarea temporară sau permanentă a autorizației de emisie acordate unui radiodifuzor, aceasta implică, în mod incontestabil, și o ingerință în libertatea de exprimare.

În ceea ce privește rolul organului coordonator, Înalta Curte a menționat că, luînd în considerare faptul că Consiliul este un organ susceptibil politizării, decizia acestuia de a suspenda sau retrage licența unui radiodifuzor poate duce la instaurarea unor filtre, ambele la fel de periculoase pentru libertatea de exprimare și informare a publicului. Din decizie reiese că a „suspenda” licența, pînă la urmă, înseamnă nu altceva decît a o „suprima”.

Acestea sînt argumentele de bază...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Posturusu.

În continuare, dacă sînt întrebări în adresa dumnealui, vă rog frumos, domnule Batrîncea, poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumesc.

Stimate domnule Posturusu,

Considerăm că este o analiză destul de bună. Chiar putem adăuga că recomandările Consiliului Europei spun foarte clar că orișicare îmbunătățire a legislației audiovizualului nu poate nicidecum submina libertatea presei, libertatea informării ș.a.m.d. Și aici este vădit încălcată această recomandare a Consiliului Europei. Într-adevăr, în noul Cod al audiovizualului, în noul proiect este cu mult simplificată procedura de suspendare a licenței fără instanță de judecată, ceea ce nu era anterior și ceea ce este foarte grav, este o bîtă pentru mass-media.

Doi. S-au majorat esențial amenzile financiare de 5, 10 ori, ceea ce poate fi catalogat ca un pressing financiar asupra instituțiilor mass-media.

Și trei. În cadrul audierilor, în cadrul comisiei permanente a Parlamentului, reprezentanții absolut tuturor posturilor de televiziune din Moldova, inclusiv „Moldova 1”, „PRO TV”, „RTR” și altele, au spus că

mass-media din Republica Moldova, în primul rînd, televiziunile nu sînt gata pentru acest nou Cod al audiovizualului și nu vor putea corespunde cu aceste prevederi.

Cum considerați dumneavoastră, au fost încălcate mai multe norme, anume internaționale, în ceea ce ține de libertatea mass-mediei, în ceea ce ține de libertatea, în primul rînd, redacțională? Și cum considerați dumneavoastră, se instituie un mecanism ascuns de cenzură asupra politicii redacționale a mass-mediei în Republica Moldova?

Domnul Nicolae Posturusu:

Stimate domnule deputat,

Scrisoarea Președintelui conține argumente juridice cu trimitere la documente internaționale și tratate pe 5 foi. Desigur că toate cele enunțate de dumneavoastră se regăsesc în această scrisoare. Suplimentar, pot menționa că retragerea licenței de un organ administrativ pare o ingerință clară, deoarece în procedură judicioasă este aproape imposibil să obții suspendarea deciziei organului respectiv, pînă la examinarea în fond a cauzei, ceea ce va priva radiodifuzorul de posibilitatea de a emite în perioada în care merge un proces judiciar. Atît.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt alte întrebări și intervenții.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Posturusu.

Vă mulțumim mult.

Următorul... să vă invităm cu mare plăcere... îl invităm la tribuna principală pe domnul Mihalache să ne prezinte viziunea comisiei, prezentîndu-ne raportul comisiei.

Vă mulțumim.

Poftiți.

Domnul Corneliu Mihalache:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media cu privire la examinarea Codului serviciilor media audiovizuale ale Republicii Moldova.

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a examinat obiectiile expuse de Președintele Republicii Moldova referitor la Codul serviciilor media audiovizuale ale Republicii Moldova și, reieșind din competențele și atribuțiile funcționale, comunică următoarele.

Cu referință la prevederile articolului 5 alineatul (2) prin care se stipulează că programele achiziționate urmează să aibă proveniență fie strict europeană, fie a statelor membre ale Convenției Europene privind televiziunea transfrontalieră, comisia menționează că această cotă prevăzută de norma legală nu este una strictă, deoarece prevede, cel puțin, 50 la sută din programe achiziționate și este în concordanță cu prevederile Concepției securității informaționale a Republicii Moldova.

Obiecțiile expuse în scrisoarea Președintelui cu referință la articolul 17 privind protejarea spațiului informațional al Republicii Moldova au fost examinate și considerate constituționale de către Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 16 din 4 iunie 2018.

Obiecțiile, potrivit cărora prevederile menite să reglementeze suspendarea și/sau retragerea licenței de emisie, comportă abateri de la principiul transparenței și legalității.

Comisia reține impactul social major al serviciilor oferite de către radiodifuzori, fapt constatat și de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului prin jurisprudența sa (exemple: Radio France și alții versus Franța, Handyside versus Marea Britanie și alții) și au ca scop exercitarea controlului asupra implementării prevederilor legislației naționale.

Deopotrivă, comisia menționează că la elaborarea Codului serviciilor media audiovizuale, autorii s-au ghidat de mai multe acte ale Consiliului Europei, Parlamentului European și ale comisiei, cum ar fi Directiva Uniunii Europene, recomandarea Comitetului de miniștri al Consiliului Europei cu privire la pluralismul mijloacelor mass-media și diversitatea conținutului mediatic, Rezoluția Parlamentului European din 25 septembrie 2008 privind concentrarea și pluralismul mass-media, Declarația din 11 septembrie 2009 a Comitetului de miniștri al Consiliului Europei cu privire la rolul mass-media pentru comunitate în promovarea coeziunii sociale și a dialogului intercultural.

În scrisoarea de remitere a Președinției se face referință la pretinsele încălcări ale prevederilor articolelor 32, 34 și 54 din Constituția Republicii Moldova, prin care ar fi diminuate drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Comisia menționează că la subiectul invocat s-a expus Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 16 din 4 iunie 2018, declarând prevederile expuse în Codul audiovizualului în vigoare drept constituționale. Codul serviciilor media audiovizuale a preluat conceptul examinat de Înalta Curte.

Urmare a dezbaterilor, comisia, cu votul majorității membrilor (6 – „pro”, 1 – „împotriva” și 2 – „abțineri”), a decis să propună plenului Parlamentului menținerea votului acordat pentru adoptarea Codului serviciilor media audiovizuale ale Republicii Moldova.

Mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Batrîncea,

Dacă aveți întrebări în adresa comisiei, vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Am două întrebări către domnul raportor.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze. Numai o chestiune.

Domnule Batrîncea,

Aș vrea să vă atrag atenția că sîntem la reexaminare și există o altă procedură pentru reexaminare, care prevede, potrivit regulamentului, aplicarea aceluiași proceduri în cazul examinării amendamentelor. Luînd în considerare că dumneavoastră nu aveți amendamente la comisie și nici nu puteați să aveți, fiindcă, într-adevăr, Președintele a venit cu argumente, eu am să solicit și opinia Comisiei juridice, cer scuze, a Direcției generale juridice, eventual, la interpretarea regulamentului, dacă în această procedură mai putem pune întrebări și dezbate raportul comisiei, fiindcă regulamentul e destul de clar la alineatul (3), articolul 74.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Adică, într-un fel sîntem în lectura a doua la dezbaterile amendamentelor.

Poftiți, domnule Creangă.

Domnul Ion Creangă – șeful Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului:

Domnule Președinte,

Stimați deputați,

Cu referire la această fază legislativă, noi considerăm că deputații pot pune anumite întrebări de clarificare pe marginea raportului, dar nu esenței amendamentelor.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Pe baza raportului, vă rugăm frumos.

Domnule Batrîncea,

Poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumesc.

În primul rînd, de procedură și pe marginea raportului, bineînțeles. Comisia permanentă a Parlamentului cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media are un președinte – Hotineanu Vladimir, sînt doi vicepreședinți – Vlad Batrîncea, Lilian Carp și este secretarul comisiei – doamna Maria Ciobanu. De ce acest raport nu este prezentat de conducerea acestei comisii, dar de un simplu membru care nu a fost împuternicit de către comisie să prezinte acest raport? Asta e prima întrebare.

Domnul Corneliu Mihalache:

Dar întrebarea cui se adresează? Simplului membru al comisiei?
(*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Dar întrebare pe marginea raportului aveți?

Domnul Corneliu Mihalache:

Domnule Batrîncea...

Dacă îmi permiteți, eu răspund la întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Nu trebuie. Haideți să vorbim despre raport.

Domnul Corneliu Mihalache:

Nu, pentru că dumnealui nu a fost la ultima ședință a comisiei cînd a fost dezbătut raportul, dumnealui nu știe dacă am fost împuternicit sau nu.

Domnul Andrian Candu:

Da unde a fost dumnealui?

Vă rugăm frumos, domnule Mihalache.

Domnul Corneliu Mihalache:

Noi îl avem în sală pe vicepreședintele domnul Carp care mi-a delegat dreptul de a prezenta raportul.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rugăm frumos.

Ne clarificăm.

Domnule Carp,

Vă rugăm, poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Președinte,

Ședința am condus-o eu, în lipsa domnului președinte Hotineanu, dar am decis să prezint acest proiect de lege domnul Mihalache fiind în cunoștință de cauză despre Codul audiovizualului deci mai bine și asta a fost cauza.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Am clarificat subiectul.

Vă mulțumim frumos, domnule Carp.

Și acum întrebare pe marginea raportului, poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, mulțumesc pentru această clarificare.

Și întrebare pe marginea raportului. În raport se conțin relațiile între organul administrativ CCA și diferite instituții mass-media din Republica Moldova, unde CCA obține mai multe atribuții represive față de mass-media din Moldova pînă la: retragerea licenței și amenzile financiare, controlul direct asupra politicii redacționale.

Întrebarea mea este următoarea: domnule Mihalache, dumneavoastră puteți să informați plenul despre audierile publice care au avut loc în baza comisiei permanente cu participarea postului de televiziune „Moldova 1” și reprezentanților mai multor televiziuni din Moldova, în cadrul acestor audieri, absolut toți 100% de reprezentanți ai posturilor de televiziuni, inclusiv „Moldova 1”, au declarat că ei nu sînt gata de acest Cod nou al audiovizualului? Și ei spun că tehnic și juridic nu corespund acelor prevederi care se conțin în acest cod. Dumneavoastră puteți astăzi să informați Parlamentul despre rezultatul acestor audieri? Și puteți dumneavoastră informa măcar despre un post de televiziune care în cadrul acestor audieri a susținut acest cod? Ori informați Parlamentul că absolut toți participanții la acele audieri s-au exprimat împotriva acestui cod.

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Mihalache:

Domnule Batrîncea,

Vă rog să nu manipulați opinia publică. În primul rînd, nu toți radiodifuzorii s-au declarat incapabili să realizeze prevederile noului cod.

În al doilea rînd, ceea ce v-ați referit dumneavoastră, adică la producția autohtonă, deja este implementată în legislația Republicii Moldova prin Codul audiovizualului existent acum, care este în vigoare, și

majoritatea radiodifuzorilor s-au conformat. Adică, noi acum observăm că producția autohtonă este posibil de realizat și se realizează.

Adică, este normal ca legiuitorii să impună o normă legislativă pentru a dezvolta producția autohtonă. Pentru că dacă noi vom întreba radiodifuzorii: doriți dumneavoastră să faceți mai multă producție audiovizuală? Bineînțeles că ei vor spune că nu, pentru că asta implementează anumite costuri, asta solicită investiții. Dar altfel cum vom dezvolta noi audiovizualul moldovenesc dacă nu vom impune norme prin promovarea produsului autohton?

Ulterior, noi vom veni doar cu alte norme de investiții și de susținere a radiodifuzorilor, inclusiv prin impozitare fiscală. Adică, noi pentru a dezvolta audiovizualul autohton și pentru a ieși din situația în care sîntem acum, de fapt am fost, de parazitare, noi sîntem nevoiți să impunem această normă de produs autohton.

Domnul Andrian Candu:

Ultima precizare, vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu sînt de acord cu unele declarații ale dumneavoastră, dar declarații din anii 2011, 2012, atunci cînd dumneavoastră, fiind membru al CCA, spuneți că CCA nu trebuie să fie o unealtă politică...

Domnul Corneliu Mihalache:

Dar eu și acum spun asta.

Domnul Vlad Batrîncea:

... și un instrument de presiune împotriva mass-mediei ș.a.m.d.

Și dumneavoastră știți foarte bine că este imixtiune directă în acest cod în politica redacțională. Unu.

Și doi. Suspendarea licenței prin decizia abuzivă a unui membru al CCA, fără instanța de judecată, este un abuz foarte serios și este o încălcare vădită și a normelor naționale, și mai mult a normelor internaționale. Păcat că dumneavoastră promovați aceste valori.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Mihalache.

Noi știm cum s-a lucrat, știm ce efort s-a depus, vă mulțumim foarte mult și dumneavoastră, și celor din comisie, și celor din grupul de lucru, și

societății civile, și experților celor naționali și celor internaționali. Și mulțumim Consiliului European, Uniunii Europene și Guvernului Statelor Unite ale Americii care au adus și contribuții financiare pentru realizarea acestui cod.

Luând în considerare că încheiem dezbaterile la acest subiect, rog colegii deputați să treacă la locul fiecăruia, numărătorii să revină și ei în Sala plenului, să fie gata pentru vot și pentru numărarea voturilor și să trecem la procedura de vot.

Vă aduc aminte că se reexaminează și se supune votului în mod repetat adoptarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova. Votul este același pentru lectura a doua.

Numărătorii,

Sînteți gata?

Cine este pentru a adopta Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, Legea nr.174 din 18 octombrie 2018, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Iar numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 37.

– 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 53 de voturi, Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, Legea nr. 174 din 18 octombrie 2018, a fost adoptat în mod repetat de Parlamentul Republicii Moldova.

Și va fi expediat în mod repetat pentru a fi promulgat de Președintele Țării.

Următorul subiect de pe ordinea de zi este **Legea nr. 219 din 25 octombrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri.**

La fel expediată în mod repetat, la fel expediată de Președintele Republicii Moldova pentru a fi reexaminată de plenul Parlamentului.

Vă rugăm frumos, domnule Posturusu, să ne prezentați argumentele Președintelui. Și ulterior, bineînțeles, raportul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, prezentat de președintele acesteia domnul Carpov.

Domnul Nicolae Posturusu:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

La 25 octombrie 2018 Parlamentul a adoptat Legea nr. 219 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și Legea nr. 220 pentru modificarea unor acte legislative.

Scopul actelor legislative menționate constă în reformarea trupelor de carabinieri din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. În urma examinării legilor parvenite spre promulgare, menționăm următoarele argumente. În corespundere cu prevederile articolelor 57, 87 și 108 din Constituție și ale articolelor 9 și 29 din Legea nr. 345 cu privire la apărarea națională, trupele de carabinieri sînt parte componentă a forțelor armate, conducerea cărora pe timp de pace și de război se efectuează de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate, în frunte cu Președintele Republicii Moldova, care este și Comandant Suprem al Forțelor Armate.

Ofițerii Comandamentului Suprem al Forțelor Armate, din care fac parte și Comandamentul Trupelor de Carabinieri, sînt numiți la moment și destituiți din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Guvernului, articolul 25 alineatul (2) litera i) din legea menționată.

Prin prevederile articolului 10 alineatul (2) al Legii nr. 219 și prin modificările operate de Legea nr. 220 la articolul 25 alineatul (2) litera i) din Legea cu privire la apărarea națională, Comandantul General al Inspectoratului General de Carabinieri va fi deja numit în funcție prin hotărîre de Guvern, pe un termen de 5 ani, la propunerea ministrului afacerilor interne.

Astfel, Șeful statului, în calitatea sa de Comandant Suprem al Forțelor Armate, va fi limitat în atribuții decizionale cu referire la o componentă a Forțelor Armate.

Modificările operate la articolul 25 alineatul (2) litera i) din Legea nr. 345 și punctul 3 din Legea numărul o sută... nr. 220 ridică problema statutului Comandantului General al Inspectoratului General de Carabinieri.

În practica legislativă a Republicii Moldova mai există precedentul conducerii duale a Armatei Naționale, conform căruia ministrul este numit împreună cu Cabinetul de Miniștri, iar Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale – de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Guvernului.

Soluția propusă de Executiv, în noua redacție a legii puse în discuție, nu urmează această practică limitînd capacitatea de control a Șefului statului asupra cadrelor militare. Această practică divergentă contravine logicii legislative potrivit căreia componentele Forțelor Armate se supun

Comandamentului Suprem și creează două tipuri de lanțuri de comandă alternative. Acest fapt poate provoca întârzieri și conflicte de competență în cazuri excepționale în care Președintele preia conducerea nemijlocită a Forțelor Armate.

De asemenea, prin modificările operate la articolul 24 al Legii nr. 345, prerogativa Președintelui Republicii Moldova de prezentare spre aprobare Parlamentului a structurii generale și efectivele componentelor Forțelor Armate a fost atribuită Guvernului.

Instituirea, prin intermediul modificărilor introduse, a principiului dualității la determinarea structurii generale a unor efective și componente ale Forțelor Armate prezintă o serie de riscuri și dificultăți în planificarea apărării naționale.

Delimitarea polilor decizionali va duce la fragmentare și va diminua interoperabilitatea componentelor Forțelor Armate. Coordonarea politicii de apărare națională determină necesitatea existenței unui singur centru de conducere generală a sistemului național de apărare care, potrivit Constituției, este Președintele Republicii Moldova.

Potrivit articolului ... Hotărârea Curții Constituționale nr. 15 din 16 decembrie 1996, Curtea Constituțională a subliniat că, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, Președintele Republicii Moldova poartă răspundere personală pentru capacitatea de apărare a statului și capacitatea de luptă a Forțelor Armate, în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și alte acte normative.

O altă obiecție ține de modificările operate la articolul 400 din Codul contravențional al Republicii Moldova. Noua redacție acordă carabinierilor atribuții de agent constatatator pentru un șir de contravenții. Considerăm că intrarea în vigoare a modificărilor în cauză trebuie precedată de o analiză comprehensivă a capabilității Trupelor de Carabinieri de a-și asuma această atribuție, cu ridicarea ulterioară a nivelului profesional al carabinierilor pentru a evita abuzurile și greșelile la documentarea insuficientă a dosarelor contravenționale.

Luând în considerare faptul că, potrivit prevederilor constituționale și legale, Trupele de Carabinieri fac parte din Forțele Armate, iar Președintele Republicii Moldova, în calitate sa de Comandant Suprem al Forțelor Armate, poartă răspundere pentru sistarea sistemului național de apărare, proiectul legii, la etapa elaborării, urma totuși să fie consultat și cu instituția prezidențială.

Urmare a celor menționate, în temeiul articolului 93 alineatul (2) din Constituție, aceste legi au fost remise Parlamentului pentru reexaminare.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Posturusu.

Și în continuare, îl invităm la tribuna principală pe domnul Carpov, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul asupra Demersului Președintelui Republicii Moldova privind remiterea spre reexaminare a Legii nr. 219 din 25 octombrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri nr. 2351 din 02.11.2018.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat Demersul Președintelui Republicii Moldova, domnul Igor Dodon, privind remiterea spre reexaminare a Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și comunică următoarele.

La data de 25 octombrie 2018, Parlamentul a examinat și a adoptat în lectura a doua și finală proiectul de Lege nr. 353 din 23.10.2018. Proiectul a fost elaborat în vederea reformării Trupelor de Carabinieri din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Președintele Republicii Moldova propune reexaminarea legii nominalizate cu scopul revizuirii articolului 10 alineatele (2) și (3) în vederea păstrării dreptului Președintelui Republicii Moldova – Comandant Suprem al Forțelor Armate privind numirea și destituirea din funcție a Comandantului General al Inspectoratului General de Carabinieri, ținând cont de statutul militar pe care îl păstrează instituția după reorganizare.

Urmare a dezbaterilor și în conformitate cu prevederile articolului 74 din Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, propune reexaminarea de către plenul Parlamentului a Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, cu menținerea hotărârii adoptate anterior.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Carpov.

Vă mulțumim foarte mult.

Încheiem dezbaterile aici.

Și rugăm toți deputații să treacă la loc. (*Rumoare în sală.*)

Pentru a vota – toți deputații să treacă la locul lor.

Și numărătorii să fie gata pentru numărare.

Și deoarece mai este un proiect de lege legat de acesta, vă propun atunci, la fel, să-l prezentăm și le supunem votului pe ambele imediat unul după altul.

Vă rog frumos, domnule Posturusu, dacă ați putea să ne prezentați și argumentele Președintelui pentru cel de-al doilea proiect de lege legat de același subiect, de carabinieri, Legea nr. 220 din 25 octombrie 2018.

Poftiți.

Vă rugăm frumos, microfonul nr. 3, dacă puteți.

Stați jos.

Stați jos. Tehnicienii o să aprindă, o să vă conecteze microfonul nr. 3.

Poftim, domnule Posturusu.

Domnul Nicolae Posturusu:

Domnule Președinte,

Eu le-am susținut pe ambele.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Domnule Carpov,

Vă rugăm frumos.

Vă invităm la tribuna principală să ne prezentați raportul comisiei la subiectul nr. 3, Legea nr. 220 din 25 octombrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative. La fel, în procedură de reexaminare.

Poftiți.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul asupra Demersului Președintelui Republicii Moldova privind remiterea spre reexaminare a Legii nr. 220 din 25 octombrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative cu nr. 2352 din 02.11.2018.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat Demersul Președintelui Republicii Moldova, domnul Igor Dodon, privind remiterea spre reexaminare a Legii nr. 220/2018 pentru modificarea unor acte legislative și comunică următoarele.

La data de 25 octombrie 2018, Parlamentul a examinat și a adoptat în lectura a doua și finală proiectul de Lege nr. 354 din 23 octombrie 2018. Proiectul a fost elaborat ca rezultat al noului concept de reformare a Trupelor de Carabinieri, modificând un șir de acte legislative, cu scopul

actualizării denumirii și altor aspecte tehnice relevante Inspectoratului General de Carabinieri.

Președintele Republicii Moldova propune reexaminarea legii nominalizate în vederea excluderii punctelor 2 și 3 ale articolului II din... și ale prevederilor articolului V din prezenta lege.

Urmare a dezbaterilor și în conformitate cu prevederile articolului 74 din Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, propune reexaminarea de către plenul Parlamentului a Legii nr. 220/2018 pentru modificarea unor acte legislative, cu menținerea hotărârii adoptate anterior.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Încheiem dezbaterile și la proiectul... la legea, mai bine zis, la reexaminarea Legii nr. 220 din 25 octombrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative.

Și vom trece la procedura de vot.

Rog frumos numărătorii să fie gata.

Dragi colegi,

Se supune votului adoptarea, în mod repetat, a Legii nr. 219 din 25 octombrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, Legea nr. 219 din 25 octombrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri a fost susținută, în mod repetat, de Parlamentul Republicii Moldova și va fi expediată la promulgare.

Următoarea lege care **se supune votului pentru a fi adoptată, în mod repetat, este Legea nr. 220 din 25 octombrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative.**

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, și această Lege nr. 220 din 25 octombrie 2018 a fost votată și adoptată, în mod repetat, de Parlamentul Republicii Moldova.

Următorul subiect pe ordinea de zi, pentru lectura a doua, este **proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, subiectul nr. 4, proiectul nr. 307 din 18 septembrie 2018.**

Îl rugăm pe domnul Carpov, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 307 din 18.09.2018, pentru lectura a doua. *(Gălăgie în sală.)*

În conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797 din 02.04.1996, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a fost sesizată spre dezbateră în fond cu proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Proiectul conține modificări privitoare la instituirea unui nou sistem al gradelor militare, precum și referitoare la aducerea în concordanță a legislației cu Legea nr. 147/2017 privind regimul armelor și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivele militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

La 12 octombrie 2018, Parlamentul a aprobat în prima lectura proiectul respectiv de lege.

Proiectul care se anexează la raportul dat a fost redactat de către Direcția redactare a Secretariatului Parlamentului.

În concluzie, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, în rezultatul examinării proiectului respectiv în ședința sa din 31 octombrie 2018, a propus, cu votul majorității membrilor comisiei, adoptarea proiectului de către Parlament.

Totodată, stimați colegi, stimate domnule Președinte, suplimentar la raportul pe care l-am prezentat, vreau să fac următoarea mențiune.

Avînd în vedere că acum am votat, împreună cu dumneavoastră, urmare a reexaminării, două proiecte de legi, legate de structura carabinierilor, în proiectul pe care îl prezint acum, urmează să mai fie făcută o singură modificare care să aducă în concordanță prevederile acestei legi cu legile votate, împreună cu dumneavoastră, mai devreme.

Și modificarea este următoarea: la punctul 4, la articolul 33 alineatul (1) și litera b), sintagma „Comandantul trupelor de carabinieri” urmează să fie substituită cu sintagma „Comandantul General al Inspectoratului General de Carabinieri”. Deci această modificare trebuie pusă la vot ca să fie parte integrantă a noului text al legii.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim foarte mult.

Este bine că ați făcut o astfel de precizare. Într-adevăr, pentru a fi în deplină coroborare toate dispozițiile de legislație.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule președinte Carpov.

Încheiem dezbaterile la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 307 din 18 septembrie 2018.

Și trecem la procedura de vot. *(Gălăgie în sală.)*

Rog frumos deputații să vă luați locul.

Numărătorii să fie gata, deoarece este vot pentru lectura a doua.

Și trecem la procedura de vot.

Dragi colegi,

Atenție!

Inițial se supune votului precizarea care a fost făcută de domnul Carpov, luînd în considerare ajustarea la cele deja votate prin definiții și noțiunile care sînt folosite.

Cine este pentru această precizare să fie aprobată, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Ea este acceptată de majoritatea celor prezenți în sală.

Vă mulțumesc foarte mult.

Și se supune votului aprobarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative, subiectul nr. 4 de pe ordinea de zi, proiectul nr. 307 din 18 septembrie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

Domnul Mitriuc este numărătorul pentru sectorul nr. 1.

Rog tehnicienii să pornească microfonul.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege nr. 307 din 18 septembrie 2018 a fost votat în lectura a doua.

Următorul subiect de pe ordinea de zi nr. 5 este **proiectul de Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova, proiectul nr. 228 din 5 iulie 2018.**

Este, la fel, proiect de lege aflat în lectura a doua.

Și o rugăm pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte raportul comisiei.

După care vom trece și la procedura de vot.

Doamna Raisa Apolschii:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Comisia a examinat proiectul de Lege ce vizează completarea Codului penal, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către domnul deputat în Parlament Adrian Lebedinski. (*Rumoare în sală.*)

Prezentul proiect de lege propune completarea articolului 109 alineatul (1) din Codul penal, astfel încât actul de înlăturare a răspunderii penale, prin împăcarea părților, să fie extins și pentru infracțiunea prevăzută la articolul 264 alineatul (1) din Codul penal, care sancționează fapta de încălcare a regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce

mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în ședința plenară din 1 noiembrie 2018.

Proiectul de lege sus-menționat a fost avizat pozitiv de majoritatea comisiilor permanente.

Amendamente din partea deputaților nu au parvenit. Astfel, proiectul de lege urmează a fi promovat în varianta inițială.

Întru respectarea regulilor de tehnică legislativă, Comisia juridică, numiri și imunități atrage atenția asupra faptului că, potrivit articolului 63 alineatul (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care se modifică un singur articol sau punct dintr-un singur act normativ, în denumirea actului de modificare se face referire expresă la articolul sau punctul modificat și la actul normativ respectiv.

În rezultatul dezbaterilor, comisia, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune proiectul de Lege nr. 228 din 5 iulie 2018 spre examinare și adoptare în a doua lectură.

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult, doamnă președinte Apolschii.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult.

Încheiem dezbaterile la proiectul de Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova. (*Rumoare în sală.*)

Și trecem la procedura de vot.

Rog frumos numărătorii să fiți gata pentru a ne da rezultatele pe sectoare.

Cine este pentru a adopta în lectura a doua proiectul de Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova, proiectul nr. 228 din 5 iulie 2018, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 19.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Cu 76 de voturi, proiectul de Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova, proiectul nr. 228 din 5 iulie 2018, a fost votat în lectura a doua.

Următorul subiect, subiectul nr. 6 de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 271 din 19 iulie 2018.**

Îl invităm la tribuna principală pe domnul președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, domnul Creangă, să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe, în cadrul ședinței din 7 noiembrie curent, a examinat proiectul de Lege pentru completarea Legii pentru modificarea unor acte legislative, care a fost aprobat în primă lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului la 18 octombrie 2018, și comunică următoarele.

Pentru lectura a doua, comisia a examinat toate amendamentele și propunerile parvenite de la deputați, comisiile permanente ale Parlamentului, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, Congresul Autorităților Locale din Moldova și Consiliul controlului financiar public intern. Rezultatul examinării propunerilor și amendamentelor este reflectat în sinteză și în proiectul redactat care sînt părți componente ale prezentului raport.

În contextul amendamentelor și propunerilor acceptate, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor, propune adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative în lectura a doua, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim mult, domnule Creangă.

Se încheie aici dezbaterile la proiectul respectiv și trecem la procedura de vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să fiți atenți.

Se supune votului pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative cu numărul de înregistrare 271 din 19 iulie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege nr. 271 din 19 iulie 2018 a fost votat în lectura a doua și adoptat.

În continuare, se supune examinării și dezbaterii, pentru **lectura a doua, proiectul nr. 275 din 19 iulie 2018, proiect de Lege pentru completarea Legii cu privire la comerțul interior.**

Vă rugăm frumos, domnule președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, domnule Creangă, să ne prezentați raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru completarea Legii nr. 231 cu privire la comerțul interior și comunică următoarele.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul nominalizat în contextul propunerilor și obiecțiilor expuse în avizul Direcției generale juridice a Secretariatul Parlamentului și amendamentelor unor deputați.

Urmare a examinării, comisia a acceptat varianta redactată a proiectului de Lege nr. 275 în contextul propunerilor și amendamentelor acceptate și care este prezentată în anexa la prezentul raport.

În contextul celor relatate și în rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de Lege nr. 275 în lectura a doua, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei. Se încheie aici dezbaterile la proiectul nr. 275 din 19 iulie 2018 și trecem la procedura de vot.

Cine este pentru a adopta proiectul de Lege nr. 275 din 19 iulie 2018 în lectura a doua, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 18.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 69 de voturi, proiectul de Lege pentru completarea Legii cu privire la comerțul interior, proiectul cu număr de înregistrare 275 din 19 iulie 2018, a fost votat în lectura a doua.

În continuare, subiectul nr. 8 de pe ordinea de zi, **proiect de Lege pentru modificarea unor acte legislative, aflat în examinare și pentru eventuala adoptare în lectura a doua.** Subiectul nr. 8 de pe ordinea de zi.

Îl rog frumos pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și raportează următoarele.

Propunerile și obiecțiile parvenite au fost sistematizate și examinate pentru lectura a doua, fiind reflectate în rezultatul examinării și în proiectul de lege redactat care sînt părți integrante ale raportului comisiei.

Totodată, vreau să menționez că acest proiect de lege a fost comasat cu inițiativa legislativă a domnului deputat Lebedinschi, care este parte integrantă a acestui proiect de lege redactat.

În contextul modificărilor acceptate, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de lege redactat în lectura a doua, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Și în continuare, încheind dezbaterile la acest proiect de lege, trecem la procedura de vot.

Cine este pentru a adopta proiectul nr. 297 din 8 august 2018 pentru lectura a doua ... în lectura a doua, de fapt, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 19.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 73 de voturi, proiectul de Lege nr. 297 din 8 august 2018 a fost votat în lectura a doua.

În continuare, se supune examinării și dezbaterii în lectura a doua **proiectul de Lege cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete, proiectul nr. 117 din 11 aprilie 2018.**

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Balan, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Ion Balan:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat obiecțiile și propunerile de îmbunătățire pentru lectura a doua la proiectul de Lege cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete, aprobat de plenul Parlamentului în primă lectură la ședința din 18 octombrie 2018 și deciziile asupra lor sînt expuse în sinteză.

Totodată, comisia comunică că propunerile și obiecțiile acceptate au fost expuse în proiectul de lege definitivat anexat la raport împreună cu sinteza, părți componente ale acestuia.

Reieșind din cele expuse, Comisia agricultură și industrie alimentară propune plenului Parlamentului proiectul de Lege cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete nr. 117 din 11 aprilie 2018 spre adoptare în lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În adresa comisiei, dacă sînt subiecte de clarificat?

Domnule Mudreac,

Vă rog frumos, foarte succint, poftiți.

Domnul Radu Mudreac:

Spuneți-mi, vă rog, la prima lectură noi am... aici în plen s-a atenționat lista fructelor și legumelor supuse controlului de conformitate cu cerințele de calitate, care la acel moment erau 14 la număr. Nu știu de ce am ajuns la banane, kiwi și cine le-a ales, dar nu toate produsele care intră în Republica Moldova și care se produc, atunci a fost... și-a luat obligațiunile Ministerul Agriculturii aici la tribună, inclusiv dumneavoastră ca președinte de comisie, că această listă va fi revăzută, perfecționată, ca, pînă la urmă, să ne trezim cu 14 produse.

Spuneți-mi, vă rog, a fost dezbătută în comisie această listă? A fost revăzută? Sau „просто поговорили, посидели”...

Domnul Ion Balan:

Domnule deputat,

În sinteză este dat răspuns la această întrebare, că anexa respectivă se modifică în continuu și se propune de către Guvern, este aprobată de către Guvern.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mudreac,

Ultima precizare, vă rugăm frumos, la acest subiect, poftiți.

Domnul Radu Mudreac:

Vă mulțumesc.

Dar atunci ce caută aici lista de 14 produse, dacă Guvernul va revizui? Excludeți lista aceasta și spuneți că toate produsele care vor fi importate sau produse în Republica Moldova vor fi obligatoriu supuse controlului la calitate și excludeți lista de 14 produse. Că în proiectul pentru a doua lectură... de la prima la a doua lectură nu a fost modificată, a venit aceeași listă de 14 produse. Excludeți lista aceasta, dacă Guvernul urmează să aprobe o altă listă.

Domnul Ion Balan:

Proiectul definitivat nu va conține această listă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Precizarea a fost făcută, în stenogramă înregistrată. Votul va fi pe marginea proiectului de lege și a sintezei, precum spune domnul Balan. Treceam la procedura de vot.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Balan.

Înceiem dezbaterile la acest subiect și trecem la procedura de vot.

Fără lista fructelor. Guvernul va veni cu lista. Deci asta să fie de înțeles pentru toți deputații.

Vă mulțumim foarte mult.

Se supune votului, dragi colegi, proiectul de Lege cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete, și anume adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 117 din 11 aprilie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Iar numărătorii să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 38.

– 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete, cu nr. 117 din 11 aprilie 2018, a fost votat în lectura a doua.

În continuare, subiectul nr. 10 de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 220 din 26 iunie 2018, la fel aflat în lectura a doua.**

Și o invităm la tribuna principală pe doamna Buliga, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei.

Doamna Valentina Buliga:

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă

legislativă a Guvernului, aprobat în prima lectură în ședința plenară din 27 iulie 2018 și comunicăm următoarele.

Prin proiectul de lege se propune modificarea și completarea unui șir de acte legislative care nu sînt corelate cu noul concept al instituției capacității juridice a persoanelor față de care este instituită o măsură de ocrotire judiciară, promovat prin Legea nr. 66 din 13 aprilie 2017.

Amendamentele înaintate, precum și propunerile Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului ce țin de tehnica legislativă și cele de ordin redacțional au fost examinate în cadrul ședinței comisiei, iar rezultatul examinării sînt expuse în sinteza propunerilor și obiecțiilor la acest proiect, care este parte integrantă a raportului.

În contextul celor menționate, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu majoritatea voturilor, propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative spre adoptare în lectura a doua în cadrul ședinței plene a Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte Buliga.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Încheiem aici dezbaterile la acest proiect de lege și trecem la procedura de vot.

Cine este pentru a adopta în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 220 din 26 iunie 2018, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 38.

– 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul nr. 220 din 26 iunie 2018 a fost votat și adoptat în lectura a doua.

Următorul subiect pe ordinea de zi nr. 11, **cu numărul de înregistrare 234 din 6 iulie 2018, proiectul de Lege pentru completarea unor acte legislative, la fel aflat în lectura a doua.**

Este prezentat raportul comisiei de domnul Mudreac, președintele Comisiei mediu și dezvoltare regională. Îl invităm la tribuna principală.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia mediu și dezvoltare regională a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova.

Acest proiect de lege operează cu modificări și completări la: Legea privind protecția mediului înconjurător, Legea privind administrația publică locală, Legea apelor, Legea privind deșeurile și Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, în vederea aducerii în concordanță a prevederilor acestora cu Legea nr. 11 din 02.03.2017 privind evaluarea strategică de mediu.

Proiectul de lege nominalizat a fost examinat și aprobat în prima lectură în ședința plenară a Parlamentului din 18 octombrie 2018. Pentru lectura a doua, Comisia mediu și dezvoltare regională a examinat obiecțiile și propunerile parvenite la proiect din partea Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

Propunerile acceptate se conțin în varianta redactată a proiectului de lege, parte componentă a prezentului raport.

Pornind de la cele menționate, Comisia mediu și dezvoltare regională, cu majoritatea de voturi a membrilor săi, propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 234 din 06.07.2018 pentru examinare și adoptare în a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr. 234 din 6 iulie 2018, proiectul de Lege pentru completarea unor acte legislative și trecem la procedura de vot.

Rog numărătorii să fiți pregătiți.

Cine este pentru a adopta proiectul de Lege pentru completarea unor acte legislative cu numărul de înregistrare 234 din 6 iulie 2018? Vot pentru lectura a doua. Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 16.

Sectorul nr. 2 – 38.

– 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 70 de voturi, proiectul de Lege pentru completarea unor acte legislative nr. 234 din 6 iulie 2018 a fost votat și adoptat în lectura a doua.

Următorul subiect pe care vi-l propun pentru examinare și dezbateră, subiectul nr. 12 de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară.**

Prezintă proiectul de lege domnul Noroc, împuternicit cu exercitarea funcțiilor secretarului de stat la Ministerul Finanțelor.

Vă rugăm frumos.

Vă invităm să prezentați acest proiect de lege.

Domnul Dorel Noroc – *împuternicit cu exercitarea funcțiilor secretarului de stat al Ministerului Finanțelor:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Se prezintă atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară, semnat la Chișinău la 17 septembrie 2018.

Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare urmează a fi implementat în vederea realizării proiectului de înregistrare și evaluare funciară în sumă de 30,1 milioane de euro și are ca obiectiv îmbunătățirea calității și transparenței sistemului de administrare funciară și de evaluare a bunurilor imobile.

Programul dat este elaborat în conformitate cu Cadrul de Parteneriat al Băncii Mondiale cu Republica Moldova 2018–2021 și va sprijini următoarele domenii-cheie prioritare:

- consolidarea statului de drept și responsabilizarea instituțiilor prin sporirea securității drepturilor de proprietate;

- îmbunătățirea eficienței, calității și accesului, inclusiv la serviciile publice, prin completarea cadastrului și efectuarea evaluării bunurilor imobile, pentru a îmbunătăți echitatea și corectitudinea în ceea ce privește sistemul de impozitare a proprietății.

Componentele proiectului. Sînt 4 componente ale proiectului: primul dintre acestea fiind înregistrarea primară a bunurilor imobile, ne referim aici la toate bunurile cele proprietate publică și privată – în sumă de 15,3 milioane de euro; a doua componentă – evaluarea bunurilor imobile,

în sumă de 5,0 milioane de euro; a treia componentă – consolidarea sistemului de administrare funciară, în sumă de 7,8 milioane de euro; și ultima componentă – consolidarea capacității și managementul de proiect, în sumă de 2 milioane de euro.

Condițiile acordului respectiv. Suma împrumutului, cum am menționat – 30,1 milioane de euro, data limită de debursare a sumei respective – 30 iunie 2024, rata dobânzii fixă – în sumă de 1,38% anual, perioada de grație – 5 ani, perioada rambursării împrumutului – 25 de ani, suma rambursării principalului fiind de 3,3% pentru anul al șaselea pînă în anul 25 și 6,8% pentru anii 26 și 30, maturitatea împrumutului fiind de 30 de ani.

Ținînd cont de cele menționate și de importanța proiectului, solicităm respectuos susținerea proiectului respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dacă sînt întrebări? Și văd că sînt în adresa autorilor.

Domnul Cobzac – prima intervenție.

Vă rog.

Domnul Grigore Cobzac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

E indiscutabil, problemele care au ca și țintă să fie rezolvate din contul acestui împrumut sînt foarte și foarte actuale și cetățenii așteaptă rezolvarea acestora, dar, ca întotdeauna, „dracul” se ascunde în detalii, după cum știm.

Eu nu am văzut ... Am studiat atent proiectul de lege, dar nu am văzut: care este termenul de valorificare al acestui credit? Și tot la prima întrebare. Noi am vorbit pe parcursul a mai multor ani că serviciile acordate în domeniul geodezic, să spunem, de către Întreprinderea de Stat „Cadastru”, de către agenții privați din domeniu sînt exagerate și ar fi bine să fie revizuită mărimea lor.

Cum priviți dumneavoastră dacă pentru acest credit ar fi separat regulate prețurile de către Guvern?

Asta-i prima întrebare. (Rumoare în sală.)

Asta-i prima.

Domnul Dorel Noroc:

A fost prima întrebare... a fost prima întrebare legată de perioada de finanțare a proiectului, precum și am menționat, este legat de data-limită a

rambursării – 30 iunie 2024. Respectiv, proiectul urmează a fi finisat în anul 2024... finalizat.

Ce ține de a doua întrebare, legată de tarife, tarifele sînt bazate în dependență de costul prestării serviciilor fiecărei agenții care prestează un anumit serviciu. Este prevăzut inclusiv în actele legislative și normative.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, domnule Cobzac.

Vă rugăm, poftiți.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Domnule autor,

Ce ține de corectarea erorilor comise la înregistrarea primară, prima încercare a fost făcută de către Guvernul Tarlev, în 2007, atunci cînd s-au alocat 10 milioane de lei care, apropo, nu au fost valorificate pe deplin.

Știți din ce cauză? Din simplu... că multe din erori se depistează atunci cînd se adresează cetățeanul sau proprietarul. Acest pericol este valabil și pentru acest credit.

Eu vă rog să luați în considerare aceasta, pentru că putem să ne întîlnim cu situația cînd în 2024 nu va fi valorificat acest credit și statul va plăti contribuțiile respective pentru acest credit.

Și acum ce ține de a doua întrebare. Ce ține de a doua întrebare.

Iarăși la tema „Corectarea erorilor”. Acolo ele sînt clasificate după cum știți, după Legea nr. 120 ele sînt clasificate și litera b), dacă... litera c) – erori de identificare, identificare incorectă a bunurilor imobile și a titularilor de drept, în urma căreia datele referitoare la proprietarii din proiectul de organizare a teritoriului sau cu titlu de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren nu corespund cu datele din actele de identitate.

Deci acestea-s erori comise din cauza Întreprinderii de Stat „Cadastru” la acel moment, acum Agenția Servicii Publice, dar succesori de drept.

Dumneavoastră considerați corect ca toate acestea să fie incluse din contul statului, care va rambursa acest credit?

Domnul Dorel Noroc:

Stimate domnule deputat,

Legat de erori, proiectul dat prevede corectarea tuturor erorilor. Suma respectivă din proiect este aproximativ de 2 milioane de euro, care urmează a fi corectate. Aceste erori, care au fost făcute în acea perioadă, au fost din motive juridice, tehnice, fizice, legate inclusiv de lipsa unei hărți topografice bine definite, din care motive considerăm oportun ca în cazul

dat, prin credit, dar din bugetul statului, să fie corectate toate aceste erori, în special pentru a beneficia de ele cetățeanul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Ați avut două întrebări. Ați avut două precizări. (*Rumoare în sală.*)

Vreți a treia precizare, cea mai importantă.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Grigore Cobzac:

Dumneavoastră v-ați referit la cele 3 tipuri de greșeli. Eu am vorbit despre al patrulea. Și, iată, nu știu de ce, dar Legea nr. 1543, pe care dumneavoastră o cunoașteți, articolul 47¹, care se numește „Delimitarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat”, afirmă cu totul contrariul ceea ce vorbiți și susțineți dumneavoastră de la această tribună.

Alineatul 47¹... articolul 47¹ alineatul (2) „Întreprinderea specializată în cadastru și filialele sale răspund pentru emiterea sau perfectarea documentelor cu erori comise din culpă proprie, precum și pentru erorile comise în planurile întocmite de acestea.” Ce ziceți de așa un conținut al acestui articol?

Și este și alineatul (1), dar timp nu am să-l citesc, care-i tot la această temă. Este evidentă contradicția de prevederi legale în proiectul cu care veniți dumneavoastră și în Legea nr. 1543, articolul 47¹.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Asta a fost precizare, dar nu întrebare.

Sînt două diferențe mari între răspuns, întrebare și precizare.

Vreau să vă aduc aminte, dragi colegi, că noi, de fapt, vorbim despre un proiect de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară.

Dacă considerați că pot fi făcute foarte multe modificări la un acord de finanțare, eu am dubii.

Bineînțeles, putem să discutăm, să clarificăm subiectele, mai ales la domeniul funciar.

Domnule Reidman,

Dumneavoastră ce vreți să întrebați autorul?

Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да, спасибо.

Я вообще ничего не хочу, но вынужден спрашивать, потому что согласно вот этой вот информации „cu privire la costurile proiectului” ничего не понятно. Насколько этот проект даст в руки органам кадастра и иным, которые занимаются регистрацией и вынесением в натуру и оценку, и так далее, насколько он им даст в руки методический инструмент?

Здесь предложена только собственно оценка. К моменту, когда мы выплатим этот кредит, эта оценка уже в 4 раза устареет, так, как устарела сейчас. Вы не... Правительство не имеет денег на переоценку и из этого дела делает переоценку один раз.

Ни методики, хотя здесь есть раздел – контестации оценки и так далее. Контестировать на основании чего? Ни методик разработки, никаких формул, ни периодичности, ничего нет. Это раз.

Второе. В разделе а, а1, а2, а3 – «Înregistrarea primară,» для физических лиц – 200 лей на unitate получается, если по курсу 20 сегодня брать – 200 лей на unitate, для публичных органов – 300 лей, устранение ошибок – тоже 200 лей.

Кто это считал? Это как, почему, на основании чего?

Таким... дальше вот с3 – «Dezvoltarea infrastructurii naționale de date speciale». Здесь все есть, за исключением одного а если на этих землях разведанные недра, участвуют ли они в оценке и так далее?

Domnul Andrian Candu:

Continuați, vă rog.

Domnul Oleg Reidman:

...понятно. И последнее. „Cheltuielile operaționale legate de implementarea proiectului, monitorizarea și evaluarea” в семь раз больше, чем „dezvoltarea și îmbunătățirea cadrului normativ”.

Ребята, ну не шутите так! Cadrul normativ – asta-i prima ce trebuie să fie, а здесь – „cheltuielile operaționale” в семь раз дороже, чем „dezvoltarea și îmbunătățirea cadrului normativ”.

Не очень хорошо. Это говорит о том, как переговариваются с донорами относительно нужд наших, наших нужд.

Это вот все мои вопросы пока.

Domnul Dorel Noroc:

Vă mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Legat de costuri, diferența de costuri pentru domeniul privat țin să menționez că pînă acum Cadastru din sursele bugetare deja a colectat date, dar pentru sectorul public aceste date încă nu au fost colectate.

Asta este o cauză de ce costul pentru înregistrarea și evaluarea bunurilor imobile din proprietate publică este unul mai mare.

Legat de metodologia de evaluare, poate informația care a fost transmisă nu-i specifică pe fiecare componentă, dar conține și toată metodologia legată de reevaluare.

Mai mult decît atît, în anul 2023 urmează a fi făcută reevaluarea conform metodologiei care urmează a fi elaborată și implementată în cadrul proiectului respectiv. *(Discuții.)*

Elaborată și implementată, pentru că în anul 2023 noi o să avem o reevaluare.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, precizare.

Domnule Reidman,

Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Вы как представитель Правительства действуете по принципу Бисмарка: «Народу надо говорить правду, одну только правду, ничего кроме правды, но не всю правду».

Я же читаю то, что нам прислали.

Вы говорите: там уже обмерено, но еще не зарегистрировано.

Но я читаю: „Înregistrarea primară a bunurilor imobiliare proprietate privată, măsurarea și înregistrarea a 8 mii... 800 mii” и так далее.

A²: „Măsurarea și înregistrarea a 350 de mii bunuri” – то же самое, все то же самое, только цены разные.

И устранение ошибок: „Identificarea și corectarea”... – та же самая цена, что для первичного. Это precizare.

Вы, ребята, или давайте документы нормальные законодателю, который может в этом что-то понять, да, или не делайте из нас, так сказать, умственно отсталых.

Спасибо. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Dacă nu sînt răspunsuri și asta a fost mai mult un comentariu, luăm ca atare.

Și îl rugăm pe domnul Mudreac să ne pună următoarele întrebări.

Poftiți, domnule Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Vă mulțumesc.

Eu în cadrul comisiei am solicitat ca la tribună să-mi prezentați o informație: câte credite sau... surse financiare au fost pînă la ziua de astăzi luate de către Cadastru și care este eficiența acestor surse? Ca să vedem de ce resurse au beneficiat pînă acum. Cu ce s-au închis... care este eficiența acelor surse? Pentru că noi avem surse preluate, dar, pînă la urmă, fără finalitate.

Haideți... să ne informați și după aceea trecem mai departe.

Domnul Dorel Noroc:

Stimate domnule deputat,

Pînă în anul 2002 a fost alocat și a fost finanțat în sumă de 18 milioane de dolari – este o primă etapă a procesului de cadastru. În acel program erau prevăzute ca obiectiv înregistrarea a 500 de mii de bunuri imobile, au fost înregistrate 4,2 milioane bunuri imobile. Practic, el a fost un program de primă inițiere, inclusiv... pînă la acel moment, noi n-am avut o hartă topografică legată... pe care să fixăm aceste bunuri imobile. Acești bani au fost insuficienți ca să ducem pînă la capăt tot procesul legat de Cadastru, tot ce ține de înregistrarea, evaluarea și delimitarea tuturilor proprietăților publice. Tot în acest proiect nu a fost prevăzută componenta de bunuri imobile în proprietate publică. *(Gălăgie în sală.)*

După 2002 au fost finanțări din bugetul de stat, au fost finanțări, așa spune eu, insuficiente pentru ca să ducem acest program pînă la sfîrșit. Și aceste finanțări au fost legate de evaluarea bunurilor imobile din domeniul privat care, actualmente, se construiesc și se dau în exploatare, precum și... inclusiv acele corectări de erori, despre care vorbea mai înainte domnul deputat, dar... nivelul acesta de finanțare a fost unul insuficient.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mudreac,

Vă rugăm frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Radu Mudreac:

Mai întîi o precizare. După aceste 30 de milioane, mai luăm încă 20 de milioane să corectăm ceea ce o să facem cu 30 de milioane. Adică am primit 18 milioane, am greșit și acum mai luăm 30 ca să corectăm ceea ce am făcut cu acele 18 milioane. E clar.

A doua întrebare. Vă rog frumos, e o întrebare care... domnul Cobzac... răspundeți la întrebarea care a pus-o domnul Cobzac.

Întrebarea care a adresat-o domnul Cobzac, răspundeți la întrebare...

Domnul Dorel Noroc:

Legat de erori, încă o dată precizez: Întreprinderea de Stat „Cadastru”, actualmente – Agenția Servicii Publice, în anii trecuți, din sursele proprii, au corectat erori care există în Cadastru, doar că capacitatea acestei instituții este una limitată și nu poate să corecteze toate erorile care s-au produs la acel moment din motive, încă o dată repet, juridice și fizice. (*Rumoare în sală.*)

Mă refer la juridice, spre exemplu, pînă în anul 2008, era permisă înregistrarea titlului de proprietate, fără a avea clar delimitat proprietatea privată. Practic, Întreprinderea „Cadastru” era obligată să înregistreze acest drept de proprietate, fără ca să precizeze clar care este delimitarea acestui bun. Iată această eroare nu putem s-o imputăm nici Întreprinderii „Cadastru” pe atunci, nici persoanei fizice.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, doamna Stratan.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Valentina Stratan:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Domnule raportor,

Vreau să mă refer mai întâi la aspectul social pe care cred eu că acest proiect de lege pentru ratificarea acestui Acord poate să-l asigure, pentru că noi știm că în teritoriu cel mai... sau una din problemele invocate și foarte des invocate de cetățeni este această evaluare a imobilelor și neputința sau imposibilitatea de a intra și a-și exercita drepturile de proprietar al acestor imobile.

Eu mă bucur că după mulți, mulți ani, pe parcursul cărora s-a discutat această problemă, în sfîrșit, cred eu că problema se va rezolva gradual în timp. Și vreau să-mi spuneți mie și cetățenilor pe care îi ascult în teritoriu: de ce se întîmplă că la acest moment unele din raioane deja au și există acest Registru electronic și ei nu sînt puși în situația să facă măsurările care sînt, de fapt, și costisitoare și de ce alte raioane nu pot beneficia?

Și în acest context, să-mi spuneți: cîte din raioanele Republicii Moldova, cîte din satele Republicii Moldova deja există acest registru și în cît timp urma să efectuați înregistrările sau evaluările de perspectivă? Asta-i prima la ce vreau să vă referiți.

Domnul Dorel Noroc:

Mulțumesc mult.

Stimată doamnă deputat,

Stimați cetățeni,

Actualmente, în toate localitățile, urbane vorbim, orașe și municipiul Chișinău există o evaluare a bunurilor imobile și, să spunem așa, o delimitare a proprietății. Există problema în localitățile rurale în care actualmente nu avem această înregistrare. (*Rumoare în sală.*)

Proiectul dat își are drept scop înregistrarea tuturor bunurilor imobile, inclusiv din localitățile rurale, astfel încât la transmiterea dreptului de proprietate, inclusiv prin moștenire, deja persoana să aibă toți parametrii tehnici a acestui bun și să nu fie necesar suplimentar careva lucrări cadastrale.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Vă rugăm frumos, doamnă Stratan, poftiți, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Doamna Valentina Stratan:

Doar o mențiune. Și vreau să vă rog mult, la fel, pentru cetățeni mai mult să răspundeți. Dacă după încheierea acestei evaluări, acestei etape pe care... va fi susținut financiar de acest proiect, dacă măsurările vor mai fi plătite? Și de aceea spuneți-le clar cetățenilor, pentru că eu sper că deja nimeni nu va mai cheltui bani enormi pentru măsurări și pentru înregistrarea bunurilor, decât serviciile notariale care noi am stabilit în Parlament că sînt destul de accesibile la moment. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Dorel Noroc:

Absolut toate lucrările cadastrale legate de măsurare, evaluare și înregistrare vor fi suportate din Acordul respectiv... finanțate din Acordul respectiv. Nici un leu nu va fi perceput de la cetățeni.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul președinte Voronin.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Domnul Diacov vrea să mă convingă în ceea ce nu crede el singur, domnule Candu. Да. Так, давай иди садись.

Eu vreau să înțeleg despre ce se discută și nu pot înțelege.

Mă uit cum se numește documentul și cine îl prezintă: prezentat – Președintele Republicii Moldova, în paranteze (responsabil – Ministerul Finanțelor).

Mă uit la mata și mi-i jale să te întreb ceva. Înțelegi? (*Rumoare în sală.*) „Мальчик для битья” au trimis aici.

Dar eu știu situația concret din teritoriu. Luni am fost în satul Mînzătești, raionul Ungheni. Un cetățean are 50 de ari de pământ, are 4 băieți (feciori). 8 ani de zile în urmă le-a dat câte 10 „sotce” la fiecare. 8 ani de zile nu poate perfecta documentele.

Și voi aici „umblați” cu erori, cu credite, cu...

Păi, ce-o să aibă omul ista... tot așa? Pentru că el are 660 de lei pensie.

Dar voi toată „codla” asta a voastră de organizație, fiecare 4, 5, 6 cîți sînteți voi, cereți de la dînsul cîte 500, cîte 700, cîte 800 pentru fiecare proiect în parte. Iată care-i situația în teritoriu la țară. Prima.

A doua. Programul „mormînt” s-a început de-acum de cînd, o-ho-ho.

Unde ați fost voi pînă acum, ce-ați făcut voi toți pînă acum? De ce nu-s hotărîte problemele acestea?

Iată Reidman te-a întrebat și n-ai răspuns concret. Cu ce-o să se termine toată chestia asta?

Iarăși cu demagogie, iarăși, peste cîteva ani de zile, o să vină alți secretari, cum vă mai numiți voi acolo, și o să ne spună nouă povești aici.

Asta nu este serios absolut și oamenii așteaptă cu totul altceva. Ați creat o sumedenie de organizații care parazitează pe aceste lucruri și fac încă erori. Trebuie să plătească nu creditul, dar cei care au făcut erori anii aceștia. Măcar de pedepsit, măcar de fugărit, de făcut regulă. Voi veți lua bani și iar veți face erori și cu ce o să se termine toată chestia asta? Cu nimic. Ce o să aibă omul acela din Mînzătești? Cînd feciorii lui o să fie cu documente?

Domnul Dorel Noroc:

Stimate domnule Președinte,

Dacă îmi permiteți să vă răspund foarte succint, anume problema pe care o invocați dumneavoastră va fi rezolvată prin proiectul acordului respectiv. Să finanțăm toate lucrările cadastrale care astăzi sînt necesare să le facă cetățeanul atunci cînd transmite dreptul de proprietate.

Și aceste erori care au fost atunci la prima etapă, ele s-au produs din cauza că atunci, în condițiile respective, era foarte complicat să delimităm bunurile-proprietate privată, avînd în vedere că nu am avut o hartă topografică bine structurată.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte Voronin,

Vă rugăm frumos dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Vladimir Voronin:

Mata ai spus că anume aceste erori o să fie înlăturate, da?

Domnul Dorel Noroc:

Și nu doar erori, dar și toate lucrările cadastrale legate de delimitarea bunului respectiv, legate de înregistrare și evaluare.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu am fost ministru de interne, eu vă găsesc unde nu ați fi, la orice post, dacă nu veți face ceea ce ați promis acum la tribună. (*Rîsete.*)

Iată în Mînzătești, să găsiți omul acela, o să vă dau adresa, de acolo să începeți, să văd cu ce o să se termine.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnule Porcescu, vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Petru Porcescu:

Eu vă mulțumesc, domnule Președinte.

Întrebarea către autor. În fond, dacă veneți ieri la ședința comisiei, nu ați binevoit să veniți să ne descifrați unele momente din proiectul dat, eu sînt nevoit astăzi să mă adresez în plen dumneavoastră.

Iată este Capitolul B „Analiza de impact”, în care se spune că proiectul de înregistrare include 4 componente. Primele două îs clare, aici este evaluarea, este consolidarea, dar este punctul c) și punctul d).

Descifrați, vă rog, ce înseamnă „consolidarea sistemului de administrare funciară în sumă de...”, este dată suma „n” și al doilea „consolidarea capacității și managementului de proiect în sumă de 2 milioane”? Spuneți, vă rog, ce înseamnă asta? Nu cumva îs niște lucruri care îs mai mult duse pentru niște lucruri administrative decît lucrurile în teren?

Domnul Dorel Noroc:

Da, explic.

Domnul Petru Porcescu:

Vă mulțumesc.

Domnul Dorel Noroc:

Mersi. Componenta c) cuprinde următoarele momente importante: „dezvoltarea și îmbunătățirea cadrului normativ – 0,2 milioane de euro”.

Cea mai importantă componentă este îmbunătățirea infrastructurii IT în domeniul administrării funciare, cea mai mare componentă fiind digitalizarea arhivei cadastrale. Pînă la moment, avem 30% din această arhivă digitalizată. Mai avem nevoie 70 la sută să o digitalizăm, să fie toată în sistemul informațional.

Altă componentă ține de dezvoltarea sistemului informațional al registrului, practic, să avem toate serviciile electronice și accesul să fie electronic.

Altă componentă ține de dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale – asta este componenta 3 c). Componenta d) – „dezvoltarea capacităților și managementul proiectului. Prima, dezvoltarea capacităților, în special, a autorităților locale, pentru că ei vor fi, în special, principalii beneficiari ai acestui proiect și sub aspect de drept de proprietate și sub aspect de încasări fiscale, și este necesar ca să instruim toate autoritățile locale.

O altă componentă ține de studierea impactului asupra păturilor social-vulnerabile. Pentru că după reevaluare trebuie să vedem cum echilibrăm și politica fiscală, astfel încît să nu afectăm păturile social-vulnerabile. Și o ultimă componentă din componenta d) ține de cheltuielile operaționale legate de implementarea proiectului, ține de crearea unității de implementare a acestui proiect formată din 5 persoane.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Porcescu,

Dacă aveți precizări sau a doua întrebare?

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnule Golovatiuc, vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Наша позиция достаточно простая и ясная. Никто не ставит под сомнение необходимость наведения порядка в этом вопросе.

Недавно мы слушали рапорт Счетной палаты, и мы видели, что практически 1,6, то есть полтора процента территории государства не зарегистрированы. Это и коррупционные схемы, и все такое прочее. То есть нужно наводить порядок в регистрации и оценке недвижимого имущества, в том числе земель.

Но мы уже слышали, что уже были подобные займы международные внешние. Сейчас опять – 30 миллионов евро. Это практически единственная статья, по которой постоянный неуклонный рост, внешний долг Правительства мы увеличиваем.

Вопрос. Партнеры – они на то и партнеры, а не кредиторы: обсуждался ли вопрос частично от этой суммы предоставить Правительству в виде грантов? Тем более вот только что был задан вопрос... Это же действительно интересные формулировки, да. Вы детализировали „consolidarea sistemului de administrare funciară”, „consolidarea capacității și managementul de proiect”. Но дайте грант. Это треть суммы, десять миллионов из тридцати. Обсуждался ли этот вопрос?

Спасибо.

Domnul Dorel Noroc:

În cadrul discuțiilor, s-au examinat toate posibilitățile inclusiv legate de rata de finanțare și de grant. Dar cum s-a discutat ieri și în comisie, vreau să menționez că nu întotdeauna acele credite care au componenta de grant sînt și cele mai avantajoase. Este important să vedem per ansamblu costul tuturor cheltuielilor legate de o anumită finanțare. Pentru că... avem situația cînd există grant, dar o rată de finanțare mai mare care, în ultimă etapă, ne aduce la un cost mult mai mare. După noi, rata de finanțare, care este actualmente în proiect, este una destul de mică.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Golovatiuc,

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare, vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Да, уточнение. Вы могли бы привести пример? Я вообще не понимаю, как бесплатная, безвозмездная помощь будет дороже, чем возвратная, и еще с процентами. Вы же посчитали, сколько Молдова, вернее, Правительство заплатит в целом процентов, это порядка восьми миллионов евро, мы заплатим проценты по этому кредиту, то, что помогает Правительству выполнять свои функции. Ну это напрашивается грант.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Da, ați răspuns.

Vă mulțumim frumos. (*Voce nedeslușită.*)

Domnule Bannicov,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Alexandr Bannicov:

Спасибо.

У меня не вопрос, у меня просто чистая констатация факта. Здесь многие говорят – «зачем берем деньги? много денег берем.». Но до

сегодняшнего дня практически все кадастровые работы, все, что было сделано в области кадастра, были сделаны за счет денег, которые пришли от Мирового банка, пришли от СИД-ы, от норвежского правительства, все это было сделано не за счет денег государства.

Поэтому то, что сегодня пришло Правительство с таким предложением, я считаю, правильно. Правильно с какой точки зрения? Потому что сейчас будут доделаны все кадастровые работы по территории республики. Будет произведена оценка, будет сделана делимитация, будут исправлены ошибки, будет также произведена оцифровка тех данных, которые были на бумажном носителе – и все это за счет денег внешних доноров. Потому что Правительство на сегодняшний день практически в течение многих лет не выделяло денег на эти нужды.

То, что касается грантов, – да, параллельно с этим, наверное, будут какие-то гранты. Потому что к тому кредиту, который выделял Мировой банк, вот то, что здесь называлось – 18 миллионов долларов, – были в свое время гранты от СИД-ы, были гранты от норвежского правительства. Поэтому мое предложение: давайте проголосуем за этот проект, и я думаю, что до 2024 года бывшее Агентство земельных отношений и кадастра, сейчас Агентство servicii publice, в которое входит департамент кадастра, реализует данный проект.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, domnule Lupu, vă rugăm frumos.

Domnule președinte,

Poftiți.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Poziția Frațiunii Partidului Democrat este că acest proiect este un proiect de importanță strategică pentru țară și în egală măsură pentru cetățenii Republicii Moldova. El trebuie să fie susținut și vreau doar să enumăr câteva din argumentele care vin în susținerea acestei teze.

Stimați colegi,

Timpe de zeci de ani, aș spune 27 de ani de independență a țării, acest subiect în această sală aproape niciodată n-a fost ridicat. Eu accept și salut întrebări, interesul pentru proiect, doar că îmi pun o singură întrebare: dar ani de zile de ce nimeni în această sală nici măcar nu se interesa la acest subiect și n-a venit nici cu o propunere, cu excepția unor colegi din Partidul

Democrat, care recent a adus la suma în loc de mii de lei pentru zeci de mii de familii din Republica Moldova, care erau nevoiți să plătească acești bani pentru oformarea moștenirilor, în special la țară, pământurile în intravilan, nimeni nu era interesat?

Azi se plătește 356 de lei. Acest proiect o să asigure, dacă noi astăzi îl votăm și trebuie să-l votăm, ca de la 1 ianuarie anul viitor toate serviciile de măsurări cadastrale pentru persoanele fizice să fie gratuite, este interesul cetățeanului. Și doi. Interesul strategic. E vorba de cadastrul în special al pământurilor. Aici e problema cea mare în zona rurală. E vorba de baza fiscală, e vorba de un sistem de evidență, important pentru statul suveran și independent Republica Moldova.

Propunerea este să votăm.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Și ultima intervenție, dacă sînt întrebări sau precizări, domnul Bejan.

Vă rugăm frumos.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Pentru început vreau să-l contrazic pe colegul nostru care a spus că nimeni nu s-a interesat de această problemă. Eu am avut interpelare oficială, la care am primit și un răspuns, anume pe subiectul respectiv. Asta așa ca precizare.

Dar, într-adevăr, subiectul este unul mult așteptat de mult timp, pentru că erori erau destul de multe și sînt în continuare cu miile, poate chiar și zeci de mii, care trebuiau corectate și populația avea de umblat mult pe drumuri, cheltuieli mari. Iată din considerentele acestea Frațiunea Partidului Liberal va susține acest proiect de lege în speranța că implementarea prezentului proiect de lege deci va fi de alt Guvern care va fi mai receptiv și banii vor fi cheltuiți mai ... la destinație, da, banii vor fi cheltuiți după destinația lor, să nu ajungă în altă destinație.

Dar întrebarea mea este următoarea: spuneți, vă rog, termenul limită de implementare pînă în 2024, s-a calculat că în această perioadă e posibil de efectuat acest volum de lucru?

Mulțumesc.

Domnul Dorel Noroc:

Absolut, este deja actualmente dezvoltat și Manualul Operațional în care sînt stabiliți pentru fiecare an pașii care urmează să-i facem.

Ne dorim mult mai înainte să facem înregistrarea și evaluarea, astfel încît să beneficiem, inclusiv autoritățile locale să beneficieze urmare a evaluării respective.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorului.

Dar dumneavoastră n-ați fost menționat, respectiv la replică nu aveți... Dacă dumneavoastră vreți, domnule Cobzac, să vă expuneți pe marginea subiectului, aveți posibilitatea să vă înscrieți la luare de cuvînt și aveți cinci sau șapte minute, potrivit Regulamentului. Mai mult decît ... dublu decît replica ca și timp.

În continuare...

Vă mulțumim foarte mult.

Vă dorim succese, domnule Noroc, în activitatea pe care o aveți. Cu noroc și cu succes în toate.

Și-l invităm la tribuna principală pe președintele Comisiei economie, buget și finanțe, care spunem că se simte bine, chiar dacă șchiopătează puțin astăzi de povara și greutatea dosarelor Comisiei economie, buget și finanțe. Și îl rugăm pe domnul președinte Creangă să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr. 358, prezentat în conformitate cu articolul 86 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova și articolul 14 alineatul (3) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, de către Președintele Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară, semnat la Chișinău la data de 17 septembrie 2018, prevede acordarea Republicii Moldova a unui credit în valoare de 30,1 milioane de euro.

Obiectivul Acordului de finanțare este îmbunătățirea calității și transparenței sistemelor pentru administrarea funciară și evaluarea bunurilor imobile.

Proiectul constă din patru părți, după cum urmează: prima parte – înregistrarea primară; a doua parte – evaluarea bunurilor imobile; a treia – consolidarea sistemului de administrare funciară; a patra – consolidarea capacității și managementul de proiect.

Proiectul de înregistrare și evaluare funciară va fi realizat prin intermediul Agenției Servicii Publice și Cadastru cu ajutorul Agenției Proprietății Publice.

Totodată, în partea ce ține de executarea Proiectului de înregistrare și evaluare funciară, Acordul de finanțare prevede trei secțiuni, după cum urmează:

Secțiunea I. Aranjamentele de implementare, care cuprinde trei compartimente:

Aranjamente Instituționale, care stabilește că:

- beneficiarul trebuie să stabilească, nu mai târziu de o lună de la data intrării în vigoare a Acordului de finanțare, prin intermediul Agenției Servicii Publice și Cadastru, pe parcursul implementării proiectului, o unitate de implementare a proiectului și un consiliu conform termenilor și condițiilor acceptabile pentru Asociația Internațională pentru Dezvoltare;

- iar beneficiarul trebuie să încheie un Acord de implementare cu Agenția Proprietății Publice și cu Agenția Relații Funciare și Cadastru pentru a stabili responsabilitățile lor respective în vederea implementării părților stabilite din proiect;

- și, respectiv, beneficiarul, nu mai târziu de 90 de zile de la data intrării în vigoare a Acordului de finanțare, trebuie să instaleze și să întrețină softuri de contabilitate operațional pentru contabilitatea proiectului și raportarea financiară, acceptabile pentru Asociația Internațională pentru Dezvoltare.

Secțiunea II. Manualul Operațional al Proiectului, care stabilește că beneficiarul realizează proiectul în conformitate cu Manualul Operațional al Proiectului, care constă din diferite programe care stabilesc, respectiv: reguli, metode, orientări, planuri specifice de dezvoltare, documente standard și proceduri pentru derularea proiectului;

Secțiunea C. Măsuri de siguranță care stabilește că beneficiarul va asigura și va înștiința Agenția Relații Funciare și Cadastru și Agenția Proprietății Publice pentru a asigura realizarea proiectului cu respectarea practicilor și standardelor corespunzătoare de: sănătate, siguranță, sociale și mediu, și în conformitate cu instrumentele măsurilor de siguranță și altele.

Secțiunea II. Monitorizarea proiectului, raportarea și evaluarea, stabilește că beneficiarul trebuie să furnizeze Asociației Internaționale pentru Dezvoltare fiecare raport al proiectului nu mai târziu de 45 de zile după sfârșitul fiecărui semestru calendaristic, vizînd semestrul calendaristic.

Secțiunea III. Extragerea încasărilor de finanțare stabilește condițiile de retragere și perioada de retragere. Încheierea perioadei de retragere este data de 30 iunie 2024.

Acordul prevede expres:

- tarif maxim al angajamentului în mărime de 0,5% anual din soldul de finanțare nerambursat;
- tarif pentru servicii care va fi valoarea mai mare din 0,25% anual din soldul de credit retras plus ajustarea bazei la tariful pentru servicii și, respectiv, (b) 0,25% anual din soldul de credit retras.

Rata dobânzii este valoarea cea mai mare dintre: (a) în mărime de 1,25% anual la soldul de credit retras plus ajustarea bazei la dobîndă; și (b) zero procente pe anual la soldul de credit retras.

Perioada de grație este de 5 ani, perioada de rambursare – 25 de ani, maturitatea împrumutului – 30 de ani.

Perioada de rambursare este:

- începînd cu 2024 pînă în 2043;
- cota ratei este de 1,65% din suma principală a creditului spre rambursare, și,
- începînd cu 2044 pînă în 2048 cota ratei este de 3,4% din suma principală a creditului spre rambursare.

Reieșind din cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune proiectul de lege în cauză spre examinare Parlamentului și adoptare în prima și a doua lectură, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei doar pe marginea raportului.

Vă rugăm frumos, domnule Apostol, poftiți.

Domnul Ion Apostol:

Domnule președinte al comisiei,

Poate ați fost atent în comisie ați discutat așa subiect în nota informativă, dacă vă uitați, în argumentare, mai bine-zis, a necesității este așa un capitol „Aspectul financiar”, și acolo este scris așa: „Resursele vor fi acordate sub formă de proiect investițional la condiții concesionale „Blend”.

Vreau să întreb: în această situație cine este investitorul?

Un proiect investițional, așa-i ori nu? Și ce înseamnă condiții concesionale?

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc de întrebare, domnule...

Domnul Ion Apostol:

Mi se pare că aici, știți că „Diavolul se ascunde în detalii”.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule deputat, de întrebare.

Sincer, nu am discutat subiectul acesta sub aspect de concesiune. Nu știu ce a avut în vedere autorul, însă eu sînt ferm convins că acest proiect nu are sub nici o formă aspect de concesiune și nu are...

Da, în nota informativă poate să fie o eroare, dar din proiectul de lege și din Acordul propriu-zis semnat nu reiese nici un cuvînt în acest sens.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Apostol,

Dacă mai aveți o precizare, poftim.

Domnul Ion Apostol:

Precizare. V-am întrebat cine este investitorul. Dacă e proiect investițional, statul este?

Domnul Ștefan Creangă:

Bine. Dacă...

Domnul Ion Apostol:

E scris „proiect investițional”.

Domnul Ștefan Creangă:

Nu este vorba de proiect investițional. Eu vă...

Domnul Ion Apostol:

Eu citesc din nota informativă, nu-i scris...

Domnul Ștefan Creangă:

Da, eu am înțeles. Bine. Și în nota informativă poate să se strecoare cîte o eroare. Nu este vorba sub nici o formă de proiect investițional.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Întrebări nu mai sînt.

Vă mulțumesc, domnule Creangă.

Puteți să vă ocupați locul.

Și o rog pe doamna Violeta Ivanov, președintele Comisiei politice externe și integrare europeană, să ne prezinte coraportul comisiei.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale și în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea ratificării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară și constată următoarele.

Acordul de finanțare are ca obiectiv îmbunătățirea calității și transparenței sistemului de administrare a terenurilor și de evaluare a proprietății. Acordul în cauză a fost elaborat în conformitate cu Cadrul de Parteneriat al Băncii Mondiale cu Republica Moldova, perioada 2018–2021, și a fost semnat la 17 septembrie 2018.

Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară constituie un tratat internațional și se încadrează în categoria tratatelor supuse examinării și ratificării de către Parlament.

Prevederile Acordului nu contravin politicii interne și externe promovate de Republica Moldova și este compatibil cu instrumentele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Termenul-limită pentru intrarea în vigoare a Acordului este după o sută douăzeci de zile de la data semnării acestuia.

Urmare a examinării proiectului de lege, Comisia politică externă și integrare europeană, cu votul majorității membrilor prezenți, propune examinarea și aprobarea proiectului de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară în prima și a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, doamnă Ivanov.

Stimați colegi,

Avem 2 deputați care s-au înscris cu luare de cuvânt.

Și-l invit la tribuna centrală pe domnul Oleg Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Уважаемые коллеги, давайте мы уже наконец-то научимся хотя бы к концу мандата отделять мух от котлет, как говорится, отделять потребности государства, потребности общества, потребности людей,

потребности экономики от предвыборных потребностей отдельных партий.

Давайте мы посмотрим в глаза, так сказать, правде, когда со скамей большинства говорится, что эти не деньги Правительства. Это не так. Это не деньги вашего Правительства, это не деньги следующего Правительства. Вас не будет, нас не будет, а Молдова еще будет рассчитываться, люди из бюджета будут рассчитываться и 25 лет за этот кредит, и рассчитываться будут плюс 8 миллионов, как сказал вот господин Головатюк, плюс 8 миллионов евро из-за процентов. Это если будет такая же экономическая обстановка в мире и в Европе.

На что мы рассчитываем, где мы возьмем эти 8 миллионов евро процентов и так далее? Значит, мы рассчитываем на то, что мы их получим из бюджета. Вот эти все оценки кадастральные и прочее... Единственная их цель, кроме наведения порядка, – это, безусловно, нужно, – но единственная цель – это увеличение базы для взыскания налогов в бюджет: налогов на недвижимость, с граждан, с экономических агентов, налогов на аренду, налогов на эти самые оплаты за процедуры и так далее.

При этом вот в этом документе, который был представлен в комиссию, ничего не понятно – на что и почему идут именно такие деньги.

Я уже говорил, задавая вопросы относительно пропорции в ценах на единицу того, что вносится в кадастр, – 200, 300 и 200 лей за ошибку... Здорово – кадастральные органы будут сознательно делать ошибки для того, чтобы освоить эти 200 лей на одну ошибку!

Нам приходится... Мы совершенно не можем понять, какая у Правительства концепция. Цены, тарифы на вот эти кадастральные услуги, они должны быть как-то увязаны с размерами и так далее. Они должны быть удельными, то есть приведены или к единице площади, либо к единице стоимости, либо еще к чему-то.

Единственное, что не знаю, – будет ли это в документах разработанных в результате, хотя здесь нет разработки документов.

Аренда. Аренда земельных квот, которая сегодня очень сильно распространена и которая совершенно не соответствует poțiune «аренда». Аренда – это взять на время за деньги и вернуть в неизменном состоянии.

Площади сегодня взяты в аренду абсолютно хищническую, плодородие их снижается, потом аренда бросается и берется другая аренда. Так сегодня действуют. Значит, какие будут выводы сделаны в этом вот кадастре, когда будут регистрировать в кадастре аренду земли и так далее. Что нужно ее переоценить по бонитету, когда ее сдают обратно квотчикам, и так далее.

Совершенно не ясно из этого документа о том, какой... Вот здесь говорится о „studierea impactului asupra păturilor social-vulnerabile”, но совершенно не говорится о том, а какой impact будет на экономику, на процесс инвестирования и так далее.

Ведь смотрите, для иностранных инвесторов получится, что вот это вот имущество становится всякий раз, каждый год, с каждым днем все дешевле в связи с политикой валютного курса. Мы же будем оценку проводить в лях. Лей будет потихонечку в целях стимулирования экспорта слабеть, для иностранного инвестора недвижимость становится в оценке дешевле. Он ставится в неравные условия с местным инвестором.

Хорошо это или плохо? Это нарушает все принципы, но здесь нам, парламентариям, ничего по этому поводу их основных принципов, для чего вот это делается, ничего не сказано.

Поэтому я так думаю, что было бы правильно сперва получить исчерпывающие ответы от Правительства, от кадастральных органов, какой у них эскиз той системы, к которой они хотят прийти за эти 30 миллионов, и тогда мы будем видеть, стоит ли на 25 лет брать эти 30 миллионов, добавить еще 8 и потом рассчитывать.

А сейчас мы, задрав штаны, как говорится, бежим вперед, потому что выборы на носу, и нам, и вам надо показать, что страна поддержана международными финансовыми организациями, которые выделяют нам деньги и надеется на их успешное освоение.

Так не годится, ребята. Давайте смотреть в суть проблемы.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim, domnule Reidman.

Îl invit la tribuna centrală pe domnul Grigore Cobzac pentru luare de cuvânt.

Domnul Grigore Cobzac:

Domnule Președinte,

Domnilor deputați,

Chiar nu am planificat să am luare de cuvânt. Eu am expus poziția fracțiunii în acele întrebări pe care le-am acordat raportorului.

Dar desigur că am fost deranjat foarte mult de către intervenția domnului Lupu, vorbesc direct și-i acord dreptul la replică care, mă bucur că, în sfârșit, a revenit, noi îl auzim după parlamentare, el nu prea apărea... după prezidențiale el nu prea vorbea în Parlament, dar acum și-a revenit și prima lui intervenție este cu stîngul a călcat în această intervenție. (Rumoare în sală.)

... Nu este prima încercare de a rezolva această problemă. Prima încercare a fost în 2007 Guvernul pe atunci a alocat 10 milioane de lei pentru corectarea erorilor din comisie la înregistrarea primară, aceasta a fost prima încercare.

A doua încercare a fost primul meu proiect în actualul mandat, primul meu proiect de lege a fost unul ce ține de corectarea erorilor comisiei la înregistrarea primară...

Trei ani de zile... el a fost în 2015, 3 ani de zile, acest proiect care, practic, este... l-ați copiat cu proiectul nr. 120, care l-ați votat în 2018, 3 ani de zile s-a prăfuit pe polițele Parlamentului. Trebuie să constatăm că aceștia sînt 3 ani de zile pierduți.

Și nu încercați în aceste condiții să vă atribuiți merite. Cu atît mai mult că negociatorii, în viziunea mea, și-au făcut foarte rău lucrul de acasă.

Și vă lămuresc. S-a negociat doar componenta de credit. Să fi acceptat proiectul de lege atunci, pe care l-am înregistrat eu în Parlament, relațiile cu Uniunea Europeană permiteau atunci să vorbiți despre grant.

Acum, după ce ați deteriorat aceste relații, după ce le-ați torpilat, voi nu aveți nici obraz, nici „soveste”, să apăreți în fața europenilor și să solicitați componenta de grant. (*Rumoare în sală.*)

Acest credit, fără componenta de grant, este o consecință directă a deteriorării relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană. Și trebuie să vă atribuiți acest „merit”, domnilor din majoritatea parlamentară.

S-a menționat, subscriu și eu, este un credit, pînă la urmă, pe care îl vor întoarce copiii noștri.

Fracțiunea noastră, chiar și în așa condiții, va vota acest proiect de lege, dar cu condiția respectării articolului 47¹, care exclude, practic, o categorie de greșeli din finanțarea din partea statului. Articolul 47¹ alineatul (2) foarte clar prevede acest lucru.

Eu vă rog, din majoritatea parlamentară, să nu veniți cu proiect de lege să abrogați acest alineat, deoarece el este foarte și foarte la ordinea zilei.

Vă mulțumesc.

Și după cum am spus, noi vom vota acest proiect de lege, dar condiționat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, domnule Cobzac.

Domnule Lupu,

Dumneavoastră ați solicitat cuvîntul.

Poftim.

Domnul Marian Lupu:

Da. Domnule Președinte al ședinței,

Mulțumesc.

Este dreptul la replică.

Spre deosebire de colegul care a vorbit de la tribuna centrală care se ghidează, probabil, de strofele din balada „Miorița”:

„Mioriță laie, laie bucălaie,

De la o vreme-ncoace,

Gura nu-ți mai tace”.

Eu o să mă ghidez de alt principiu – de o regulă care a fost cândva spusă încă de marele Pitagora că: „Încearcă să vorbești mai puțin, dar să spui multe”.

Acum la subiect. Dar subiectul este unul foarte și foarte clar când vorbim de intervenții, interes și lipsă de interes. Și eu încă o dată acest lucru îl accentuez: de-a lungul anilor, eu mă refer nu la vorbăriaie, mă refer la acțiuni.

Și vreau aici să aduc aminte colegilor că, în 2011, Aurel Băieșu, deputat în Parlament pe atunci, umila mea persoană, alți colegi din PDM, pentru prima oară am mers și am introdus schimbări în legislație privind diminuarea taxei de stat, taxelor notariale pentru оформarea moștenirilor, fiindcă aveam zeci de mii de solicitări din teritoriu.

Eu nu-mi aduc aminte, nimeni altcineva să se ocupe nu de solicitări, nu de intervenții, nu de vorbăriaie, dar de acțiuni care să producă efecte concrete.

A doua decizie, care a intervenit urmare a acestor multiplele intervenții și interes permanent, da, aducerea de la mii și mii de lei, repet încă o dată, 4, 6, 9, 12 mii de lei mi-am semnalat în teritoriu – plată pentru servicii cadastrale – la 356 de lei, toate taxele incluse pentru оформarea moștenirilor. Avem o sumedenie de cazuri, în special, la sate. Și asta a fost realizarea concretă a Partidului Democrat – colegii de aici și din Guvern.

Vine acest Acord, noi trebuie să-l ratificăm. Înțeleg că deranjează, înțeleg că doare pe unii, fiindcă acest proiect vine să rezolve probleme concrete, înțeleg că nu le aparține lor această inițiativă.

Dar, stimați colegi, eu gândesc că noi, întâi de toate, toți lucrăm pentru țară.

Unde se face rău sau se calcă cu stîngul, OK, acceptăm, ne criticați.

Dar fiți buni, acolo unde se fac lucruri concrete, bune, pozitive pentru oameni, azi sînteți obligați să le acceptați, să le susțineți.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu.

Domnule Cobzac,

Am impresia că-i mai mult o replică, dar bine, haideți, de procedură.

Poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Este straniu să aud această justificare, pentru că Partidul Democrat în 2011 nu era la guvernare. Din 2016... din 2015 sînteți la guvernare, după afirmația voastră. Voi atunci n-ați contribuit cu nimic.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Cobzac,

Nu era de procedură, așa cum am anticipat.

Domnule Lupu,

Poftim.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Președinte,

Reveniți la practica... din punctul meu de vedere, un pic stranie și vicioasă cu excepții la Regulament. Știți foarte bine că replici la replici nu se dau. Nu poate să termine cu replica acel care începe acest proces.

Pentru cei care nu aud, nu doresc să audă sau poate nu au capacitatea să înțeleagă, repet încă o dată: în 2011 a fost inițiativa unui grup de deputați, indiferent că au fost la guvernare sau în opoziție, grup de deputați, proiect inițiat, prezentat și votat.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară, proiect înregistrat cu nr. 358 în 25 octombrie 2018.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect în primă lectură, vă rog să votați.

Mulțumesc. *(Gălăgie în sală.)*

Eu aș îndrăzni să pun și în a doua lectură, dar, totuși, văd anumite locuri...

Haideți, domnule Diacov, dumneavoastră... la sugestia dumneavoastră, **supun votului acest proiect de lege în lectura a doua.**

Cine este pentru, vă rog să votați.

Și rog numărătorii să anunțe rezultatele.

Sectorul nr. 1 – domnul Odnostalco.

Vă rog să-i oferiți microfonul domnului Odnostalco.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 36.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Și sectorul nr. 3.

Domnule Carpov,

Poate vă uitați dumneavoastră.

Am înțeles că toți au votat în acest sector.

Conectați-i microfonul domnului Eugen Carpov, vă rog.

Domnul Eugen Carpov:

Dacă au votat toți, atunci sînt 12 persoane... 13.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 52 de voturi, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect de lege este **proiectul de Lege privind importul unui autovehicul, înregistrat cu numărul 304 pe 10 septembrie 2018**, proiectul nr. 13 din ordinea de zi de astăzi.

Și îl invit pe domnul Nicolae Eșanu, din partea Guvernului, să prezinte acest proiect de lege.

Domnul Nicolae Eșanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

În scopul soluționării problemei acute privind asigurarea condițiilor de transportare a deținuților, Ministerul Justiției, în rezultatul colaborării cu Ministerul de Justiție al Republicii Federale Germania și al Guvernului

Landului Nordrhein-Westfalen, a obținut donarea unui automobil, de către Ministerul Landului Nordrhein-Westfalen, destinat transportului deținuților care permite și transportarea deținuților cu dizabilități locomotorii.

Avînd în vedere că automobilul respectiv este produs în anul 2001, este necesar să fie adoptată o lege specială care ar permite importul acestuia cu derogare de la prevederile legale, privind limita de vîrstă a automobilelor care pot fi importate în Republica Moldova.

De asemenea, propunem scutirea Administrației Naționale a Penitenciarelor de obligația de a achita tarifele vamale și taxele vamale.

Rugăm susținerea proiectului prin adoptarea legii în primă și a doua lectură.

Mulțumim.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc și eu, domnule Eșanu.

Nu văd întrebări în adresa autorului, puteți să vă ocupați locul.

Și îl invit la tribuna centrală pe domnul Ștefan Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, pentru a prezenta raportul comisiei.

Între timp, fac un apel către liderii grupurilor fracțiunilor parlamentare să-i invite pe deputați în sală, pentru că avem de votat acest proiect și următorul în două lecturi.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege privind importul unor mijloace de transport, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede permiterea Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu titlu de excepție, introducerea în țară și plasarea sub regim vamal de import a unui autovehicul marca Volkswagen, model Transporter T4, numărul de identificare conform raportului, anul fabricației 2001, clasificat la poziția tarifară 8703, acordat cu titlu gratuit de către Ministerul Justiției din Landul Nordrhein-Westfalen din Germania, cu scutirea de plată a drepturilor de import.

Comisia, conceptual, susține proiectul de lege, iar pentru lectura a doua, în vederea respectării cerințelor tehnicii legislative, se propune indicarea derogării de la prevederile legislației în vigoare, fără a se indica articolul și alineatul de la care se face derogarea.

Totodată, în contextul avizului Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, textul proiectului de lege urmează a fi completat cu formula care ar interzice înstrăinarea autovehiculului.

Pornind de la cele expuse, comisia propune proiectul de lege spre examinare în plenul Parlamentului pentru prima și a doua lectură, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Nu văd întrebări în adresa comisiei.

Stimați colegi,

Supun votului proiectul de Lege privind importul unui automobil, înregistrat sub numărul 304 din 10 septembrie 2018.

Cine este pentru adoptarea acestui proiect în primă lectură, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Dacă nu sînt obiecții, propunerea comisiei a fost să fie votat și în lectura a doua.

Supun votului acest proiect de lege în lectura a doua.

Cine este pentru aprobarea lui în lectura a doua, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Rog numărătorii să anunțe rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Și sectorul nr. 3, aș vrea să ne anunțe cineva.

Domnule Angel,

Poate vă ridicăți și vedeți, că au votat toți deputații din sector.

Domnului Agachi conectați-i microfonul, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sectorul nr. 3 – 14.

În total avem 72 de voturi.

Cu 72 de voturi, proiectul de Lege nr. 304 privind importul unui automobil a fost votat în lectura a doua și ultima.

Următorul proiect de lege este un **proiect de Lege privind scutirea de taxa pe valoarea adăugată, taxa vamală și de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la importul unei unități radiologice auto necesare pentru Instituția medico-sanitară publică „Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”**”.

Va prezenta proiectul doamna Aliona Serbulenco, secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Poftim, doamnă Serbulenco.

Doamna Aliona Serbulenco – *secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în domeniul sănătății publice:*

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnelor și domnilor deputați,

Proiectul de Lege privind scutirea de taxa pe valoarea adăugată, taxa vamală și de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la importul unei unități radiologice auto necesare pentru Instituția medico-sanitară publică „Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”” își propune reglementarea unor derogări care ar permite scutirea de drepturile de import la introducerea în țară a unei unități radiologice auto, acordată cu titlu de donație pentru această instituție.

Proiectul nominalizat stipulează aprobarea unei derogări de la prevederile Codului vamal, Codului fiscal, Legii cu privire la aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor și ale Legii cu privire la tariful vamal privind scutirea de plată a taxei pe valoarea adăugată, taxei vamale și de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale pentru unitatea radiologică auto de marca MAZ, model Kupava 478810, acordată cu titlu de donație de către Republica Belarus, necesară Institutului de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” pentru desfășurarea activității de diagnostic medical, fără drept de înstrăinare.

Proiectul va permite scutirea pentru Instituția de Ftiziopneumologie de taxele vamale menționate pentru această unitate radiologică cu înregistrarea ulterioară a acestui camion fără cheltuieli financiare suplimentare.

Rezultatul scontat pentru aprobarea proiectului în cauză va fi acordarea unui număr sporit de investigații prin screeningul pulmonar pentru identificarea atât a cazurilor de tuberculoză, cât și a maladiilor canceroase a plămânilor în mediul rural, atât în cadrul realizării Programului național de control și profilaxie al tuberculozei pentru anii

2016–2020, precum și în cadrul campaniei „Un doctor pentru tine” realizată astăzi în țară.

Proiectul de lege a fost consultat cu Ministerul Finanțelor. La definitivarea acestuia s-a ținut cont de anumite propuneri. A fost supus consultărilor publice, aprobat de către Guvern.

Onorat Plen,

În această ordine de idei, rugăm susținerea și aprobarea proiectului de lege nominalizat.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim.

Din partea domnului Valerian Bejan o întrebare sau două.

Poftim, domnule Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă autoare,

Ați enumerat posibilitățile tehnice ale aparatului respectiv care va fi importat, dar spuneți, vă rog, dacă în posibilitățile tehnice ale acestui aparat va fi și posibilitatea ca să poată depista coastele și oasele rupte ale celor care vor suferi în urma intervenției mașinilor din Turcia care au venit pentru ca să împrăstie protestatarii? (*Rîsete în sală.*)

Mulțumesc.

Doamna Aliona Serbulenco:

Mult stimată domnule deputat,

Camionul este pentru radiologia pulmonară. Direcționat, va permite depistarea tuturor maladiilor ce țin de plămîni, adică atât a tuberculozei, cât și a cancerului. Eventual, mai putem depista și un șir de maladii cronice prezente ale plămînilor.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim de răspuns.

Domnule Bejan,

Dacă mai aveți o întrebare la acest proiect de lege?

Poftim.

Domnul Valerian Bejan:

Da, o concretizare. Nu ne poate ajuta la ceea ce am întrebat eu, înseamnă că Guvernul va trebui să procure suplimentar alt utilaj.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. Ne va ajuta în altă privință. Oricum e, să zic așa, o mașină de care avem nevoie.

Domnul... doamna Valentina Stratan,

Îmi cer scuze, da.

Doamna Valentina Stratan:

Doamnă secretar de stat,

Vreau să folosesc această oportunitate că sînteți la această tribună centrală și, iarăși, prin mesajul dumneavoastră, să sensibilizăm populația despre faptul că trebuie să fie sensibili atunci cînd sînt chemați pentru a face aceste investigații în teritoriu. Să lese toate problemele într-o parte și să beneficieze de această posibilitate despre care am vorbit pe parcursul multor, multor ani, cînd populația își manifesta interesul și dorința ca să apară asemenea mijloc de transport care să vină acolo în sat unde locuiesc ei, fără să se deplaseze.

Și vreau să vă rog, dacă aveți ceva date, nu neapărat statistic corecte, dar să ne spuneți lucruri care ar confirma că aceste investigații ne ajută, într-adevăr, și au fost depistate cazuri de tuberculoză, atunci cînd omul nu bănuia nimic sau cancer?

Și al doilea moment, vreau să vă rog, prin intermediul acestui proiect de lege, ca împreună cu ministerul să ne gîndim foarte bine la urmările care pot fi sau acțiunile care trebuie să fie întreprinse și care trebuie să aibă acoperire financiară atunci cînd depistăm acești pacienți, ce urmează și ce putem face cu ei? Pentru că, evident, mai avem probleme financiare la această etapă cu finanțarea programelor de stat și în tuberculoză, dar și în cancer.

Pentru că depistăm, dar să vedem cum încercăm să obținem suport de la bugetul de stat și de la alte fonduri ca să tratăm eficient prin preparate destul de moderne, destul de sensibile ori noi ne propunem să dezvoltăm medicina personalizată.

Iată în acest context vreau să vă rog să vă referiți la aceste aspecte.

Doamna Aliona Serbulenco:

Mult stimată doamnă deputat,

Vă mulțumesc foarte mult pentru această întrebare.

Eu o să concretizez că deja două automobile radiologice astăzi în cadrul campaniei „Un doctor pentru tine” funcționează în teritoriile administrative ale Republicii Moldova. Am început cu două raioane, am început cu Fălești și Criuleni, ulterior s-au deplasat la Ștefan Vodă, urmează ca să meargă și la Cahul. Pînă la moment, adică de atunci de cînd a fost

demarată campania, avem în jur de zece mii de persoane supuse investigației respective.

De către Institutul de Ftiziopneumologie echipa nu numai că face, prestează acest serviciu, dar, cu adevărat, și depistează. Deja avem patru cazuri de cancer confirmat, avem 45 de cazuri de tuberculoză confirmate, avem peste 250 de cazuri care sînt în proces încă de investigație și peste 500 de cazuri cu sechele, adică a unei maladii de plămîni care sînt adică suportate.

Vreau să zic că ați menționat foarte corect, populația demult își dorea această investigație în teritoriu, în special în mediul rural, acolo unde accesul este unul redus. Noi avem teritorii administrative în care medicul de familie doar prin deplasare vine în teritorii.

Și iată această campanie, aceste investigații, deoarece avem nu numai investigația radio pulmonologică, dar avem și mamografiile, avem și consultațiile medicilor, ele au un feedback foarte pozitiv în teritoriu.

Vreau să menționez că anume pentru unitățile acestea două, mă refer la radiologia efectuată în teritorii din Fondul de profilaxie a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină pentru anul 2018 au fost alocate în jur de un milion 400 mii de lei. Noi considerăm oportun, ținînd cont de faptul că în anul 2019 vom avea deja patru unități mobile, noi le vom pune în funcționalitate și pentru aceasta de comun cu Compania Națională am planificat peste 6 milioane 600 și ceva de mii de lei.

Indiscutabil că ceea ce spuneți dumneavoastră că nu numai că depistăm, dar urmează și să fie tratat. Atît tuberculoza, cît și cancerul sînt în categoria maladiilor social-medicele și ele cad sub incidența de a fi tratate, diagnostificate, adică tratate, reabilite din contul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, indiferent de statutul asigurat sau neasigurat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Doamnă Stratan,

Dacă mai aveți o întrebare?

Poftim.

Doamna Valentina Stratan:

Sigur că vreau o precizare. Și mai întîi vreau să apreciez răspunsul exhaustiv al doamnei secretar de stat, răspuns foarte competent, care vine să argumenteze, de fapt, ceea ce ne propunem noi ca echipă: nu vorbe, dar fapte.

Pentru că acest lucru sau aceste proiecte chiar vin să demonstreze în mod cert rezultatele muncii și efortului pe care îl depune Guvernul în

prevenirea, în profilaxia – o direcție foarte importantă pe care trebuie s-o aibă întreg sistemul de sănătate. Și eu sper foarte mult ca noi să continuăm aceste lucruri bune. Și depistarea precoce sau depistarea la timp în faze inițiale a maladiei, noi știm cu toții că ne dă efecte și rezultatele dorite. Deci cheltuim mai puțin în tratament, investim mai mult în prevenire.

Și desigur că susținem acest proiect de lege care este necesar să fie aprobat.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, doamnă Stratan.

Domnule Apostol,

Poftim.

Domnul Ion Apostol:

Fracțiunea noastră va susține acest proiect, este un lucru benefic, trebuie să avem grijă de sănătatea populației, dar noi știm foarte bine că tuberculoza este boala săracilor, așa să spunem, da. Unii sărăcesc populația, o duc la sărăcie, la tuberculoză și trebuie să stăm cu mâna întinsă ca alte state să ne doneze nouă utilaje pentru a depista această boală.

Deci am spus că vom vota, dar o întrebare așa mai delicată, noi putem cu acest aparat depista din cei 90% oameni onești, dacă e să-i punem o perioadă mai lungă acolo, să aflăm de la ei poate ne spun ei unde-s banii din miliardul furat? Putem, dacă îi mai ținem vreo jumătate de oră acolo în mașină? Să aflăm și noi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Interesant că liberalii azi au așa idei interesante, năstrușnice, legate de acest aparat.

Da, poftim, doamnă Serbulenco, dacă doriți, puteți răspunde, da.

Doamna Aliona Serbulenco:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule deputat,

Îmi permit adică ca să vă contrazic pe dimensiunea ce ține de faptul că tuberculoza este boala săracilor. Tuberculoza este o maladie infecțioasă pe care o pot contacta inclusiv cei bogați, dacă sînt în contact cu pacientul bolnav.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim pentru răspuns.

Domnule Cobzac,

Poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Aici, aici.

Doamnă secretar de stat,

Întrebarea mea este una mai veche, eu v-am acordat-o și la audierile parlamentare privind combaterea tuberculozei, dacă țineți minte, și ea este legată de situația privind cadrele din domeniu. S-a schimbat ceva între timp după acele audieri sau nu? Chiar am vrea să știm.

Doamna Aliona Serbulenco:

Mulțumesc foarte mult.

Mult stimat domnule deputat,

Noi depunem efort ca să schimbăm situația. Adică, prin faptul că Guvernul majorează salariile pentru cei din sistemul de sănătate, sperăm foarte mult ca să fie create condiții mult mai atractive în serviciu, pentru ca să devină serviciul ftiziopneumologic unul atractiv. Deocamdată nu pot să zic că s-au schimbat, fiindcă avem, iată acum, la finele acestui an, vom avea promoția a celor care finalizează studiile prin rezidențiat și ne vom strădui ca tinerii specialiști să meargă prioritar după îndreptarea necesităților statului.

Dar să zic că au venit careva specialiști de peste hotare care să fie astăzi antrenați în serviciu, desigur că nu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Cobzac,

Dacă aveți o precizare sau a doua întrebare?

Poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Nici o precizare.

Vă mulțumesc pentru răspuns.

Doamna Aliona Serbulenco:

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim.

Doamnă Serbulenco,

Nu mai sînt întrebări în adresa dumneavoastră.

Doamna Aliona Serbulenco:

Mulțumesc mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Îl invit la tribună pe domnul Ștefan Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr. 359 privind scutirea de taxa pe valoarea adăugată, taxa vamală și de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la importul unei unități radiologice auto necesare pentru Instituția medico-sanitară publică „Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc””, înaintat cu drept de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede permiterea, cu titlu de excepție, Instituției medico-sanitare publice „Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”” introducerea în țară și plasarea sub regim vamal de import al unității radiologice auto, necesare pentru desfășurarea activității de diagnostic medical, respectiv acesta este un autocamion de marca MAZ, model Kupava 478810, număr de identificare (VIN) conform raportului, anul fabricării 2018, clasificat la poziția tarifară 8705, acordat cu titlu gratuit de către Republica Belarus prin intermediul SRL „Motors” CBS , cu scutirea de plata taxei pe valoarea adăugată, taxei vamale și taxei pentru efectuarea procedurilor vamale, fără drept de înstrăinare.

Comisia, conceptual, susține proiectul de lege, iar pentru lectura a doua propune ca titlul proiectului de lege să fie expus în următoarea redacție: „Lege privind importul unei unități radiologice auto”.

Totodată, în contextul avizului Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, textul „cu scutirea de plata taxei pe valoarea adăugată, taxei vamale și taxei pentru efectuarea procedurilor vamale” se propune de a fi substituit cu textul „cu scutirea de la plata drepturilor de import”.

Ținând cont de urgența proiectului de lege, se propune ca acesta să fie completat cu un articol nou cu următorul cuprins:

„Articolul II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”

Pornind de la cele expuse, comisia propune proiectul de lege spre examinare plenului Parlamentului pentru prima și a doua lectură, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Creangă.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul de Lege privind scutirea de taxa pe valoarea adăugată, taxa vamală și de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la importul unei unități radiologice auto necesare pentru Instituția medico-sanitară publică „Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc””.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Și în baza raportului comisiei, cu observațiile făcute sau propunerile care vin din partea comisiei, **supun votului acest proiect de lege în lectura a doua.**

Cine este pentru, vă rog să votați.

Și rog numărătorii să anunțe rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 16.

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Carpov,

Poate ne anunțați rezultatele în sectorul nr. 3.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 16.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 66 de voturi, proiectul de Lege nr. 359 din 25 octombrie 2018 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Stimați colegi,

Mai propun înainte de pauză, pentru că vom lua astăzi o pauză, încă un proiect de lege, **proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative, proiectul înregistrat sub nr. 343 din 11 octombrie 2018.**

Este un proiect venit din partea Guvernului și urmează să fie prezentat de domnul Vasile Luca, secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Poftim, domnule Luca.

Domnul Vasile Luca – *secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în domeniul politicilor și produselor de origine vegetală:*

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Onorat Plen,

Prezint spre aprobare proiectul de Lege nr. 343 privind modificarea și completarea unor acte legislative.

Fenomenul de menținere a terenului din fondul funciar într-o stare fitosanitară nesatisfăcătoare prezintă o sursă de răspândire a buruienilor ce creează condiții de apariție a unor focare de boli și dăunători ai plantelor agricole care reduce spațiul ce revine plantelor cultivate, îngreunează efectuarea lucrărilor agricole și, ca rezultat, cresc costurile de producție.

Suplimentar, această situație are un impact negativ și asupra sănătății umane, cantitatea masivă de polen fiind printre factorii principali ai rinitei alergice și reprezintă cauzele manifestărilor severe ale astmului bronșic întâlnit la un număr tot mai mare de persoane.

Luând în considerare cele menționate, aprobarea unor măsuri pentru terenurile nelucrate a devenit o necesitate urgentă. Aceste măsuri vor avea consecințe pozitive asupra activității economice din spațiul rural și a securității alimentare a populației.

Efectuarea lucrărilor de prevenire, combatere și distrugere a buruienilor va duce la diminuarea cantității de polen existent în aerul inspirat și va contribui și la îmbunătățirea sănătății publice, precum și la diminuarea surselor de poluare a aerului cu polen alergic.

Prin proiectul înaintat spre examinare, se propun modificări și completări în Codul funciar și în Codul contravențional.

La Codul funciar se include în articolul 8 – competențele Guvernului, de elaborare a măsurilor de protecție a terenurilor și organizarea realizării lor, inclusiv combaterea și prevenirea răspândirii buruienilor.

La articolele 9 și 10 se introduce în competențele consiliilor raionale și municipale și, respectiv, consiliilor satești (comunale) și orășenești, exercitarea controlului asupra folosirii și protecției terenului, inclusiv combaterea și prevenirea răspândirii buruienilor.

Suplimentar, la articolul 29 au fost formulate obligații pentru deținătorii tuturor terenurilor din fondul funciar de combatere și prevenire a răspândirii buruienilor, inclusiv a plantei ambrozia.

În acest context, se propun modificări și ale Codului contravențional prin introducerea sancțiunilor în cazul neîndeplinirii obligației de combatere și prevenire a răspândirii buruienilor.

Astfel, prin modificările la articolul 117 – contravențiile pe terenurile fondului funciar, cu excepția terenului cu destinație agricolă, se constată și se examinează de Inspectoratul pentru Protecția Mediului, iar prin modificările la articolul 189 se propun ca încălcările în acest domeniu de pe terenurile cu destinație agricolă să fie constatate și examinate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Ținând cont de cele menționate, solicit respectuos aprobarea în prima lectură a proiectului nr. 343.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim, domnule Luca.

Avem o întrebare.

Deja sînt cîteva.

Domnule Bejan,

Poftim.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Stimate autor,

Deci intenția, la prima vedere, s-ar părea că este o intenție nobilă, dar dacă mai atent ne uităm la ceea ce propuneți dumneavoastră, de fapt, intenția nu este chiar nobilă. Și chiar eu am fost destul de mirat cînd am văzut că Comisia agricultură și industrie alimentară a votat acest proiect de lege pentru a fi prezentat plenului Parlamentului și vă argumentez din ce cauză, și o să... din ce pricină, și o să vă adresez ulterior și întrebarea respectivă.

Nu, iată, noi astăzi mai înainte am votat un proiect de lege care se va... de finanțare, corectare a erorilor cadastrale. Deci pe cine vom amenda noi la toate aceste erori cadastrale cînd noi nu știm cine e proprietarul real la toate suprafețele respective sau asta va fi o bîță în mîna guvernării pentru a-i pedepsi pe cei care socotim noi de cuviință? Asta-i prima întrebare.

Mulțumesc.

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

Vreau să confirm faptul că intenția este absolut una nobilă și nu ascunde careva interese obscure. Deci am menționat faptul că și sînt sigur că s-a discutat întrebarea respectivă și în cadrul comisiei de profil.

Deci după cum am menționat, respectivul proiect de lege vine într-un complex de măsuri în domeniul respectiv. Prin Hotărîrea de Guvern nr. 967 a fost aprobat Regulamentul privind combaterea și prevenirea răspîndirii buruienii ambrozia în care la punctul 11 este menționat că în cazul în care

este imposibilă identificarea subiecților responsabili de gestionarea terenurilor sau în cazul persoanelor vîrstnice, cu afecțiuni medicale și de alt gen, care se află în imposibilitatea aplicării măsurilor de combatere și prevenire a buruienii ambrozia, responsabilitatea de întreținere conformă a terenurilor îi revine autorităților publice locale.

Deci suplimentar, nicidecum acest proiect nu are drept scop penalizarea sau sancționarea fără pricină a oricăror persoane.

Deci acțiunile din acest regulament, din acest plan de acțiuni sînt mult mai ample, începem cu informarea populației, începem... continuăm cu notificări... identificare a acestor terenuri și doar în cazuri excepționale, în cazuri de neîndeplinire a acestor notificări, atunci se recurge și la sancțiuni.

Doar atît. Nu în alte cazuri.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Bejan,

Poftim, dacă mai aveți o întrebare.

Domnul Valerian Bejan:

Deci dumneavoastră ați confirmat încă o dată că este vorba, în primul rînd, despre ambrozie. Dacă vorbiți despre ambrozie, atunci specificați în proiectul de lege respectiv „ambrozia”, dar nu ne referim la toate. Asta, în primul rînd.

În al doilea rînd, dacă este vorba despre terenurile care nu pot fi identificate și-i atribuim responsabilitatea administrației publice locale, să înțeleg că primăria va fi impusă să aibă o echipă tehnică de oameni care să se ducă să nimicească buruienile prin grădinile la toți oamenii plecați peste hotare. Deci una.

Al doilea. Deci așa metodă de a-i pedepsi pe acei care țin terenurile neprelucrate este și la frații noștri de peste Prut, numai că oamenilor acolo, proprietarilor de teren, li se dau aproximativ cîte 200 de euro pentru fiecare hectar de teren, dacă este prelucrat. Deci este stimulat omul ca să fie prelucrat terenul, dar noi venim cu metode represive de a impune oamenii să...

Haideți Guvernul să se gîndească la metode care să stimuleze proprietarii de terenuri ca ei să le prelucreză și atunci ele vor fi prelucrate fără ca să-i amendăm.

Deci noi vom vota acest proiect de lege, cu condiția că vor fi un șir de modificări pentru lectura a doua, unde va fi stipulat „ambrozia” și nu toate buruienile delaolaltă, și cu un șir de alte amendamente.

Mulțumesc.

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

Doar un mic, un scurt comentariu. Ați menționat foarte bine, primește acele subvenții în cazul că este suprafața prelucrată. Pentru cele neprelucrate tot este sancționat.

Și vreau să menționez: și Guvernul, și statul Republica Moldova are grijă de agricultori. Fondul de subvenționare este unul din cele mai mari fonduri din Republica Moldova. Anul acesta avem solicitări de peste un miliard de lei moldovenești.

Cu siguranță, avem nevoie de mai mult și vom depune eforturi să mărim în fiecare an acest fond. De aceea și prin respectivele proceduri, stimulăm sau ajutăm agricultorii Republicii Moldova, dar trebuie să menționăm faptul că avem și drepturi, dar trebuie să... avem și obligațiuni. Și una din problemele foarte mari este anume neprelucrarea acestor terenuri.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Ultima precizare, domnule Bejan, dacă aveți.

Domnul Valerian Bejan:

Da, precizare. Încă o dată reiterez ceea ce-ați spus și dumneavoastră: este stimulat ca terenul să fie prelucrat prin acești bani care se plătesc pentru hectarul de pământ prelucrat. Dați și la noi, la oameni, câte 200 de euro la hectar pentru ca să prelucreze terenul și, care nu-l prelucrează, atunci îl pedepsiți.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc și eu.

Următoarea întrebare – din partea domnului Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Mulțumesc.

Cinstit, am stat mai mult timp să înțeleg ce vreți să faceți prin proiectul de lege dat și, pînă la urmă, n-am înțeles, e de a pune o „galocică” în fața Prim-ministrului că ați făcut... îndeplinit sarcina, pur și simplu, sau a doua îi în contextul declarației ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului că trebuie de vîndut pămîntul străinilor și mai repede să-i batem ca să scoată pămîntul de vînzare. Alt scop eu aici nu-l văd.

Acea că este problemă cu terenurile la sate îmburuienite – e o situație, dar proiectul dat nu hotărăște întrebarea, e un proiect... să-l comparăm... îi dăm naștere la un copil mort. El categoric nu hotărăște întrebarea.

Doi. Aveți avizul CALM-ului la acest proiect? Că din câte înțeleg, el este agentul constatator... administrarea publică locală.

Noi avem satele părăsite, avem buruiene. Dacă-i ambrozia, haideți să vedem, să facem un instructaj la toată lumea din toate satele, să vedem care buruiene se permite, care buruiene nu se permite, cum arată buruiiana asta, care... ce metodă de stîrpire a acestei buruiene. Pur și simplu, venim și spunem că nu se poate buruiiana ceea.

Haideți să... acum plenul Parlamentului să-i întrebăm cîți cunosc cum arată ambrozia. E o plantă care aduce daune.

Dar haideți să vedem... ce înseamnă asta.

E un proiect pentru a pune „galocică”: „Domnule Prim-ministru, noi am făcut-o”. Dar el nu hotărăște întrebarea.

Experți pe domeniu în fiecare primărie nu avem. Îs 3 angajați în primărie și 16 oameni în sat. Despre ce vorbim noi acum? E o problemă.

Nici agricultorii. Ce facem cu buruienile și cu ambrozia din Fondul silvic? Cine... pedepsim pădurarii?

Dați să pedepsim pădurarii.

Eu n-am găsit răspuns... e mai mult... *(Voce nedeslușită.)*

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Poftim, răspundeți, domnule Luca.

Domnul Vasile Luca:

În primul rînd, fără a crea... să nu creez polemici, nici unul din obiectivele pe care le-ați menționat nu a fost pus la baza acestor... elaborării inclusiv a proiectului respectiv.

După cum am menționat, face parte dintr-un complex mai amplu de activități. Am menționat, hotărîrea de Guvern, prin care a fost aprobat acel Regulament și acel Plan de acțiuni în care, exact cum ați menționat dumneavoastră, prima etapă este informarea populației despre cum arată, ce pericole prezintă cum... poate fi înlăturată această plantă și, în continuare, alte plante... care afectează inclusiv sănătatea umană. Și doar după aceasta... va interveni partea de sancțiuni și, încă o dată menționez, în cazuri excepționale.

După cum am menționat încă o dată în răspunsul precedent, nu punem pe umerii administrației publice locale activitatea respectivă. Responsabilitatea principală este a gestionarului proprietarului terenului. Și doar în cazurile pe care le-am menționat mai sus, imposibilitățile identificării terenului... proprietarului terenului sau imposibilitatea din cauze medicale sau de vîrstă de a prelucra terenul respectiv, vine în responsabilitatea administrației publice locale.

Nu vreau... vă rog să nu limitați acest proiect doar la... sau să înțelegeți doar că punem tot în cîrca administrației publice locale.

Din contra, vrem cu... aceasta este o primă etapă, dacă doriți, întru educarea unui spirit de gospodar și în rîndul multor proprietari de terenuri.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Mudreac,

Dacă mai aveți o întrebare sau precizare.

Domnul Radu Mudreac:

Eu am o impresie că nici dumneavoastră nu credeți în ceea ce vorbiți acum.

Unde în proiectul dat, dacă-i ambrozia, este cuvîntul „ambrozia”? Explicați-mi, vă rog.

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule...

Domnul Radu Mudreac:

... A doua întrebare: unde este ambrozia în proiectul dat?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Poftim, domnule Luca, dacă aveți răspuns la întrebare.

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

Pe parcursul avizării acestui proiect de lege, au adus argumentele necesare prin faptul că nu poate fi formulată... formularea foarte îngustă doar ambrozia într-un proiect de Cod... într-un Cod funciar sau într-un Cod contravențional, de aceea am pus procedura mai largă.

Avem... dat fiind faptul că sîntem la lectura întîi, aveți tot dreptul și chiar vă rog... dacă sînt propuneri de îmbunătățire a proiectului respectiv, doar sîntem bucuroși să le acceptăm.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Mudreac,

Dacă aveți ultima precizare, poftim.

Domnul Radu Mudreac:

Stimați colegi,

Proiectul dat nicidecum nu soluționează problema terenurilor care sînt la sate. Este necesar de o strategie destul de bine studiată și o strategie adoptată. Este nevoie de un nou Cod funciar, nu acel care este, care să

prevadă multe lucruri care au fost depășite, dar nu printr-un proiect care... are două articole în Codul contravențional să hotărîm problema ceea ce ține de terenuri.

De aceea îl susținem în prima lectură. În a doua lectură o să venim cu amendamente pentru îmbunătățirea proiectului, dar el nu va hotărî... dacă vă axați pe acest proiect, problema terenurilor care sînt îmburuienite.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Mudreac. (*Voce nedeslușită.*)

Domnule Țap,

Aveți microfonul.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte al ședinței,

Solicit să fiu înscris pentru o luare de cuvînt, să utilizăm mai rațional timpul.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Notat.

Cred că Secretariatul a notat acest lucru.

Dacă nu mai sînt întrebări?

Vă mulțumesc, domnule Luca.

Puteți să vă ocupați locul.

Și îl invit la tribuna centrală pe domnul Ion Balan, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, pentru prezentarea raportului comisiei.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte al ședinței,

Stimați colegi,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative, prezentat de Guvern, și expune următoarele.

Proiectul de lege în cauză este elaborat în scopul asigurării cadrului legislativ ce ține de combaterea și prevenirea răspîndirii buruienilor, printre care se regăsesc cele nocive și alergice, care au impact negativ asupra sănătății populației. (*Gălăgie în sală.*)

Astfel, se propune modificarea articolelor 8, 9 și 10 din Codul funciar, prin care se include în componența... competența Guvernului, consiliilor raionale și municipale, precum și consiliilor satești (comunale) și orășenești

combaterea și prevenirea răspîndirii buruienilor. De asemenea, se propune modificarea articolului 29, prin care se obligă deținătorii de terenuri să întreprindă măsuri de combatere și prevenire a răspîndirii buruienilor. (*Rumoare în sală.*)

Pentru neîndeplinirea obligației de combatere și prevenire a răspîndirii buruienilor, Guvernul propune sancționarea cu amendă, prin modificarea Codului contravențional. Contravențiile se constată și se aplică de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor – pentru neîndeplinirea obligației de combatere și prevenire a răspîndirii buruienilor pe terenurile cu destinație agricolă. iar pe celelalte terenuri – de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

Prin avizele prezentate, comisiile permanente susțin proiectul de lege, cu excepția Comisiei administrație publică care nu a ajuns la un consens asupra acestuia.

Direcția generală juridică a expus unele observații de conținut și tehnică legislativă care vor fi examinate și luate în considerare pentru lectura a doua.

Luînd ca bază avizele comisiilor permanente și al Direcției generale juridice, Comisia agricultură și industrie alimentară propune Parlamentului proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative nr. 343 din 11.10.2018 spre aprobare în prima lectură.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim, domnule Balan.

Domnul Valerian Bejan are o întrebare.

Poftim, domnule Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate președinte al comisiei,

Spuneți, vă rog, dacă ați discutat în comisie așa un moment: sînt foarte multe terenuri care aparțin sau au aparținut celor decedați. Moștenitorii sînt plecați peste hotare.

O să fie impuși sau amendați administrația publică locală pentru hectarele, zecile de hectare care vor fi neprelucrate și moștenitorii sînt plecați peste hotare?

Mulțumesc.

Domnul Ion Balan:

Conform proiectului de lege, reiese că în ultima instanță, după ce o să fie notificați, preîntîmpinați, informați moștenitorii legali ai acestor

terenuri și dacă nu vor fi întreprinse măsurile de rigoare, proiectul de lege...
că va fi sancționată administrația publică locală.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Dacă mai aveți... nu aveți întrebări, domnule Bejan.

Domnule Balan,

Nu mai sînt întrebări în adresa dumneavoastră.

Doamnă Maria Ciobanu,

Nu v-am văzut.

Poftim, doamnă Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

De procedură, domnule Președinte al ședinței.

Colegi deputați,

Vreau să vă informez că acum cîteva minute, deputatul democrat Constantin Țuțu s-a apropiat aici de mine, m-a amenințat și mi-a vorbit într-un limbaj banditesc. Noi nu sîntem în Codrii Orheiului, noi sîntem în Sala de ședințe a Parlamentului Republicii Moldova și aș vrea să aveți atitudinea corespunzătoare. Iar fruntașii Partidului Democrat, conducerea Partidului Democrat, dacă nu vă puteți liniști ortacul de partid, eu voi face cazul acesta ca să ajungă în instanțele internaționale. Fiindcă în statul Republica Moldova nu cred că voi găsi înțelegere și va fi cazul acesta, într-adevăr, pedepsit. Acest om, pur și simplu, nu este locul lui în Parlament.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Lupu,

Poftim, dacă vreți să oferiți o replică.

Domnul Marian Lupu:

Da, mulțumesc, stimate domnule Președinte al ședinței.

Eu văd că nu este pentru prima oară cînd se produce același... dialog, dar este absolut același proces, învinuiri din partea unui coleg în adresa altui coleg și personajele rămîn a fi absolut aceleași. În acest context, eu aș fi vrut să mai am și probe dincolo de declarații. Le aveți? Poate... le prezentați, vă rog. Fiindcă, în caz contrar, stau și mă gîndesc la altceva: poate că Constantin Țuțu, fiind un bărbat tînăr cu sînge fierbinte, este atras de frumusețea, feminitatea, inteligența colegei noastre și în cazul acesta, cum să vă zic... (*voce din sală*) și invers, da. Dar dacă acesta e cazul, atunci se limitează la ceva mai personal.

Dar dacă este să vorbim serios: sînt grave aceste acuzații. Îmi pare rău că ele veșnic, nu știu cum se întîmplă, să vă zic eu... dacă ați avut în trecut asemenea precedent, trebuia să fiți... nu știu imprimați lucrul acesta, pînă la urma urmei, dați-ne, vă rog, probe. Noi nu admitem asemenea comportament și precum puteți să vedeți în cadrul fracțiunii nu găsiți aici retorică războinică, nu găsiți injurii și multe alte chestii. Apropo, pe care le găsiți în sînul fracțiunii dumneavoastră, stimate coleg.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimați colegi,

Doamnă Ciobanu,

Eu am respect față de toți, inclusiv față de dumneavoastră. Cred că ceea ce ați spus dumneavoastră ține mai mult de o declarație. Dumneavoastră puteți face declarații la sfîrșitul ședinței. Oricare poate face declarații și în fața presei. Eu nu aș vrea ca acum să deraiem de la procedura legislativă. Dumneavoastră ați făcut o afirmație, a fost o replică.

Doamnă Ciobanu,

A fost o replică. Eu propun să încheiem aici din nou. Fiecare este în drept, dacă vreți să vă înscrieți cu o declarație la sfîrșitul ședinței, puteți să vă înscrieți cu o declarație la sfîrșitul ședinței. Este dreptul fiecărui deputat să facă acest lucru. Dar la această etapă, eu consider că acest lucru trebuie să-l oprim aici și mergem mai departe pe procedura legislativă.

Domnul Iurie Țap s-a înscris cu o luare de cuvînt pe marginea proiectului de lege.

Îmi cer scuze, domnule Țap, sînt vinovat un pic. Este un coraport din partea Comisiei juridice, numiri și imunități. Îi mulțumesc domnului Vitiuc că mi-a amintit.

Doamnă Apolschii,

Vă rog să prezentați coraportul din partea Comisiei juridice, numiri și imunități pe marginea acestui proiect de Lege privind modificarea unor acte legislative cu numărul 343.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc.

Comisia a examinat, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege prezentat de Guvern în mod prioritar care propune, așa cum a menționat și domnul autor, modificări la Codul funciar și Codul contravențional.

Vreau să informez onoratul Plen că comisia a examinat și, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune acest proiect de lege spre examinare în ședința plenară a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Apolschii, pentru acest coraport.

Și domnule Iurie Țap,

Puteți veni la tribuna centrală pentru luare de cuvânt.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

De fapt, doar voi spune: regret mult că un dialog foarte neplăcut a avut loc și regret mult că asemenea lucruri se întâmplă în Sala plenului Parlamentului. Este inadmisibil.

Cît privește proiectul propus.

Stimați colegi,

Ideea sau mai bine-zis problema există. A fost identificată problema. Doar că adecvate trebuie să fie și soluțiile. Pentru că dacă o să mă refer la partea ce ține de autoritățile administrației publice locale, stimați colegi, am deraiat absolut, total.

Și voi porni de la faptul, spuneam, cred că am avut 5–6 adresări către Guvern, privind noua Lege nr. 1402/2002 care se numește Legea privind serviciile publice de gospodărie comunală, chiar dacă ele sînt de utilități publice. Or, atunci cînd se descentralizează colectivitățile locale, atunci cînd se creează primăriile, să le spunem, se stabilesc competențele acestora. Pe lîngă serviciile administrative, vin serviciile de utilități publice.

Este un mecanism și eu regret mult că Guvernul, stimați colegi, merge pe o cale – „lupta cu buruienile”. Nu că e simplist, nu este serios. De aceea e normal, dacă avem aici Capitolul „Salubritate”, păm el trebuie să fie definit, trebuie să fie foarte clar expuse care sînt sarcinile acestui actor – autoritățile publice locale. Nu și pusă povara cetățenilor-persoanelor fizice. Este inadecvat. Este ceea ce, dacă vreți, doctrinar. Tehnica administrativă, construirea statului, construirea autorităților și, respectiv, alocarea competențelor pentru acestea.

Dar partea a doua.

Stimați colegi,

Dumneavoastră, dacă o să faceți o radiografie a perioadei chiar de 4 ani de zile, o să vedeți de cîte ori Parlamentul a intervenit la competențele consiliului și atribuțiile primarului. Zeci de ori, s-a adăugat și cu unul, și cu ceea ce doriți. Noi am crescut enorm. Nu și cadrul instituțional.

Dumneavoastră cunoașteți care este media funcționarilor în primării? 6. 24 la sută din unitățile administrativ-teritoriale au 4 și mai puțini, 3 funcționari. Primarul are o sumedenie de competențe și nu are cui le delega, fiindcă ele trebuie să fie transpuse în fișa postului, trebuie să fie foarte clar specificat. Deci nu este cadrul instituțional.

Legea, apropo, are caracter general. Or, Legea nr. 100/2017 privind actele normative care stabilește procedura de legiferare spune expres lucrul acesta. Eu mă întreb: de ce Guvernul nu merge pe această cale? De ce Guvernul nu vrea să vadă adecvat?

Stimați colegi,

Noi distrugem colectivitățile locale. Noi distrugem administrația publică locală. De fapt, s-a blocat reforma de descentralizare și aceasta pică prost. Nu contează cine guvernează. Acolo este motorul de dezvoltare. Dezvoltarea locală este opera lor, ele trebuie să aibă instrumente, trebuie să aibă cadrul instituțional respectiv. Ceea ce facem astăzi... mai ales, să tragem la răspundere primarul. Pentru ce? Vreau să-i întreb pe cei care vor vota și pe cei de la Guvern: oare ați fost voi în funcția de primar? Voi înțelegeți care este responsabilitatea primarului? Știți care sînt problemele cu care se confruntă primarul?

Nu se poate, stimați colegi. Iată de ce insistam de la această tribună de nenumărate ori... pentru că facem drumuri bune pentru Moldova. De fapt, ce a făcut Guvernul? A intervenit în competența autorităților locale. A redus 8 la sută veniturile proprii, în loc să le crească veniturile la 40–50, așa cum o cere Acordul de Asociere, stimați colegi, Titlul IV, articolele 21 și, în special, 23. Și aici revin, în loc să creștem veniturile acestor autorități, să le creăm instrumente, noi mergem pe o cale prin care le legăm mîinile.

Iată de ce spuneam, da, este problema și în general nu poți veni în lege cu lupta cu ambrozia sau nu poți veni în lupta cu buruienile.

Pe de altă parte, stimați colegi, aveți structurile statului, păi stabilim reguli clare inclusiv față de toți. Spuneam, stabilim competență pentru autoritățile locale și ei să răspundă pentru partea lor, dar nu să răspundă pentru toate terenurile, pentru moștenitori ș.a.m.d. Și instrumentul trebuie să fie nu autoritățile locale, aveți structuri ale statului care sînt deconcentrate, puneți lor în sarcină, înainte era serviciul respectiv, de exemplu, deratizarea, da, și atunci ar putea autoritatea locală contracta acest serviciu. Creați serviciu, creați instrumentele. Deci problema cere soluții adecvate.

Nu vreau și vă rog să ascultați esența celor care le vorbesc, fiindcă fundamentez foarte bine. Și îmi pare rău că se merge pe o cale care nu are finalitate. Noi trebuie să construim autorități puternice care să poată soluționa problemele, să schimbăm situația, să rezolvăm problemele. Mergînd pe această cale, de fapt, noi nu soluționăm problema.

Îmi pare rău și am spus sînt gata să discutăm, dar haideți să discutăm fundamentat. Apropo, nu știu i-am întrebat pe cei de la CALM, nu am un răspuns. Ați vorbit cu ei, știu ei? S-a ajuns la o soluție comună? Fiindcă așa trebuie să procedăm, o comunicare trebuie să fie cu CALM-ul, cu autoritățile publice locale, pentru ca pînă la urmă să găsim, cu adevărat, soluții.

Vreau să vă amintesc, chinezii au luptat cu vrăbiile, au apărut țințarii, au apărut musculițele ș.a.m.d. Haideți să construim un stat de drept, un stat serios care să presteze servicii. Așa trebuie văzut statul, așa trebuie văzute autoritățile publice.

Vă mulțumesc.

Și să fie cu Doamne ajută.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Țap, pentru această luare de cuvânt.

Domnule Țuțu,

Dumneavoastră vreți pe marginea proiectului de lege sau vreți ca o replică să dați? Deja domnul Lupu a oferit o replică. Dar dacă vreți scurt o replică, pentru că ați fost vizat, poftim.

Domnul Constantin Țuțu:

Am înțeles că am fost vizat de colega mea dragă Maria Ciobanu. Și vreau să-i mulțumesc pentru grija pe care mi-o poartă ea.

Vreau să spun că m-am apropiat de ea și i-am propus să merg să scriu compunerea împreună cu ea, dar nu a acceptat, a spus că mai târziu. Mai târziu nu am timp, pentru că muncesc cu oamenii. Eu i-am propus ca să meargă să lucreze în sate cu oamenii cot la cot și să nu mă urmărească pe Facebook toată activitatea mea personală. Pentru că este o femeie mult mai în vîrstă, o respect foarte mult, dar îmi pare rău că spune minciuni.

Eu cred că mâine, poimîine o să așteptăm că o s-o sune cineva seara și o s-o sperie iar din partea mea sau din partea la echipă, băieților mei. De asta vă anunț că nu am nimic cu ea personal, nu am grijă și nu am timp s-o urmăresc, am alte chestii mult mai importante.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. Vă mulțumesc.

Domnule Cobzac,

Dumneavoastră nu ați fost vizat. Nu știu, solicitați microfonul pentru ce?

Domnule Cobzac,

Procedural nu pot să vă ofer acum cuvîntul, pentru că, repet, dumneavoastră nu ați fost vizat.

Stimați colegi,

Supun votului proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative, proiect înregistrat sub nr. 343 din 11 octombrie

2018, așa cum a fost propus de Comisia agricultură și industrie alimentară, în primă lectură.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect în primă lectură, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți în sală au votat pentru aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Așa cum am anunțat, imediat, domnule Creangă, vă ofer cuvântul, domnul Creangă urmează să facă un anunț, după acest anunț vom lua o pauză și vom reveni la ora 14.30, practic peste o oră vom reveni.

Dar vă rog, domnule Creangă, faceți anunțul.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi membri ai Comisiei economie, buget și finanțe,

La ora 14.15 va avea loc ședința comisiei unde vom examina două proiecte pe ordinea de zi. Vă aștept în biroul 114.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Comisia economie, buget și finanțe, ședința în biroul 114, la 14.15.

Ne-au mai rămas patru proiecte pe ordinea de zi, de aceea rog toți deputații și liderii fracțiunilor și grupurilor parlamentare să asigure prezența, la 14.30 vom relua ședința.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Așa cum am convenit, eu mă uit la ceasul care e în fața mea, deja e 14.30. Vedeți, la celălalt deja e trecut de 14.30.

Rog deputații să-și ocupe locurile.

Și aș vrea numărătorii să ne spună câți deputați sînt în fiecare sector, ca să verificăm dacă avem cvorumul, și vom continua ședința.

Domnule Sîrbu,

Poate ne dați numărul deputaților în sectorul dumneavoastră.

Domnul Odnostalco și domnul Mocanu.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 16.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sectorul nr. 1 – 16.

Sectorul nr. 2?

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 8.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

– 8.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 10.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Corectare.

Sectorul nr. 3 – 10.

Da. Sectorul nr. 2, domnule Sîrbu?

N u m ă r ă t o r i i:

– 29.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

– 29.

Avem 55 deputați în sală. Avem cvorum, putem continua ședința.

Următorul proiect de lege pe care-l supun dezbaterilor este **proiectul de Lege privind importul unor autovehicule, proiect înregistrat sub nr. 352 din 22 octombrie 2018.**

Este o inițiativă a unui grup de deputați.

Va prezenta proiectul domnul...

Dumneavoastră și proiectul, și raportul îl prezentați, da, domnule Creangă?

Poftim. Da.

Sînteți ca și coautor, puteți să le prezentați pe ambele.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Proiectul de Lege nr. 352 a fost elaborat cu scopul de a permite, cu titlu de excepție, Ministerului Apărării introducerea în țară și plasarea sub regim vamal de import a 7 autovehicule acordate cu titlu gratuit de către Guvernul Statelor Unite ale Americii, cu scutirea de la plata drepturilor de import, fără drept de înstrăinare.

Aceste automobile au fost donate prin intermediul Programului de asistență externă „Foreign Military Financing” care derulează în baza Acordului de cooperare între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii în vederea facilitării acordării asistenței, din 21 martie 1994, care a fost semnat la 31 iulie, această donație a fost semnată la 31 iulie 2018 și, respectiv, a fost încheiat contractul între Ministerul Apărării și Departamentul Apărării al Statelor Unite care prevede recepționarea cu titlu gratuit a unui lot de autovehicule, format din mai multe unități de tehnică cu destinație civilă, care depășesc vârsta admisă pentru introducerea în țară.

Autovehiculele respective vor fi utilizate pentru asigurarea transporturilor în domeniul logistic al Armatei Naționale.

Autovehiculele în cauză au fost testate de către specialiștii Ministerului Apărării și sînt într-o stare tehnică bună și corespund tuturor cerințelor pentru a fi folosite conform necesităților Armatei Naționale.

Reieșind din cele expuse, solicit susținerea acestui proiect de lege.

Totodată, stimați colegi, în calitate de președinte al comisiei, anunț că comisia a examinat proiectul de lege în data de 22.10.2018 și a propus adoptarea proiectului de lege în primă și a doua lectură.

De asemenea, menționez că astăzi am examinat suplimentar proiectul de lege prin care s-a introdus un amendament în proiectul de lege care prevede că prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Reieșind din cele expuse, comisia propune ca proiectul de lege să fie adoptat în primă și a doua lectură, ca lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Nu văd întrebări în adresa nici a comisiei, nici a autorilor.

Rog deputații să-și ocupe locurile, pentru că voi supune votului acest proiect de lege.

Așadar, **supun votului, în baza raportului comisiei, proiectul de Lege privind importul unor autovehicule nr. 352 din 22 octombrie 2018, în prima lectură.**

Cine este pentru, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Haideți să vedem, lăsăm pentru lectura a doua. Probabil, încă unii nu au revenit de la pauza de masă.

Mergem la următorul proiect de lege care va fi prezentat de către...

Domnule Sîrbu,

Să înțeleg că **proiectul nr. 371 din 1 noiembrie 2018.**

Da, poftim, domnule Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Prezentul proiect de lege are drept scop de a veni cu unele precizări și clarificări în vederea neadmiterii de interpretări eronate despre scopul final al legii care este unul strict economic și nici într-un caz nu poate fi folosit de demnitari sau funcționari publici pentru eschivare de răspundere.

Vorbim despre Legea nr. 180 privind declararea voluntară și stimularea fiscală.

Astfel, se propun unele modificări și completări la Legea nr.180 prin care se va stabili cert că nu pot fi subiecți ai declarării voluntare a bunurilor persoanele care au fost sau sînt subiecți ai Legii nr. 133 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și membrii familiei acestora (soțul/soția, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreținerea subiectului declarării), precum și membrii familiilor celorlalți subiecți prevăzut de acest articol.

De asemenea, după unele discuții, se propune majorarea cotei taxei de declarare voluntară a mijloacelor bănești de la 3 la 6 la sută.

Se propune completarea legii cu prevederi care vor stabili că subiectul declarării voluntare este obligat să declare toate bunurile care anterior au fost înregistrate juridic pe numele unei alte persoane, au fost declarate la valori reduse sau care nu au fost deloc declarate.

Doar în acest caz subiectul va putea beneficia de garanțiile oferite de lege. În cazul în care se va stabili că subiectul declarării voluntare nu a declarat voluntar toate bunurile pasibile declarării, garanțiile prevăzute de lege nu vor fi aplicate și se va aplica legislația în modul general stabilit.

Totodată, în vederea responsabilizării subiecților care vor beneficia de stimularea fiscală, se va prevedea expres că scutirea de controale fiscale nu

se va aplica în cazul contribuabililor asupra cărora, începînd cu 1 ianuarie 2019, a fost constatat prin decizie definitivă a instanței de judecată evaziune fiscală prin includerea intenționată în documentele contabile, fiscale și/sau financiare, inclusiv în cele electronice, a unor date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tănuirea intenționată a unor obiecte impozabile, acte contabile, fiscale și/sau financiare, care nu au fost înlăturate conform prescripției organului de control, în dependență de mărimea sumei cumulative a impozitului, taxei prevăzute de Codul fiscal, contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii sau primei de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente în mărimile stabilite de prezenta lege.

De asemenea, se vine cu niște completări la anexele din lege, adică la modelele de declarații, cu declararea pe propria răspundere că nu există temeiurile descrise mai sus.

Rugăm susținerea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Și eu vă mulțumesc.

Domnule Cobzac,

Poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule coautor,

Eu știu, odată ce se intervine la Legea nr. 180, poate... nr. 133, pardon, poate să stabilim iarăși prin lege niște reglementări care ar stipula foarte concret cum urmează să fie informată societatea despre implementarea acestei legi, care sînt acele informații care trebuie obligatoriu să ajungă în spațiul public.

Dacă nu familiile, eu știu, sumele cîți au aplicat, cînd au aplicat, tipul de solicitări de amnistii, sînt bani sau sînt imobile ș.a.m.d.

Nu v-ați gîndit la așa ceva?

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule deputat,

Ce ține de publicitatea documentelor fiscale, în general, nu ține de acest... nu ține de această lege, regulile generale sînt prevăzute de Codul fiscal care informații pot fi făcute publice ale contribuabililor, care nu, deci rămîn regulile generale.

Ce ține de demnitari publici, ca să fie foarte clar: noi intenționat vedeți că am venit cu această modificare ca absolut toți subiecții Legii nr. 133 să fie excluși de la aplicarea acestei legi, și nu numai aceștia, dar și toți ceilalți subiecți prevăzuți la alineatele (2), (3) și (4), adică nici un fel de subiect care are legătură cu băncile lichidate, absolut deloc, nici un fel de subiect care are legătură cu investigațiile în fraudă bancară și toți membrii familiei. Practic, noi am exclus din această lege vreo 100 de mii de funcționari, practic, toți funcționarii nu vor putea... deci acei demnitari care apriori declară tot, rămân, de fapt, doar persoanele fizice care nu au nici o funcție publică și doar exclusiv atunci când este vorba despre evaziunea fiscală.

Și evident, atunci când depun declarații la Inspectoratul Fiscal, Inspectoratul Fiscal poate face publică doar în limita în care legea permite, deoarece orice persoană fizică astăzi dacă depune o declarație fiscală la Inspectoratul Fiscal, această declarație este confidențială. Și, evident, doar în anumite circumstanțe poate fi făcută publică, exact ca și cu agentul economic care depune declarație de stimulare fiscală, iarăși, sînt anumite reguli ce ține de protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea propriu-zisă, de aceea rămîne regula generală.

Noi nu putem în această lege să schimbăm această procedură. Și repet, nici o persoană de demnitate publică nu mai este subiectul acestei legi și atunci se schimbă puțin paradigma aici.

Să fi fost demnitari publici, atunci, într-adevăr, posibil ați fi avut dreptate. Dar dat fiind că toți demnitarii publici au fost excluși și toți cei care cumva pot a fi afiliați, de aceea deja rămîne o regulă generală de publicare a datelor.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Sîrbu.

Domnule Cobzac,

Dacă mai aveți o întrebare, poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Mulțumesc. Nu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Nu aveți.

Poftim, domnul Valerian Bejan, atunci.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate coleg,

Cînd a fost adoptată legea de bază, la un post de televiziune, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Excelența Sa Peter Mihalko, s-a expus că această lege nu a fost coordonată și nici cel puțin nu au fost informați despre faptul că guvernarea are de gînd să adopte așa o lege. (*Gălăgie în sală.*)

Cel puțin acum, cînd dumneavoastră veniți cu niște rectificări, au fost coordonate aceste rectificări cu partenerii de dezvoltare?

Mulțumesc.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc pentru întrebare.

Să știți că am avut luni întregi de discuții, adică Guvernul, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal, am consultat foarte mult această lege cu experții, inclusiv cu partenerii de dezvoltare. Și să știți că aceste modificări vin și ca rezultat al acelor consultări cu partenerii noștri de dezvoltare, ca să îmbunătățim această lege și să nu admitem careva interpretări eronate a scopului ei.

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Bejan,

Dacă mai aveți o întrebare.

Domnul Valerian Bejan:

Da. Deci dumneavoastră veniți să îmbunătățiți o lege care, de fapt, nici nu trebuie adoptată.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. Am înțeles că este mai mult un comentariu.

Mai multe întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc, domnule Sîrbu.

Îl invit la tribuna centrală pe domnul Ștefan Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, pentru prezentarea raportului comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 180 privind declararea voluntară și stimularea fiscală, înaintat cu drept de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Scopul proiectului de lege constă în concretizarea unor aspecte ale Legii nr. 180, și anume se propune că nu pot fi subiecți ai declarării voluntare a bunurilor persoanele, care au fost sau sînt subiecți ai Legii nr. 133 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și membrii familiei acestora (soțul/soția, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreținerea subiectului declarării), precum și membrii familiilor celorlalți subiecți prevăzuți de lege.

Totodată, prin inițiativa legislativă, se propune majorarea cotei taxei de declarare voluntară a mijloacelor bănești de la 3 la 6 la sută.

Proiectul de lege mai prevede că subiectul declarării voluntare este obligat să declare toate bunurile care anterior au fost înregistrate juridic pe numele unei alte persoane, au fost declarate la valori reduse sau care nu au fost declarate, pentru a beneficia de garanțiile oferite de lege. În cazul în care se va stabili că subiectul declarării voluntare nu a declarat voluntar toate bunurile pasibile declarării, garanțiile prevăzute de lege nu se vor aplica față de bunurile declarate, iar față de persoană se vor aplica prevederile legislației în modul general stabilit.

În vederea responsabilizării subiecților care vor beneficia de stimularea fiscală, se va prevedea expres că scutirea de controale fiscale nu se va aplica în cazul contribuabililor asupra cărora, începînd cu 1 ianuarie 2019, a fost constatat, prin decizie definitivă a instanței judecătorești, evaziunea fiscală.

Guvernul Republicii Moldova comunică susținerea prezentului proiect de lege cu propuneri de perfecționare.

Amendamentele și propunerile înaintate au fost puse în discuție în cadrul ședinței comisiei, fiind expuse în anexa la prezentul raport.

Pornind de la cele expuse și ținînd cont de avizul pozitiv al Guvernului, comisia susține proiectul de lege și îl propune spre examinare și adoptare plenului Parlamentului în prima și a doua lectură ca fiind finală, luînd în considerare obiecțiile și amendamentele care sînt parte integrantă în anexa acestui raport.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Creangă.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Puteți să vă ocupați locul.

Domnul Simion Pleșca numai ce a fost în sală... adică la locul lui să revină și domnul Gorilă, pentru că trebuie să supunem votului aceste proiecte de legi. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Lupu,

Asigurați prezența colegilor deputați în sală.

Domnul Pleșca.

Sînt mai puțin de o sută, domnule Mudreac.

Haideți, între timp, acest proiect de lege să-l supunem votului în prima lectură.

Stimați colegi,

Se supune votului proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 180 din 26 iulie 2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală, înregistrat cu numărul 371 din 1 noiembrie 2018.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect de lege în prima lectură, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Comisia a propus ca proiectul de lege să fie votat și în lectura a doua.

Cine este pentru adoptarea acestui proiect de lege în lectura a doua, de asemenea, vă rog să votați.

Rog numărătorii să anunțe rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 18.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 68 de voturi, proiectul de lege a fost votat în lectura a doua și ultima.

De asemenea, supun votului în lectura a doua proiectul de Lege privind importul unor autovehicule, proiectul nr. 352 care a fost cîteva minute în urmă votat în primă lectură.

Cine este pentru adoptarea acestui proiect în lectura a doua, vă rog să votați.

Și rog numărătorii să anunțe rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 20.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 61 de voturi, proiectul de Lege nr. 352 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Stimați colegi,

Au mai rămas două proiecte pe ordinea de zi. Este vorba, în primul rând, de **Raportul cu privire la analiza, expertiza și evaluarea legislației electorale care a stat la baza invalidării alegerilor locale noi în municipiul Chișinău, proiect înregistrat cu nr. 2362 din 6 noiembrie 2018.**

Va prezenta acest raport doamna Raisa Apolschii.

Și, de asemenea, imediat după prezentarea acestui raport, va fi supus dezbaterilor proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative, e vorba de modificarea Codului electoral și a Codului contravențional.

Fac un apel, în special, către deputații din majoritatea parlamentară să rămână pe loc, pentru că proiectul va fi propus votului în două lecturi.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Stimați colegi,

Așa cum, prin Hotărârea din 12 iulie 2018, Comisia juridică, numiri și imunități a fost înputernicită să facă o analiză, o expertiză a legislației electorale în conformitate cu standardele internaționale în materie de alegeri, cu referire la premisele și motivația juridică care au stat la baza invalidării alegerilor locale noi, inclusiv legate de folosirea rețelelor de socializare, precum și proporționalitatea sancțiunilor aplicate.

După cum cunoașteți, data limită la care trebuia Comisia juridică, numiri și imunități să vină cu raportul a fost de 31 octombrie, fapt împlinit. De fapt, în ședința comisiei din 31 octombrie a fost aprobat raportul... și a fost plasat pe site-ul Parlamentului, mai mult decât atât, a fost distribuit și tuturor deputaților. Ținând cont că el este foarte voluminos, în câteva teze am să redau conținutul acestui raport.

În scopul îndeplinirii sarcinilor sale, comisia a solicitat și a recepționat informații din partea Comisiei Electorale Centrale, Ministerului Justiției, Curții Supreme de Justiție, Ministerului Afacerilor Externe și

Integrării Europene, Asociației „Promo-Lex” și Centrului de Resurse pentru Drepturile Omului și Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

În special, comisia a solicitat informații cu privire la precedentele de anulare a alegerilor în Republica Moldova, experiența internațională din punctul de vedere al reglementărilor normative cu privire la „ziua tăcerii” și dreptul la agitația electorală, practica internațională legată de temeuriile de invalidare a alegerilor, de proporționalitatea sancțiunilor aplicate, experiența internațională din punct de vedere al reglementărilor normative cu privire la folosirea rețelelor de socializare în perioada alegerilor, copiile materialelor cauzei ce vizează subiectul invalidării alegerilor locale noi în municipiul Chișinău, în vederea executării unei analize minuțioase a aspectelor indicate în Hotărârea Parlamentului nr. 126/2018, precum și propuneri de modernizare a legislației care ar contribui la perfecționarea procedurilor electorale și consolidarea drepturilor electorale ale cetățenilor.

La data de 13 septembrie, comisia a organizat dezbateri publice cu reprezentanții autorităților organizațiilor naționale menționate mai sus, în cadrul cărora s-au discutat probleme majore și soluții în contextul invalidării alegerilor locale noi din municipiul Chișinău din 20 mai și 3 iunie 2018. Opiniile și propunerile expuse în cadrul dezbaterilor au fost prezentate Comisiei juridice, numiri și imunități pe suport de hârtie, acestea fiind incluse în prezentul raport.

Astfel, examinând legislația electorală, materialele cauzei ce vizează subiectul invalidării alegerilor locale noi în municipiul Chișinău, hotărârile Curții Constituționale, studiile tematice ale grupurilor de experți ai Consiliului Europei, Comisiei de la Veneția, jurisprudenței CEDO, dezbaterilor organizate pe platforma Comisiei juridice, numiri și imunități și, sintetizând informațiile obținute din partea autorităților și organizațiilor menționate, comisia relevă următoarele.

Conform datelor statistice prezentate de Comisia Electorală Centrală, începând cu anul 1999 în Republica Moldova au avut loc 32 de precedente de anulare a alegerilor, drept urmare a diverselor încălcări ale legislației electorale care se refereau la: votarea în locul altei persoane; efectuarea agitației electorale în preziua votării, în ziua alegerilor atât în secția de votare, cât și în afara acesteia; participarea persoanelor neautorizate la procesul de numărare a buletinelor; elaborarea buletinelor de vot cu derogări de la prevederile Codului electoral.

Cu referire la experiența internațională reflectată în informațiile prezentate de autoritățile menționate mai sus, din punct de vedere al reglementărilor normative cu privire la „ziua tăcerii” de rigoare și dreptul la agitația electorală, comisia menționează că în majoritatea statelor cu o democrație consolidată, cum ar fi: Elveția, Finlanda, Islanda, Marea Britanie, Norvegia, Cehia, Suedia, Statele Unite ale Americii, legislația electorală nu stabilește o „perioadă a tăcerii” de rigoare, fiind interzise doar

acțiuni de agitație electorală în incinta secției de votare și într-un anumit perimetru al acesteia.

În Marea Britanie, concurenții electorali sînt îndemnați să-și invite cetățenii să-și expună opțiunea de vot chiar și în ziua alegerilor. În Slovenia, agitația electorală în ziua desfășurării scrutinului este interzisă doar în cadrul secțiilor de votare (articolul 65 din Codul electoral).

În acest sens și Curtea Supremă din Statele Unite a hotărît în cadrul unei cauze, campania poate fi limitată doar în ziua alegerilor într-o zonă mică din jurul secției de votare. Totodată, deși în unele state, agitația este interzisă prin lege în ziua alegerilor, în unele țări acestea constituie, preiau citatul, „acord tacit între concurenții electorali”.

În alte state, precum Canada, Franța, Estonia, Georgia, Belarus, agitația electorală este interzisă doar în ziua alegerilor. În Coreea de Sud, agitația electorală este interzisă în ziua alegerilor, cu excepția agitației desfășurate în rețeaua internet. În Letonia, în ziua alegerilor sînt permise activități de agitație electorală pe pagina web ale partidelor politice și a alianțelor dintre partide.

Conform Legii electorale din Canada, de exemplu, se interzice difuzarea publicității electorale doar în ziua alegerilor înainte de închiderea întregii secții de votare într-o anumită circumscripție electorală. Încurajarea participării la vot nu este considerată publicitate.

În cazul altor state, agitația electorală este interzisă atît în ziua alegerilor, cît și în ziua care o precede. Aici menționez Portugalia, Italia, Albania, Bulgaria, România, Macedonia, Ucraina, Federația Rusă și Japonia.

Astfel, se constată că practica internațională nu este una unitară. Prezența sau lipsa reglementărilor normative ce țin de interzicerea agitației electorale în preziua și ziua votării nu ar fi de natură să aducă atingeri principiilor consfințite în materie electorală. Mai mult, Asociația „Promo-Lex”, de principiu, consideră că însăși acțiunea de agitație electorală în ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor trebuie exclusă din lista faptelor ilicite sau restricțiilor asupra agitației electorale. Or, efectuarea agitației electorale nu atentează la dreptul alegătorului de a alege în mod liber și a-și exprima dreptul la vot.

Comisia a constatat următoarele.

1. Se ia act de Decizia Curții Constituționale din 6 septembrie 2018, potrivit căreia s-a constatat că prevederile Codului electoral care stabilesc competența instanței de judecată de a constata nulitatea alegerilor locale în ziua în care încălcările comisiei în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor au influențat rezultatele alegerilor sînt în deplină conformitate cu bunele practici europene.

2. Anularea rezultatelor alegerilor în practica electorală a Republicii Moldova nu este fără precedent. Cel puțin, 32 de cazuri de anulare a alegerilor pe diverse motive au fost înregistrate în Republica Moldova.

3. În privința restricțiilor de agitație electorală în ziua alegerilor și așa-zisa „ziua tăcerii”, practica internațională nu este unitară, prezența sau lipsa reglementărilor normative ce țin de interzicerea agitației electorale în preziua și ziua votării nu ar fi de natură să aducă atingeri principiilor consfințite în materie electorală.

4. Legislația electorală în vigoare deja conține norme care permit amplasarea afișelor de agitație electorală, panourilor publicitare și altor materiale de agitație, inclusiv în ziua alegerilor, dacă au fost plasate anterior.

5. Se atestă dificultăți la nivel practic de a verifica, constata și sancționa acțiunile de agitație electorală în ziua alegerilor, mai ales în spațiul online și internet.

Se constată existența de interpretări eronate și limite greu sesizabile dintre îndemnul la vot și agitația electorală.

7. Se atestă o situație la limită în care restricția de agitație electorală în ziua alegerilor ar putea fi interpretată ca restrângere la dreptul la libera exprimare în sensul articolului 10 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

8. Se consideră justificată concluzia și propunerea Asociației „Promo-Lex” de a exclude din lista faptelor ilicite restricțiile asupra agitației electorale în ziua alegerilor și ziua precedentă alegerilor, cu excepția secției de votare și în raza a 100 metri de la secția de votare.

9. Se constată ferm importanța internetului ca un canal deosebit de influent de comunicare politică, inclusiv în scopuri de agitație electorală.

10. Se consideră imperios necesar de a reglementa pe viitor, luând act de practica internațională, serviciile de publicitate electorală, dezbaterile electorale pe Internet și în rețelele de socializare, în special cele contra-cost și prin intermediari, care pot genera fluxuri informaționale masive.

11. Sînt necesare prevederi clare în vederea combaterii propagandei pe Internet, în special prevenirea și combaterea fluxului de știri false prin Internet.

12. Se constată că normele materiale și procedurale din Codul electoral pot face obiectul unor perfecționări și îmbunătățiri pentru viitor, dar se atestă ferm că legislația în vigoare este suficientă și corespunde tuturor standardelor pentru desfășurarea unor alegeri libere, corecte și democratice.

Și drept recomandări comisia a făcut următoarele:

1. Se recomandă elaborarea unui proiect de lege al cărui scop va fi eliminarea restricțiilor ce țin de interzicerea agitației electorale în ziua premergătoare a alegerilor și în ziua alegerilor, cu excepția incintelor secțiilor de votare și în perimetrul din imediata apropiere. În acest sens, vor fi operate modificări și la Codul contravențional.

2. Se recomandă Comisiei Electorale Centrale examinarea practicii internaționale cu referire la agitația electorală în mediul Internet/rețelele de socializare, pentru a asigura egalitatea armelor tuturor concurenților electorali, combaterea știrilor false și elaborarea unor recomandări cu privire la modificarea legislației în acest sens.

3. Comisia juridică, numiri și imunități, de comun cu autoritățile relevante, va continua sistematizarea propunerilor de îmbunătățire a cadrului juridic relevant domeniului electoral, inclusiv în urma recomandărilor misiunilor internaționale de observare a alegerilor, pentru a perfecționa pe viitor legislația electorală în corespundere cu noile tendințe, dezvoltarea și modernizarea procedurilor și tehnologiilor electorale și conform celor mai bune practici internaționale.

Vă mulțumesc.

Și vroiam cu titlu așa de informație, urmare a acestui raport și deciziei comisiei, a fost elaborat acel proiect de lege care vine cu anumite amendări ale Codului electoral și Codului contravențional, care urmează cred că să-l prezint un pic mai târziu în cazul în care nu sînt întrebări.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Apolschii.

Domnule Carp,

Poftim.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă Apolschii, ...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

O secundă, domnule Carp.

Stimați colegi,

Stimați colegi în special din sectorul centru,

Domnule Grama,

Domnule Nichiforciuc,

Sînteți în atenția mea și a presei, vă rog să fiți așa mai liniștiți, ca să ne auzim unii pe alții.

Poftim, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă Apolschii,

Spuneți, vă rog, legislația actuală electorală prevede un anumit comportament al subiecților electorali pe rețelele de socializare și anumite interdicții, dacă există, cum trebuie să se comporte ș.a.m.d.?

Doamna Raisa Apolschii:

N-am ... ultima parte a întrebării, vă rog. Eu am înțeles prima, dar a doua ...

Domnul Lilian Carp:

Deci dacă există în actuala legislație electorală cum trebuie să se comporte subiecții electorali în timpul campaniei electorale prin intermediul rețelelor de socializare?

Doamna Raisa Apolschii:

Bine. În Codul electoral sînt la general ceea ce se referă, bănuiesc, și la aceste rețele, dar sigur că avem o problemă în acest sens și eu am menționat în raport. Dacă o să urmăriți, în raport este indicat că pe viitor trebuie să revenim și la modalitatea aceasta de a face campanie electorală, agitație ș.a.m.d., ce vizează Internetul, rețelele de socializare.

Vă dați seama că în acest context al acestei hotărîri noi nu am depășit acest mandat, dar, de fapt, este o întrebare mult prea complexă ca să ne putem ... să ne fi fost aici suficient timp de a face acest lucru. Dar în timp, după mine, cel puțin, și în comisie am discutat aceste lucruri, este necesar să facem acest lucru. De fapt, Codul electoral prevede comportamentul concurenților electorali.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Carp,

Poftim, dacă aveți a doua întrebare? Precizare, da.

Domnul Lilian Carp:

Nu există. Este cu adevărat că nu există.

Doamna Raisa Apolschii:

Păi, bine, la general, eu nu zic că anume ...

Domnul Lilian Carp:

Nici la general nu există.

Doamna Raisa Apolschii:

... în rețelele de socializare.

Domnul Lilian Carp:

Codul electoral prevede comportamentul cum zilnic poți face agitație electorală, unde poți face agitație electorală, dar nu ...

Doamna Raisa Apolschii:

Păi, asta am avut în vedere că în general prevede, dar nu rețelele.

Domnul Lilian Carp:

Dar să spunem, din păcate, tehnologiile au mers înaintea legislației din Republica Moldova.

Doamna Raisa Apolschii:

Este evident. De asta și urmează să revenim la această întrebare.

Domnul Lilian Carp:

Și proiectul de lege pe care l-ați menționat dumneavoastră că urmează să-l prezentați, el tot nu se referă la reglementarea campaniilor electorale pe rețelele de socializare.

Și de aici apare logica, atunci cum a putut sistemul nostru judecătoresc să anuleze alegerile în baza unor interdicții care nu există? Cum?

Doamna Raisa Apolschii:

Bine. Eu am înțeles.

Domnul Lilian Carp:

Care a fost logica lucrurilor ca să mergi să anulezi alegerile când legea nu-ți interzice acest lucru?

Doamna Raisa Apolschii:

Eu vă mulțumesc.

În primul rînd, acest proiect, așa cum ziceți că nu rezolvă problema, de fapt, el se rezumă la mandatul pe care l-a avut comisia prin acea hotărîre de Parlament. Deci noi am avut două puncte din perspectiva cărora trebuia să examinăm și să expertizăm legislația, deci ceea ce ține dacă nu contravine bunelor practici, practicii internaționale, ceea ce ține de „ziua tăcerii” și agitației. Pentru că și acestea au fost unul din... a fost motiv pentru invalidare.

Ceea ce spuneți dumneavoastră că aș putea să mă refer acum la decizia instanței. La momentul examinării acestui caz sau invalidării acestor alegeri, legea prevedea, ea, de fapt, și azi prevede, pînă cînd încă nici nu am adoptat acest proiect de lege, interzicerea de agitație în ziua alegerilor. Și asta a fost, de fapt, motivul pentru care a fost invalidat.

Aici eu, bine, n-am să mă lansez să dau aprecieri, dar norma legală exista. Și există și acum pînă cînd nu este adoptată această modificare care se propune.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Dacă mai aveți o precizare, domnule Carp, poftim.

Domnul Lilian Carp:

Bine. În primul rînd, nu a fost chemată lumea să voteze pentru un subiect electoral. Dacă luăm după această logică ...

Doamna Raisa Apolschii:

Bine, dar nu intrăm în detalii.

Domnul Lilian Carp:

Nu, nu, eu în detalii ...

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate coleg,

Chiar n-am să intru în polemică cu dumneavoastră aici.

Domnul Lilian Carp:

Eu chiar voi încerca. Fiindcă dacă vom lua după logica acelei decizii judecătorești, Parlamentul actual nu este legal, vă spun eu. Fiindcă din toate fracțiunile parlamentare au fost deputați care au chemat la vot în ziua alegerilor, fără să facă trimitere: ieșiți și votați Partidul Democrat sau Liberal, sau Socialiștilor, n-a fost, dar au chemat lumea la vot. Și dacă luăm după această logică, acest Parlament este ilegal astăzi și trebuie anulate alegerile din 2014. De aceea vă spun că și-au depășit atribuțiile și trebuia acest lucru să-l discutați în comisie.

Doamna Raisa Apolschii:

Este părerea dumneavoastră.

Domnul Lilian Carp:

Nu este părerea, dar acesta este rezultatul ...

Doamna Raisa Apolschii:

Dar eu nu pot ...

Domnul Lilian Carp:

Acesta este rezultatul deciziei care au luat-o și luăm experiența anterioară și atît.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate coleg,

Mandatul comisiei a fost să vedem dacă la moment acele ... noi am examinat deciziile, textul propriu-zis al acestor decizii. Și vă zic din punct de vedere al prevederilor legale care sînt, există și astăzi, deci este o hotărîre a instanței. Codul prevede această interdicție, pînă la urmă, ca să nu intru în detalii. Chiar n-am să mă apuc să dau calificativul hotărîrilor instanțelor judecătorești, pentru că nici nu este corect.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Următoarea întrebare – din partea domnului Țap.

Domnul Iurie Țap:

Doamnă președinte,

Actuala redacție a Codului electoral privind noțiunea de „agitație electorală” vorbește sau definește drept activitate de ...

Doamna Raisa Apolschii:

Mă iertați, dacă ați putea vorbi la microfon, că îmi pare că e mai jos decît ...

Da, vă rog.

Mersi.

Domnul Iurie Țap:

Actuala redacție a Codului electoral privind noțiunea „agitație electorală” definește drept activitate de pregătire și difuzare a informației pentru determinarea opțiunii în favoarea unuia sau altui candidat. Ca rezultat al activității dumneavoastră, nu este o formulă clară ce înseamnă agitație electorală?

Doamna Raisa Apolschii:

Dacă mă întrebați pe mine, mie îmi este clar ce este, dar nu știu cui îi puneți întrebarea. Mie îmi este clar, cel puțin, ce prevede Codul electoral. Eu nu știu dacă discutăm acum la subiect. Dumneavoastră dacă mă testați. După mine, mie mi-i clar cel puțin. Asta ar fi răspunsul meu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, domnule Țap,

A doua întrebare sau precizare.

Domnul Iurie Țap:

Doamnă președinte,

Întrebarea mea este în contextul raportului și la ceea ce v-ați referit dumneavoastră privind mandatul comisiei. Eu nicidecum nu am avut un...,

de aceea am așteptat un răspuns în contextul deciziei instanței de judecată invalidării alegerilor. Aceasta doar era.

Bine. Dumneavoastră vă mulțumesc.

Și, domnule Ghilețchi ...

Doamna Raisa Apolschii:

Bine. Ca să fie foarte clar.

Domnul Iurie Țap:

O clipă doar. Vă rog să mă înscrieți pentru luare de cuvânt.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Notat.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu vreau să vă spun un lucru, într-adevăr, noi ... a fost acel context, dar la momentul examinării de către instanța de judecată, repet, poate, dar vreau să fie foarte clar, această interdicție a existat.

Deci noi în comisie, poate pentru unii n-ar părea straniu, dar nu avem noi dreptul să modificăm, s-o interpretăm, să facem lucruri care ne plac nouă în acest sens.

Noi ne-am bazat, noi am analizat, pentru noi era important să analizăm atât practica internațională, atât cazurile de... și am făcut un lucru destul de mare, dacă vreți să mă credeți, pentru că și eu pe această cale, folosind-mă de ocazie, vreau să le mulțumesc la toți membrii Comisiei juridice, numiri și imunități, consultanților, autorităților care, de fapt, s-au implicat și s-a făcut un lucru mare.

Și am văzut din perspectivă în ce măsură afectează sau nu în materie electorală dreptul atât la vot, deci dreptul de a fi ales în sensul, dacă vreți, acelor care sînt participanți în campania electorală.

De asta, eu cred că noi nu am depășit și nici nu am îngustat acele limite în care a fost acel mandat, în care a fost pusă comisia și în raport sînt chiar detalii.

Dacă vreți, poate la unele aspecte o să găsiți chiar dacă o să-l răsfoiți, că e destul de consistent, după mine cel puțin.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim, doamnă Apolschii.

Puteți să vă ocupați locul. *(Discuții.)*

Păi, dar noi trebuie cu raportul acesta să ne lămurim și apoi cu proiectul de lege mă gîndesc, pentru că am înțeles că pe marginea raportului sînt două luări de cuvânt.

Probabil, vom lua act de acest raport.

Bine. Dar sînt... oricum este... ca subiect aparte sînt două luări de cuvînt pe marginea raportului.

Doamna Raisa Apolschii:

A, pe marginea raportului sau pe proiectul...? (*Discuții.*)

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, în contextul general.

OK. Bine.

Atunci dacă sînt și ceilalți, și domnul Carp e de acord, atunci prezentăm proiectul, după care vor fi luările de cuvînt.

Da. Bine.

Doamnă Apolschii,

Prezentați proiectul nr. 376 cu privire la modificarea unor acte legislative.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

De fapt, m-am referit în prezentarea raportului vizavi de acest proiect, dar sigur că fiind unul din... fiind unul din coautorii acestui proiect, de fapt, cu riscul de a mă repeta, dar trebuie s-o fac neapărat.

La prezentarea acestui proiect de lege, așa cum spuneam mai sus, Comisia juridică, numiri și imunități, făcînd analiza și expertiza legislației electorale care a stat la baza invalidării alegerilor locale și cu toate argumentele pe care vi le-am adus, cu toate exemplele din practica internațională, din ceea ce am trăit noi pe plan național în vederea invalidării alegerilor în 32 de cazuri pe parcursul independenței noastre și așa cum spuneam în raport, am venit cu recomandarea de a elabora un proiect de lege care ar viza modificarea Codului electoral în acest sens, și anume articolul 52, și a Codului contravențional, de a indica contravenția pentru care... reieșind din modificarea care se operează la Codul electoral.

Proiectul de lege este, de fapt, autorii vin cu propunerea de a modifica articolul 52 din Codul contravențional și denumirea articolului acesta ar fi: „Agitația electorală în incinta secției de votare și pe teritoriul din preajmă”.

Și la alineatul (1) propunem următorul cuprins: „Continuarea, în ziua votării, a agitației electorale sau a agitației pentru susținerea referendumului în incinta secției de votare sau în raza a 100 metri de localul votării”.

Și articolul II, venim cu propunerea de a modifica Codul electoral.

Articolul 52 alineatul (10) care ar avea următorul cuprins: „În ziua alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală în incinta secției de votare sau în raza a 100 metri de localul votării”.

Și articolul III, propunem ca prezenta lege să intre în vigoare la data publicării.

De aici raportul comisiei, cu permisiunea dumneavoastră.

Și vreau să informez onoratul Plen că examinând acest proiect de lege, cu votul unanim al membrilor prezenți, comisia a decis să propună examinarea și aprobarea de către Parlament a proiectului nr. 376 din 5 noiembrie 2018 în prima lectură.

Mulțumesc mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu.

Domnul Casian.

Domnul Ion Casian:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă președinte,

Am și eu o întrebare. Totuși, eu nu înțeleg și aș vrea să ne explicați totuși care a fost sau este necesitatea obiectivă, necesitatea reală și nu mimată de a schimba cu câteva luni înainte de scrutinul electoral din 24 februarie 2019 a regulilor de joc în procedura desfășurării alegerilor...

Doamna Raisa Apolschii:

Domnule Știrbate,

La dumneavoastră...

Domnul Ion Casian:

... cu anularea? Fiindcă, de fapt, această inițiativă vine să aducă atingere totuși principiilor electorale, fiindcă se anulează deci o procedură care este importantă, ea diferă cu totul de cea care este pînă în prezent, deci așa-numita „ziua tăcerii”, și se introduce doar interdicția de a face agitație electorală numai în raza de 100 metri de la secția de votare și în incinta secției de votare.

Doamna Raisa Apolschii:

De fapt, asta n-a fost o inițiativă a mea personală sau, de fapt, acesta a fost un rezultat al discuțiilor în societate vizavi de situația care s-a creat cu invalidarea alegerilor și organizațiile neguvernamentale în materie electorală, cele indicate, care sînt preocupate de această problemă și tot studiul care ne-a permis să-l facem, să-l efectuăm în cadrul acestei expertizări ne-a adus anume la concluzia respectivă, pentru că am preluat, în viziunea noastră, practicile bune.

Și asta n-a fost o mimare, așa cum o numiți dumneavoastră, asta a fost o muncă.

Îmi pare rău, dumneavoastră n-ați fost, dar asta este o muncă a colegilor noștri și, de fapt, asta a fost, ca să zic așa, o doleanță, dacă vreți, a societății și a fost voința Parlamentului prin care a mandatat Comisia juridică, numiri și imunități. Așa că nu este o mimare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Dacă mai aveți o întrebare, domnule Casian.

Poftim.

Domnul Ion Casian:

Da, da, da.

Deci eu mi-am expus opinia. Nu știu, nu am văzut anume agitații mari în societate pentru a chema de a modifica legislația electorală. Legislația electorală, după părerea mea, care a fost pînă la modificările de anul trecut, ea a fost expertizată și este o legislație perfectă.

După părerea mea, eu m-am expus și mă expun, și aici expun și opinia colegilor, că noi nu vom susține acest proiect de lege, Frațiunea Partidului Liberal, dat fiind faptul că este, într-adevăr, o mimare.

Legislația electorală a fost perfectă și este bună. Aici nu este de vină, fiindcă prin acest proiect se vine de a da vina că nu este legislația electorală perfectă, este imperfectă legislația și nu este altceva.

Dar, după părerea noastră, aici este de vină justiția: justiție incorectă, justiție selectivă, justiție la comandă, și aici este toată „buba” în societate, unde se invalidează alegerile, se pornesc dosare penale pe criterii politice. Aici este.

Aceasta este părerea noastră.

Vă mulțumesc.

Doamna Raisa Apolschii:

Bine.

Stimate coleg,

Eu o să vă răspund, cu toate că aș putea să o calific drept o meditație a dumneavoastră, dar vreau să vă zic un singur lucru. Noi putem să ne etalăm în materie și să ne spunem unul la altul ce credem.

Eu cred că totuși asta a fost dictat de o situație care s-a creat și pentru ca în eventualitate să nu mai avem aceste situații, așa înțeleg eu cel puțin misiunea acestei comisii care a fost mandatată, de fapt, prin votul Parlamentului.

Mai mult decît atît, chiar nu o să intru în detalii și este poate o formă sau o poziție foarte comodă de a da vina undeva.

Dumneavoastră, în calitate de deputat, sînteți în drept să veniți cu un proiect care rezolvă, în viziunea dumneavoastră, problema care există în legislația electorală. Nu am nimic împotriva.

Comisia a făcut ceea ce a considerat că... a rezultat din toată analiza și expertiza. Dar dumneavoastră sînteți liber s-o faceți așa...

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim, doamnă Apolschii.

Domnule Cobzac,

Poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, doamnă Apolschii, doamnă deputat, întrebarea mea este similară cu cea a domnului deputat Casian și este una foarte simplă.

Spuneți-mi, vă rog, prevederile acestei legi, care vor avea impact asupra alegerilor parlamentare din 24 februarie – 4 luni pînă la alegeri, vin în contradicție cu recomandările Comisiei de la Veneția sau nu vin?

Vă rog să-mi răspundeți foarte pe scurt la această întrebare.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu nu aș vedea o contradicție, eu știu de ce mă întrebați dumneavoastră. Este acolo o „frăzișoară” care ați putea s-o prezentați cu totul diferit de poziția... dar ea, de fapt, nu contravine... și, pînă la urmă, este o recomandare.

Noi ne-am străduit, dacă vreți, stimate coleg, noi ne-am străduit să fim foarte obiectivi în ceea ce privește analiza bunelor practici și am luat mai multe... geografic așa ca să zic, mai multe state, mai multe țări, prin care am urmărit, de fapt, să nu se încalce drepturile concurentului electoral, evident, celor care sînt implicați în campania electorală.

Dar eu nu văd, să zic așa, o contrazicere sau o divergență în ceea ce înțelegem noi, prin acest proiect, ce urmărim și acea recomandare a Comisiei de la Veneția. Eu știu la ce vă referiți dumneavoastră. Eu am citit.

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Cobzac,

Poftim, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Grigore Cobzac:

Precizare, domnule Președinte.

Desigur că răspunsul dumneavoastră... afirmația dumneavoastră ar fi valabilă dacă această lege ar avea impact pentru următoarele alegeri parlamentare, atunci... dar în acest caz, această lege vine în contradicție directă cu recomandările, nu-s indicații, cu recomandările Comisiei de la Veneția.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim.

Următoarea întrebare – din partea doamnei Bodnarenco.

Doamna Elena Bodnarenco:

Da. Mulțumim.

Doamnă președinte,

La capitolul „Analiza bunelor practici”. Noi am citit raportul și vedem că dumneavoastră, nu personal, dar comisia vă referiți la state ca: El Salvador, Peru, Bolivia, Venezuela, Columbia și înțelegem despre ce nivel de democrație vreți să ne povestiți nouă. (*Rumoare în sală.*)

Totuși, noi avem exemplele practicilor bune din statele europene, totuși, tindem spre Europa, măcar că nu am votat integrarea europeană în Constituție, dar tindem spre Europa. Nu?

Spuneți, vă rog, care sînt practicile europene la capitolul „zilei tăcerii”?

Doamna Raisa Apolschii:

Stimată colegă,

Mie îmi pare rău că rupeți din contextul unui raport de aproape 30 de foi. Eu înțeleg că vreți... ne etalați într-o lumină mai proastă. Dar dacă o să citiți și ați citit, dar dacă luați numai crîmpei din acest raport și vreți să-l prezentați că, uite, la care țări se aliniază și se referă Comisia juridică, îmi pare rău, înseamnă că nu m-ați ascultat deloc, pentru că eu, în tezele pe care le-am prezentat asupra acestui raport, am indicat țările europene, chiar de-acum mai europene nu știu... țările care au o practică și o democrație... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Mi-a ieșit cuvîntul, pardon. Avansată, fie. Bine, mi-a ieșit cuvîntul potrivit, scuze.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim.

Doamnă Bodnarencu,
Da, acuș vă dau cuvântul pentru precizare.

Eu mă gândeam...

Imediat vă dau cuvântul.

Doamnă Bodnarencu,

Poftim.

Conectați-i microfonul doamnei Bodnarencu.

Doamna Elena Bodnarencu:

Domnule Ghilețchi,

Eu, totuși, nu înțeleg, o atenție deosebită. Prima dată am apăsat butonul și dumneavoastră iarăși încercați să restricționați cumva.

Într-adevăr, doamnă președinte, nu am citit, din motivul economisirii timpului, nu am citit toate țările, da... (*voce nedeslușită*) Columbia, Bolivia, Argentina, Peru, Uruguay, Paraguay, Brazilia, Cili ș.a.m.d.

Bine, cu prima întrebare este clar.

Întrebarea a doua. На расстоянии 100 метров от избирательного участка агитировать нельзя, а на расстоянии 100 метров и 1 сантиметр можно.

Вот скажите пожалуйста с точки зрения расстояния: чем 100 метров и 1 сантиметр отличается от 100 метров, и почему все-таки через 100 метров уже агитировать можно?

Doamna Raisa Apolschii:

Ca să vă răspund la întrebarea a doua, am să mă refer la ceea ce-ați spus dumneavoastră – din lipsă de timp și, evident că nu ați citit acest raport deloc, nici nu ați încercat, cel puțin. Dar bine. Și îmi pare rău, pentru că este o muncă depusă de colegi, chiar dacă n-ați făcut-o dumneavoastră, dar asta este o practică mai veche în Parlamentul nostru.

Și dacă o să vă uitați în acel raport și m-ați fi ascultat ce-am zis eu în ceea ce am relatat astăzi către... în fața plenului Parlamentului, ați vedea că... să zic, această distanță, dacă vreți, acest perimetru de 100 de metri, el a fost preluat din bunele practici ale țărilor europene și am considerat că este relevant pentru noi, în condițiile noastre, să aplicăm aceasta.

Este un proiect de lege, este o poziție, este o analiză, dacă vreți, este o muncă după acest proiect. Și în cazul în care Parlamentul, de fapt, o să se expună și dacă aveți... să îmbunătățim acest proiect de lege, aveți amendamente, vă rog chiar, pînă la lectura a doua, s-o faceți.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Bodnarencu,

Dacă mai aveți o precizare sau întrebare.

Doamna Elena Bodnarencu:

Da, mai am o precizare.

Госпожа председатель, с большим уважением к вам, вы столько раз повторили, что я не прочитала этот рапорт в 30 страниц, но я вам хочу напомнить, что до сегодняшнего утра, до начала заседания, он не был опубликован на сайте Парламента, а в повестку дня Парламента его включили вчера уже в конце дня. Поэтому своевременно проводите все процедуры, и тогда депутаты будут успевать знакомиться с документами, тем более с такими объемными, как этот анализ.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimată colegă,

Și respectul meu vreau să vi-l spun în fața plenului Parlamentului, dar vreau să vă zic: comisia, la 31 octombrie a încheiat, așa cum a fost, noi am făcut raportul, imediat l-am transmis pentru difuzare deputaților. Deja cred că nu este întrebarea către comisie și am făcut toate procedurile, pe site a fost publicat, de asta nu cred că ar putea să aveți obiecții vizavi de comisie.

Noi... eu cred că am... tot dreptul să insist asupra faptului că am fost foarte corecți în ceea ce privește bunul mers. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Poftiți?

Eu nu am obiecții, dar, pur și simplu, vreau să se respecte munca colegilor dumneavoastră în cazul în care nu participați dumneavoastră, cel puțin. Știți că eu am o poziție și poate mai...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Apolschii,

Haideți că noi așa... perpetua aceste polemici. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Doamnă Bodnarencu,

De procedură.

Poftim, aveți microfonul.

Doamna Elena Bodnarencu:

Atunci, vă rog, retrageți cuvintele dumneavoastră despre neatenția mea. *(Rumoare în sală.)*

Proiectul este înregistrat în Parlament... raportul este înregistrat în Parlament la data de 6 noiembrie sub nr. 2362.

Doamna Raisa Apolschii:

El a fost publicat pe site înainte de a fi difuzat...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. Doamnă Apolschii,

Haideți că noi așa nu vom termina aceste dezbateri, lăsați. (*Gălăgie în sală.*)

Următoarea întrebare – din partea domnului Valerian Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată colegă,

Spuneți, vă rog, cum practic poate fi îndeplinită îndeplinirea acestei legislații, adică căile de acces către fiecare secție de votare, va fi măsurat acei 100 de metri și trasă o linie roșie care... după dînsa nu se poate de făcut agitație, un moment.

Al doilea moment. În această rază de 100 de metri ar putea să fie un șir de case de locuit și curți ale oamenilor care trăiesc în preajmă. Deci nici în zona cea nu se poate de făcut agitație electorală și cum va fi verificat acest moment?

Iată colegul dumneavoastră de partid îmi sugerează o idee că cu degetul o să fie măsurată, înțelegi... el are experiență de la Gaburici...

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate coleg,

Mie îmi pare rău că banalizați niște lucruri și, de fapt, reduceți... anihilați munca unui mare grup de deputați, spre deosebire de colegii dumneavoastră... din fracțiunea dumneavoastră, care nici nu s-au interesat la ce etapă, cum și n-au participat, pînă la urmă, dar banalizările sigur că-s mai simple.

Chiar, vă rog, să nu banalizați. Este modalitatea și cunoașteți foarte bine. Și Comisia Electorală Centrală, cei responsabili de a desfășura alegerile corect, se vor îngriji, pînă la urmă, să vă măsoare, să vă facă confortul cel care este prevăzut de lege.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Bejan,

Dacă aveți a doua întrebare?

Domnul Valerian Bejan:

O precizare. Colegii noștri nu au participat la această comisie, pentru că asta este, de fapt, o farsă care... dumneavoastră ați îndeplinit ceea ce vi s-a spus, aceea și ați făcut, nu ceea ce, de fapt, trebuia de făcut.

Mulțumesc.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu am să mă abțin. Aș avea mult să vă spun, dar înțeleg că o să fiu preluată de toată presa de seară.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Apreciez. Abțineți-vă, doamnă Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Dar la acest lucru v-aș spune. Eu am să mă abțin, sigur că.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Foarte bine.

Domnule Apostol,

Poftim.

Domnul Ion Apostol:

În primul rând, domnule Ghilețchi, vreau să vă mulțumesc pentru faptul cum conduceți ședințele... foarte democratic, ședințele Parlamentului și vă doresc... și aș dori ca să conduceți și în continuare pînă la sfîrșitul acestui mandat doar dumneavoastră. Le oferiți la toți ocazia să se expună în mod democratic, dar să trecem la subiect.

Stimați colegi,

Doamnă președinte,

Apariția acestui proiect îmi aduce aminte de un banc. Dacă țineți minte, în timpul Uniunii Sovietice, la ruși era un film „17 clipe ale primăverii”. Și unii spun că pe Știrliț l-au prins prin faptul cum lega el șireturile, «бантикком», prin asta ei au înțeles că el e un agent rus. Dar, de fapt, este alt secret cum a fost prins el de serviciile secrete germane: prin faptul că în timpul cînd deja ultimele zile erau ale Reich-ului și toți ofițerii germani îl criticau pe Hitler prin baruri beți, dar el spunea în același timp: „Nu, Germania va cîștiga acest război.”

Prin acest fapt... prin apariția acestui proiect de lege, mie îmi aduce aminte de aceeași situație. Fiindcă, atunci cînd vrem să sustragem atenția publicului prin faptul că invalidarea alegerilor în municipiul Chișinău, în loc să ne asumăm această responsabilitate, noi încercăm să dăm vina pe legislație și, în felul acesta, să amăgim lumea.

Asta este situația voastră și vă felicit cu acest proiect de rîs.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim domnule Apolstol...

Doamna Raisa Apolschii:

Cel puțin, eu v-am apreciat ingeniozitatea vizavi de banc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc și pentru cuvintele calde.

Doamnă Șupac,

Aveți microfonul.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Avînd în vedere că aici au răsunat obiecții în adresa deputaților că ei nu și-au făcut treaba, nu s-au documentat cu proiectele de legi, în acest context, eu, inclusiv ca membru al Biroului permanent, vreau să fac o obiecție față de eficiența muncii în Parlamentul Republicii Moldova. Avînd în vedere că la orele 11 aflăm despre ședințele Biroului permanent, numai în ședința Biroului permanent aflăm dacă joi sau vineri, dar și joi, și vineri vom avea ședințe plenare, numai ieri au fost așa brusc incluse în ordinea de zi în ședința Biroului permanent aceste două proiecte. Și seara, undeva la orele 22.00, eu am încercat să aflu ce e cu conținutul acestor proiecte, dar nu le-am putut găsi pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova. Chiar acum eu încerc să fac acest lucru, iată este pagina oficială a Parlamentului Republicii Moldova, ședința plenară din 08.11.2018, iată toate proiectele eu pot să le accesez, dar acele două – raportul și proiectul de lege – nu pot să le accesez în formă electronică.

Nu este întrebare față de dumneavoastră. Este o întrebare față de lucru și eficiență.

Și vă rog, doamnă Apolschii, mai departe, în viitor v-aș sfătui să mai gândiți cînd faceți obiecții față de deputați. Fiindcă, cine atunci este de vină că nu există această transparență decizională. Că nici noi, deputații, dar nici publicul nu poate să acceseze și să vadă ce e cu aceste proiecte și...

Doamna Raisa Apolschii:

Stimată colegă,

Iată colegul îmi arată din urmă chiar cu vreo cîteva rînduri că el este publicat. Eu nu știu care site-uri le găsiți fiecare. Și observația mea nu a fost... eu înțeleg că nu este... nu ține de mine pînă la urmă organizarea lucrului ședințelor plenare.

Eu am zis una că dacă s-a găsit fraza să se vorbească de Uruguay și nu știu de ce ca să se... eu înțeleg de ce s-a făcut acest lucru, din context să rupă. Exact așa și mai cu seamă că eu am prezentat lucrurile făcând trimiterele respective la țările europene, așa cum a indicat doamna Bodnarenco, asta am avut în vedere. Nu trebuie să banalizăm munca cuiva și atât.

Pe mine mă doare de munca colegilor mei și a comisiei în general. Dar, pe de altă parte, vreau să vă mai zic un lucru: acel deputat care vrea să cunoască, să se implice și să se intereseze de mersul executării unei hotărâri a Parlamentului pînă la urmă, că tot strigăm în fiecare ședință despre rolul Parlamentului de monitorizare, păi, dacă se mai monitoriza ce se mai face și cum se lucrează... la noi la comisie a avut acces toată lumea absolut. Și dezbateri publice, apropo, am avut în acest sens.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, doamnă Apolschii.

Doamnă Șupac,

Această observație, probabil, mai mult în adresa Secretariatului Parlamentului, dacă aceste rapoarte nu au fost publicate pe site la timp.

Domnul Sîrbu cred că are o precizare la acest subiect. Nu cred că este corect să o învinuim pe doamna Apolschii privind aceste lucruri.

Da, aveți dreptate, eu vă dau dreptate, ținînd cont de transparentă, ținînd cont de acele obligații pe care le avem. Este important ca aceste proiecte de legi să fie difuzate la timp, să fie plasate pe site-ul Parlamentului. Nu neg acest lucru. Doar că, repet, obiecția mai mult, probabil, e în adresa altor persoane decît în adresa doamnei Apolschii.

Dar, poftim, doamnă Șupac, dacă aveți o altă replică, poftim.

Doamna Inna Șupac:

Eu încă o dată repet, eu nu știu ce site are domnul Sîrbu, eu...

Doamna Raisa Apolschii:

Nu e vorba de domnul Sîrbu, de domnul Vreimea.

Doamna Inna Șupac:

... apelez la site-ul oficial al Parlamentului Republicii Moldova, unde este, de obicei...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamna Apolschii,

Lăsați doamna Șupac să vorbească.

Doamna Inna Șupac:

... cum noi aflăm agenda Parlamentului și putem să accesăm aceste proiecte de legi.

Dar, stimați colegi, eu vreau să vă atrag atenția, ieri am făcut public la ședința Biroului permanent și repet și acum: din 28 de proiecte de legi care sînt acum în procesul legislativ inițiate de către Frațiunea PCRM, numai 3 au rapoarte, care stau de ani de zile undeva.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu n-am înțeleles.

Doamna Inna Șupac:

Și eu, pur și simplu, mă întreb: eficiența. Iată acest proiect de lege este înregistrat alaltăieri și acum deja noi îl dezbatem.

Cu mare stimă și respect, dar, stimați colegi, atunci haideți noi, fiecare dintre noi...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Șupac,

Mulțumesc. Mulțumesc.

Înțeleg, subiectul celălalt ține de un alt aspect. La următoarea ședință a Biroului permanent, așa cum am convenit, vom aborda și această problemă. Sînt și alte fracțiuni parlamentare care au ridicat o problemă asemănătoare cu cea pe care ați ridicat-o dumneavoastră, dar nu ține, din nou, de examinarea acestui proiect de lege. Eu la aceasta m-am referit.

Și dacă domnul Sîrbu, totuși, insistă, poftim, aveți cuvîntul.

Vă ofer cuvîntul, doamnă Bodnarenco, după domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Am fost vizat, domnule Președinte. Cu drept la replică.

Stimată doamnă colegă Șupac,

Propun data viitoare să ne așezăm împreună să consultăm site-ul Parlamentului. Vă asigur că vom găsi multe interesante acolo. Și vreau să vă spun că pe site-ul parlament.md, chiar în prima pagină, Compartimentul „Agenda parlamentară”, Subcapitolul „Control parlamentar”, dacă apăsați acolo cu degetelul la „Control parlamentar” se deschide compartimentul și chiar primul document este raportul comisiei care este public.

Vă rog frumos să intrați și dacă se confirmă că este, vă rugăm frumos, să vă cereți scuze de la doamna Apolschii.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. Haideți, că așa, noi...

Doamnă Șupac,

Domnul Sîrbu v-a explicat dumneavoastră cum puteți găsi acel raport. Noi nu vom termina așa.

Nu vă supărați, doamnă Inna. Dar vi s-a oferit o explicație cum poate fi găsit raportul. Asta-i tot, nu ați fost vizată, nu ați fost ofensată.

Bine, doamnă Șupac, poftim.

Doamna Inna Șupac:

Nu am nevoie de trei minute, ca să-i spun domnului Sergiu Sîrbu și altora să caute alți vecini în celulele când vor sta în pușcărie pentru uzurparea puterii în stat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim.

Doamnă Apolschii,

Nu văd întrebări în adresa dumneavoastră. Puteți să vă așezați. Puteți să vă luați locul. Nu mai văd...

Doamnă Bodnarenco,

Vă ofer, da, poftim, aveți dreptul la replică pe care ați vrut să o oferiți.

Doamna Elena Bodnarenco:

Eu taman am vrut să adresez persoanei care m-a vizat. Doamnei președinte...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine, doamnă Bodnarenco, dumneavoastră puteți să adresați întrebări doamnei când este la tribună, dar puteți să oferiți replica care o aveți și în alt mod. (*Voce din sală.*)

Eu conduc ședința, doamnă Bodnarenco. Nu contează. Dumneavoastră vreți să vorbiți, vorbiți, dar fiți respectuoasă și dumneavoastră față de ceilalți colegi care sînt în sala de ședințe a Parlamentului. Bine? Nu dați lecții la alții, când dumneavoastră singură nu respectați aceste norme etice.

Conectați microfonul doamnei Bodnarenco.

Doamna Elena Bodnarenco:

Domnule Ghilețchi,

Вы же не даете договорить, я хотела задать вопрос человеку, которого вы только что отправили с трибуны на место, а не вам.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Întrebările dumneavoastră le-ați adresat. Două întrebări ați avut, le-ați adresat.

Doamna Elena Bodnarenco:

Eu am fost vizată ...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Regulamentar nu mai puteți adresa întrebări, doamnă Bodnarenco. Haideți să nu ne țineți lecție aici, vă rog încă o dată. Dumneavoastră regulamentar nu mai puteți adresa întrebări. Subiectul este închis.

Vă mulțumesc.

Domnule Carp,

Poftim, luare de cuvânt pe marginea acestui proiect de lege.

Domnul Lilian Carp:

Stimați colegi,

Cu adevărat, acest subiect în ceea ce privește invalidarea alegerilor în municipiul Chișinău a fost unul cu răsunet, că este vorba de capitala Republicii Moldova, și modalitatea cum a avut loc invalidarea acestui mandat clar că a pus multe semne de întrebare. Desigur că subiectul este pe ordinea de zi și nu vom avea o discuție cu un final în care putem spune că uite acesta este rezultatul și așa este corect.

Dar, totuși, atunci când sistemul judecătoresc din Republica Moldova a luat decizia să invalideze acest mandat, trebuia să răspundă la câteva întrebări. Prima întrebare este: campania electorală de pe rețelele de socializare este sau nu este reglementată în Republica Moldova? Din păcate, privind acest domeniu sau lumea virtuală noi nu avem o reglementare a campaniei electorale pe rețelele de socializare și nu poate fi subiectul în judecată, și nu pot fi anulate aceste alegeri. În caz contrar, alegerile din Republica Moldova, de când au apărut rețelele de socializare, trebuie toate invalidate. Fiindcă aproape toți liderii politici în ziua alegerilor nu chemau la vot: vină și-l votează pe X, Y sau pe Santa Claus? Da, chemau: veniți și votați, ieșiți la vot, salvați Republica Moldova, salvați vectorul estic, vectorul vestic, nu conta, fiecare chema în felul lui pentru a ieși lumea la vot, pentru vot de mobilizare sau o chemare de mobilizare. Așa a fost și în campania electorală în municipiul Chișinău, deci a fost o chemare și o mobilizare a electoratului, dar nu a fost o chemare pentru a-l vota pe Andrei Năstase.

De aceea decizia pe care a luat-o sistemul judecătoresc a fost una ilegală, din simplul motiv că noi nu avem astăzi în legislația electorală prevederi care să reglementeze acest domeniu, iar proiectul de lege care a fost propus de către comisie este un proiect care vine să pună mai multe

semne de întrebare, dar nu vine să reglementeze domeniul rețelelor de socializare nici pînă în prezent. Această situație rămîne incertă și vor exista probleme și în această campanie electorală. Fiindcă cine va pune întrebări: unde, cînd, în ce condiții cheamă la vot pe rețelele de socializare, se află într-o sută de metri, după o sută de metri? Cu telefonul mobil în buzunar eu stau și am intrat în secția de votare, dar cineva mă cheamă la vot, atunci considerăm cum? Că m-a chemat, m-a insistat, m-a forțat? Așa după cum spunea doamna judecătore Berdilo, că m-a forțat prin faptul ca eu să ies la vot. Dar cum, Doamne ferește, m-a forțat pe mine să ies la vot și să votez pentru un candidat sau altul?

Acum a doua întrebare, dar ce ar fi fost dacă candidatul ar fi chemat la vot cu trei zile înainte? În ziua de vineri ar fi plasat pe rețelele de socializare: oameni buni, ieșiți la vot. Și acest spot ar fi fost sponsorizat și în ziua alegerilor ar fi repetat, repetat, asta tot ar fi campanie electorală și în ziua alegerilor, cu toate că a fost plasat cu trei zile înainte? Și iarăși avem această întrebare, dacă nu avem reglementat comportamentul pe rețelele de socializare, de ce oare am luat această decizie?

Acum referitor la distanță și „ziua tăcerii”. Nu știu, noi am avut o practică în Republica Moldova cînd în ziua de vineri, practic, toate panourile electorale, tot, tot era scos și zilele de sîmbătă, duminică deci erau „ziua tăcerii” și ziua votului și astfel nu aveam nici o imagine, omul pleca conștient la secția de votare, vota pe cine considera de cuviință.

Eu am o mică ... aceste modificări pe care noi le facem vor aduce sau vor legifera mai bine-zis corupția în ziua votului. Noi am avut, eu n-o să dau denumirea unui sat pentru a nu... dar imaginile sînt pe rețelele de socializare cum în ziua votului vizavi de secția de votare, în raionul Strășeni a fost într-o localitate, unde tăiau porcul, oamenii după ce votau treceau drumul repejor, cînstean. Da, de la ... nu contează, dumneavoastră știți. Domnul Grișciuc știe cazul. Treceau repejor, beau, mulțumiți se duceau mai departe, puneau în piept ce aveau de pus. Și în două ture. Cu toate că în două ture ... în turul doi oamenii au votat pentru cine trebuie.

Dar această problemă va fi legiferată acum în campanie. Fiindcă va sta cineva cu lista funcționarilor și angajaților de pe la grădinițe, școli ș.a.m.d. Și se va uita, a ieșit Carp? N-a ieșit la vot. A ieșit Vasiliță Roată? N-a ieșit la vot ș.a.m.d. Și vor avea grijă să-l cheme, unde ești tu? Și campania electorală nu poate să-i spună nimic: dar de ce tu faci lucrul acesta? De ce chemi la vot? Și poate să-l oprească chiar la 101 metri de secția de votare, îl poate apuca de mîină să-l prelucreze bine și apoi du-te, om bun, și votează așa cum îți vom spune noi și chiar vor da indicațiile necesare.

Eu consider, în genere, că trebuie să avem „ziua tăcerii” în ziua de sîmbătă, unde să nu existe, în genere, nici o imagine și atunci va fi cel mai simplu. Deci atunci vom putea prinde pe acei care merg și corup, cu toate

că coruperea votului se face cu mult înainte, nu chiar în ziua votului, dar acum vom permite chiar și în ziua votului, îi vom legifera ca să meargă să corupă.

Și mai sînt și alte întrebări: dacă cineva trăiește vizavi sau alături cu secția de votare la 10–15 metri și este proprietate privată, dacă va binevoi să-și vopsească casa într-o culoare și să mai vopsească pe pereții casei simbolul electoral, de ce nu? Este dreptul omului, proprietate, și face ce dorește, vopsește casa cum dorește, își pune drapelul cui dorește ș.a.m.d. Nimeni nu poate să-i interzică. Este agitație sau nu este agitație electorală?

De aceea eu înțeleg că noi vrem să aruncăm fumigeni, să demonstrăm că venim să facem ordine în procesul electoral, dar, din păcate, noi venim să dăm o replică la ilegalitatea care s-a făcut prin invalidarea mandatului. Dar o să cred în sinceritate doar atunci cînd vom putea reglementa și procesul electoral, și campania electorală pe rețelele de socializare, pentru a putea ști foarte clar ce poți face în mediul virtual, ce nu poți face. În caz contrar, îmi poate fi reproșat comportamentul meu pe rețelele de socializare că nu a fost unul care este în conformitate cu legea care încă nu a fost votată. Deci legea încă nu a fost votată, dar eu nu m-am comportat așa cum a prevăzut legea și apriori că eu nu m-am comportat cum trebuie după o lege care încă trebuie să fie votată. Deci eu pot să fiu taxat și să-mi fie invalidat mandatul dacă cumva îmi trece prin cap să candidez la alegerile locale sau altceva. De ce nu?

De aceea eu zic să fim mai corecți cu noi și să spunem că sistemul judecătoresc din Republica Moldova a fost o ilegalitate și pentru viitor să nu există imixtiuni în instituțiile de drept.

Mersi mult. (*Aplauze.*)

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, domnule Carp.

Domnule Țap,

Poftim.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Problema de la care s-a pornit sau subiectul a fost nominalizat drept invalidarea alegerilor. Putem accepta într-un fel că acesta a fost motivul, doar că problema, de fapt, este alta. Problema este, și astăzi a sunat aici, funcționarea justiției în Republica Moldova, de fapt, este problema independenței justiției în Republica Moldova sau mai bine-zis a dependenței acesteia.

Și vin să confirm prin a cita sau a face trimitere la Rezoluția Parlamentului European din 5 iulie care a spus-o tranșant.

Stimați colegi,

Nu putem să fugim de la această argumentare. Și voiesc de la această tribună să spun și pentru stimații mei colegi, dar în special pentru cetățeni, europenii au o expertiză foarte bună și adesea când auzim noi referitor la faptul că nu s-au documentat bine, să rămână pe „sovestea” celor care încearcă s-o spună, s-o facă, dar să știți că europenii îi vor aprecia la justa valoare.

Și voi face trimitere și la șeful delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, care permanent revine și reiterează, aș spune, la nesfârșit. Uniunea Europeană așteaptă să fie recunoscut votul cetățenilor.

Oare această atitudine a șefului delegației Uniunii Europene nu vă pune să meditați? De ce se insistă pe această poziție? Sau credeți că este o abordare, haideți să spunem așa, a domnului Mihalko.

Stimați colegi,

Scrutinul electoral, dumneavoastră cunoașteți foarte bine, este instrumentul de formare a puterii și un scrutin viciat va vicia puterea care, de fapt, va vicia democrația și vă asigur că aceasta va marca Republica Moldova pentru mulți ani înainte. Să fim obiectivi, să fim profunzi și să vedem un pic mai departe.

Despre modificări. Modificările, din punctul nostru de vedere, nu sînt adecvate, pentru că, spuneam, problema nu a fost identificată corect, fiindcă este problema justiției.

Și de ce am întrebat? Am întrebat, pentru că Codul electoral spune foarte clar că agitația electorală este pregătirea și difuzarea informației întru determinarea în favoarea unui sau altui candidat.

Ce să comentezi aici? Este mai mult decît simplu și clar. Iată de ce spuneam că este problema funcționării justiției în Republica Moldova.

De altfel, și astăzi, în luarea mea de cuvînt precedentă, am adus unele argumente și voi reitera.

Stimați colegi,

Distanța, altele, mă rog, putem face și glume, doar că astăzi majoritatea parlamentară, Partidul Democrat, controlează toată administrația publică centrală și autoritățile independente și cred că 3/4 sau poate mai mult din autoritățile locale de nivelurile întii și al doilea.

Practic, toate instituțiile publice: sănătate, educație, altele sînt dependente. Resursele administrative sînt mai mult decît enorme.

Spuneam despre „Drumuri bune pentru Moldova 1” și cele 2, și „Apă bună pentru Moldova”.

Stimați colegi,

De fapt, iertată să-mi fie îndrăzneala, dar haideți să încercăm să fim lucizi. Or, atunci când Guvernul încalcă flagrant Constituția, încalcă autonomia locală, nu este treaba Guvernului să construiască drumuri într-un sat sau în altul, sau apă.

Chiar ieri, alaltăieri discutam cu francezii care întrebau, care asistă aici, Republica Moldova, la mai multe proiecte în două raioane – Nisporeni și Hîncești, și întrebau: de ce problema intercomunității nu este reglementată?

Apropo, dumneavoastră cunoașteți că o... adică proiectul regionalizării Nord s-a prăbușit? Și s-a prăbușit, pentru că așa și n-a fost reglementată această dimensiune. Servicii bune pentru... sau servicii publice pentru Republica Moldova.

Iată de ce spuneam că, de fapt, blocarea reformei de descentralizare. În loc să le creștem veniturile, în loc să le dăm banii autorităților locale care le revin conform competențelor – noi le construim drumuri. Acesta este resurs administrativ, este încălcarea Constituției, este încălcarea legislației, pentru ca să demonstrăm noi, majoritatea, sau noi, Partidul Democrat, le facem.

Stimați colegi,

Iată contextul general care este. Și această „zi a tăcerii”, de ce spuneam de acea dependență, autoritățile publice centrale, autoritățile publice locale, toate, practic, instituțiile care sînt subordonate, controlate, aceasta este pîrghia care poate fi utilizată.

Și ce poate să propună un candidat independent? Ce pot să propună partidele extraparlamentare în acest sens? Sigur că jocul nu este cinstit. Sigur că nu putem vorbi despre condiții egale și atunci problema corectitudinii sau alegerilor, sau să spunem că vor fi condiții libere și egale pentru toți actorii politici – sigur nu.

Aceasta este problema majoră, pentru că se creează condiții de seră pentru majoritatea parlamentară, pentru Partidul Democrat, pentru că se pune o presiune mare, enormă. Iată de ce atenționa Parlamentul European, iată de ce atenționează Peter Mihalko, iată de ce spunem noi că, de fapt, această abordare viciază sau... creează condiții pentru vicierea scrutinului electoral care, respectiv, va vicia formarea puterii și, de fapt, va vicia democrația în Republica Moldova.

La final voi spune doar, Thomas Jefferson spunea: „Buna-credință este baza oricărei autorități a creării legilor și însăși a legilor”. Ea nu există în Republica Moldova. Acolo putem vorbi despre această abordare, despre „ziua tăcerii” ca să fie depășită.

În condițiile Republicii Moldova trebuie să manifestăm deschidere...

Domnul Vladimir Vitiuc:

Poftim, domnule Țap.

Domnul Iurie Țap:

Este foarte important și pentru majoritatea parlamentară să manifestăm această deschidere, să demonstrăm cetățenilor că ne dorim, cu adevărat, să construim un stat de drept, un stat democratic.

Pînă ce avem doar contrariul.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Ghilețchi,

Vă rog, la tribuna principală.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Adoptarea Hotărîrii Parlamentului cu privire la efectuarea unei analize ample a legislației electorale, care a stat la baza invalidării alegerilor locale noi în municipiul Chișinău, a fost necesară și, practic, singura soluție pe care putea s-o adopte Parlamentul pentru a aborda această situație complexă.

Raportul Comisiei juridice, numiri și imunități, în mare măsură, confirmă acest lucru. Analiza efectuată include practici din diferite țări ale lumii. Deși parțial poate aș fi de acord cu unele obiecții referitor la țările din America Latină, să recunoaștem totuși că avem și practici din țările europene inclusiv în acest raport. Și pentru cei care au obiectat foarte mult vizavi de țările din America Latină, America Latină e cunoscută ca o regiune, așa, mai revoluționară și spiritul revoluționar nu ar trebui să fie un motiv de obiecții din partea celor care totdeauna au susținut revoluțiile.

Acum, raportul, evident, mai are și o valoare adăugată prin faptul că sînt incluse în acest raport recomandări venite din partea societății civile. Toate acestea luate împreună: concluziile, constatările, recomandările, repet, arată că acest raport, această analiză a fost una necesară.

Ce cred că-i lipsește acestui raport? În primul rînd, cred că era nevoie să fie o notă mai critică în adresa justiției. Aici sînt parțial de acord cu antevorbitorii.

Mă uit că la punctul 6 din acele constatări există o formulare în care se menționează: „Se constată existența de interpretări eronate și limite greu sesizabile dintre îndemnul la vot și agitația electorală”.

Deci din moment ce am constatat existența unor interpretări eronate, cred că ar trebui să atragem atenția justiției. Și vă amintesc că atunci cînd a

fost adoptată această hotărâre, la propunerea pe care am făcut-o a fost inclus un amendament, prin care am inclus, de fapt, în obiectul comisiei și o conlucrare cu Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Supremă de Justiție.

Eu cred că este necesar pentru justiția noastră să fie elaborat un ghid, un ghid de uniformizare a practicilor judiciare în domeniul electoral, pentru că, dacă vrem pe viitor ca aceste lucruri să fie eliminate, este important să asigurăm această aplicare corectă și uniformă a legislației electorale de către toate instanțele judecătorești.

În ce privește acest proiect de lege care este astăzi prezentat, sigur că dacă am avea o certitudine că instanțele judecătorești în această campanie electorală care ne stă în față vor proceda așa cum ne dorim cu toții, poate nu ar fi fost necesară această modificare, dar deoarece Legislativul nu poate da indicații instanțelor de judecată, și mă mir că unii colegi astăzi ne pun această întrebare zicând: „Uniunea Europeană așteaptă”. Ce așteptă de la noi? Ce poate un Parlament să facă atunci când ai o decizie a instanței?

Noi putem s-o criticăm. Eu personal consider că ea ridică mari semne de întrebare, această decizie luată de instanța de judecată.

Dar ce putem face noi ca legiuitori? Este să eliminăm eventualele, din nou, fie pretexte, fie motive de invalidare a alegerilor. Noi, totuși, stăm în fața unui scrutin electoral. Cum putem evita acest lucru? Și această abordare de liberalizare parțială sau liberalizare în ce privește „ziua alegerilor” și „ziua tăcerii”, eu cred că ea este necesară și justificată.

Mai mult decât atât, ea a venit din partea unei organizații care are experiență în domeniul electoral – din partea Promo-Lex. E un lucru care, din nou, trebuie apreciat și nu cred că aici am putea avea mari obiecții.

Evident, obiecții pot exista, temeri pot exista, dar mă miră iarăși faptul că, dacă ne temem că într-o zi pot fi întreprinse acțiuni care ar determina alegătorul cum să voteze, putem merge și în cealaltă extremă – haideți să introducem 60 de zile de tăcere și vom tăcea cu toții și lăsăm ca oamenii să voteze așa cum consideră ei.

Deci nu cred că trebuie să existe această teamă exagerată că în ultima zi, uitați-vă, o anumită publicitate, un anumit îndemn ar putea să îl determine pe alegător să-și schimbe opțiunea sa la 180 de grade.

Ce aș mai propune pentru acest proiect de lege? Deci susțin aprobarea acestui proiect de lege în prima lectură, dar consider că mai sînt două elemente care, probabil, ar trebui să le includem pentru lectura a doua. În primul rînd, de asemenea, dacă facem referință la Promo-Lex, Promo-Lex s-a referit și la faptul că, prin ceea ce s-a întîmplat, s-a întrerupt un proces.

Dacă vă uitați și în raport... doamnă Apolschii, mă bucur că ați inclus acest lucru la pagina 7, o referință la Comisia de la Veneția: „În cazul anulării rezultatelor, trebuie desfășurat un nou scrutin pe teritoriul în

cauză”. Deci prin urmare, ar trebui să avem un amendament care să se refere la continuitatea procesului. Dacă alegerile sînt anulate, ar trebui să fie organizate noi alegeri sau alegeri repetate, pentru a nu întrerupe un proces electoral.

Un alt lucru, mi se pare, de asemenea, care ar trebui clarificat, pentru că și acesta a fost obiectul unor critici: cine este în drept să... care sînt subiecții, cine poate cere anularea alegerilor? Pentru că la ultima decizie, deși a fost depusă așa o contestație, era una vagă și acest lucru, de asemenea, a fost supus criticilor.

Prin urmare, concluzionînd, eu cred că această propunere care este făcută de un grup de deputați, în urma acestei analize ample a legislației, ea este una necesară pentru momentul în care ne aflăm, ea elimină un posibil pretext de anulare a alegerilor în următoarea campanie electorală, dar cred că pentru lectura a doua ar trebui să completăm acest proiect de lege și cu alte două amendamente, cel puțin, pe care le-am menționat.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Ghilețchi.

Stimați colegi,

Luați loc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimați colegi, *(Gălăgie în sală.)*

Proiectul de Lege sub nr. 376 a fost prezentat, a fost dezbătut și îl propun votului pentru aprobare în prima lectură.

Cine este pentru aprobarea proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative (Codul contravențional, Codul electoral), înregistrat sub numărul nr. 376 din 5 noiembrie 2018 în lectura întâi, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Din cîte înțeleg, el urmează să fie adoptat și în lectura a doua în această sesiune. De aceea cei care aveți propuneri, amendamente, grăbiți-vă să le înregistrați la Comisia juridică, numiri și imunități.

Acestea fiind spuse, noi, practic, am epuizat agenda pentru această zi.

Mai avem Ora întrebărilor.

Cei care sînt interesați de Ora întrebărilor, pot rămîne la Ora întrebărilor, ceilalți pot pleca.

Și ne vedem săptămîna viitoare în ședința de plen.

Agenda va fi stabilită de Biroul permanent la ședința de miercuri de săptămîna viitoare.

Stimați colegi,

Începem **Ora Guvernului**.

Îl invit la tribuna centrală pe domnul Dragoș Vicol, pentru a răspunde la întrebarea adresată de doamna deputat Inna Șupac cu privire la măsurile întreprinse de Consiliul Coordonator al Audiovizualului față de postul de televiziune „Publika TV” pentru răspîndirea unor știri false.

Domnule Vicol,

Poftim.

Domnul Dragoș Vicol – *președinte al Consiliului Coordonator al Audiovizualului:*

Bună ziua tuturor!

Onorată asistență,

Bună ziua, doamnă deputat.

Deci din punct de vedere tehnic, aș vrea să răspund și, ulterior, o să trec la fondul problemei, fiindcă acest răspuns, pe care l-ați solicitat dumneavoastră atît de la tribuna Parlamentului, cît și în formă scrisă, va conține două elemente.

Astăzi o să vă răspund ceea ce sînt pregătit să vă răspund și o să urmeze un răspuns în scris, și o să explic din ce cauză.

Deci în data de 2 noiembrie, prin intermediul Secretariatului Parlamentului, la Consiliul Coordonator al Audiovizualului a sosit întrebarea dumneavoastră, a fost remisă pe data de 2 noiembrie, pe data de 5 noiembrie ea a ajuns luni. Și chiar în data de 5 noiembrie noi am expediat postului de televiziune nominalizat de dumneavoastră ca să-și expună punctul de vedere.

Este o procedură firească, este o procedură regulamentară și legală pe care o aplicăm absolut în raport cu toți radiodifuzorii pentru a vedea care este viziunea acestui post. În momentul în care sosește răspunsul, atunci noi o să articulăm o viziune a noastră, bazată pe legislația în vigoare.

Dar, totuși, pînă a veni răspunsul postului nominalizat, eu sînt gata, în calitate de Președinte al Consiliului Coordonator al Audiovizualului, să vă răspund temeinic la ceea ce m-ați întrebat dumneavoastră în ședința precedentă a Parlamentului.

În primul rînd, este vorba... am rămas mirat de-a dreptul că dumneavoastră solicitați și ne întrebați ce măsuri am întreprins noi, în calitate de organ regulator în domeniul audiovizualului, față de postul de televiziune nominalizat și față de proprietarul acestui post.

Față de proprietar, noi nu putem absolut să adoptăm nici un fel de decizie ori nu avem această prerogativă.

Nici un act care stipulează activitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului nu ne permite să adoptăm vreo măsură punitivă cu caracter administrativ, penal sau de oricare altă măsură împotriva proprietarilor oricărui post de televiziune de radio sau oricărui distribuitor de serviciu din Republica Moldova.

A doua chestiune care m-a mirat de-a dreptul, poate nu am dreptate, dar vă spun ceea ce-am simțit, este că dumneavoastră ați catalogat din start acest reportaj ca fiind știre falsă. Eu m-aș fi așteptat ca dumneavoastră să mă întrebați dacă noi, în calitate de organ care reglementează domeniul audiovizualului, nu întvedem într-un reportaj, într-o știre, într-o intervenție televizată elemente de știri false. Dumneavoastră ați pus verdictul deodată că este știre falsă.

Din această cauză, eu am impresia că prin ceea ce dumneavoastră ați spus că este o știre falsă și nu este vorba de postul de televiziune „Publika TV”, oricare alt post, conștient sau inconștient, ați adus atingere libertății de expresie și independenței editoriale.

Dumneavoastră ați menționat că este știre falsă, dar nu ați venit decît cu două crîmpee... drept argumente, din scrisoarea pe care v-a adresat-o domnul ministru Tudor Ulianoschi.

Acum eu o să vă răspund care este expertiza mea și dumneavoastră o să-mi spuneți. Reportajul la care vă referiți dumneavoastră se referă la faptul că angajații Ambasadei Republicii Moldova în Germania au fost amenințați cu moartea. Este adevărat, asta a fost titrat pe burtieră, asta a fost spus în respectiva știre.

Ulterior, prezentatoarea, cea care a prezentat știrile, de 3 ori, pe parcursul intervenției sale, a menționat că Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene nici nu a infirmat, nici nu a confirmat această informație. Unu la mîină.

Doi la mîină. Pe parcursul intervenției în aceeași zi, fiindcă era o știre importantă în opinia postului, o știre care trebuia prezentată, Ambasadorul Republicii Moldova în Germania Oleg Serebrian a menționat printre altele în intervenția către „Publika TV”. Către alte posturi de televiziune este cu totul altceva, dar către postul de televiziune „Publika TV” el a menționat că el nu exclude – și „Publika TV” poate să vă dea, bănuiesc eu, înregistrările – că asemenea amenințări ar fi putut, eventual, avea loc prin intermediul rețelelor de socializare. Deci el nu exclude, el zice că s-ar putea ca aceste amenințări să fi avut loc prin intermediul rețelelor de socializare, el nu exclude.

Acum referitor la catalogarea dumneavoastră că este o știre falsă sau nu, eu vreau să aduc în discuție doar un singur articol din Codul

audiovizualului. Dacă dumneavoastră faceți referință la doua crîmpeie din scrisoarea ministrului Tudor Ulianoschi, eu o să citez întregul alineat (1) din articolul 14 din Codul audiovizualului care spune expres: „Caracterul confidențial al surselor de informare utilizate în conceperea sau elaborarea de știri, emisiuni ș.a.m.d. este garantat de lege”. Deci știrea prezentată de postul nominalizat se bazează, din punctul meu de vedere, pe prevederile alineatului (1) articolul 14.

Mai departe, postul de televiziune face referință la poziția Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene care nici nu infirmă, nici nu confirmă informația apărută la „Publika TV”, plus există și opinia Ambasadorului Oleg Serebrian care spune că nu exclude o asemenea posibilitate că, prin intermediul rețelelor de socializare, ar fi putut avea loc anumite amenințări la adresa colaboratorilor ambasadei.

Nu întrevăd, din perspectiva acestor elemente, nici un fel de constituente care mi-ar permite în calitate mea de președinte al Consiliului Coordonator al Audiovizualului să văd că această știre să fie una falsă.

Deci eu v-am prezentat argumentele de rigoare. Dumneavoastră, dacă vă bazați pe anumite crîmpeie, anumite scrisori ale ministrului afacerilor externe și integrării europene, este una, noi la Consiliul Coordonator al Audiovizualului lucrăm cu materialul primar, cu ceea ce se pune pe post, nu prin scrisori, nu prin site-uri, ceea ce este pe postul de televiziune plasat.

Asta a fost intervenția mea.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Vicol.

Doamnă Șupac.

Doamna Inna Șupac:

Domnule Vicol,

Probabil că dumneavoastră... nu știu, să vă reamintesc, unde dumneavoastră vă aflați. Văd că dumneavoastră ați fost nevoit cumva să veniți cu o sintagmă «Лучшая защита – это нападение», dar nu cred că este o cale bună pe care dumneavoastră ați ales-o. Să veniți aici în Parlamentul Republicii Moldova și să mă învinuiți că eu încalc drepturile, libertățile jurnaliștilor...

Domnul Dragoș Vicol:

Eu am argumentat de ce cred așa.

Doamna Inna Șupac:

... asta e chiar amuzant.

Domnul Dragoș Vicol:

Eu am argumentat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Vicol,

Lăsați-o pe doamna Șupac să se exprime.

Doamna Inna Șupac:

Domnule Vicol,

Eu vreau să vă zic și mai mult că opinia mea personală și a Frației Partidului Comuniștilor este, spre exemplu, că Republica Moldova este un stat capturat și da, din păcate, și Consiliul Coordonator al Audiovizualului face parte din aceste instituții capturate. Și speram foarte mult că dumneavoastră personal, fiindcă ne cunoaștem de mult timp, încă din anul 2009, speram foarte mult și pe calitățile dumneavoastră pe care le cunoașteam atunci, dar, din păcate, văd că dumneavoastră, totuși, ați ales calea dumneavoastră. Și vreau să vă zic fiecare dintre noi va veni timpul ca noi, și dumneavoastră, și eu, dacă va fi necesar vom răspunde pentru fiecare cuvânt pe care noi îl rostim și pozițiile pe care noi le avem.

Eu vreau să repet și să confirm: da, într-adevăr, după părerea mea și am tot dreptul să vociferez această părere este că informația și reportajele care au fost răspândite de către postul respectiv de televiziune „Publika TV” a răspândit în mod conștient știrile false „fake news” pe data de 7 septembrie 2018. Eu sper că dumneavoastră... am văzut că dumneavoastră ați încercat să intrați în esență, dar cam nu ați menționat despre conținutul și citatele care au fost menționate de către prezentatoarea respectivă în ziua respectivă.

Și îmi permiteți să le repet, fiindcă asta, de fapt, era și întrebarea. Citat: „Este foarte important să înțelegem în ce constă situația actuală de la Berlin. Diplomații și angajații din reprezentanța Moldovei la Berlin sînt amenințați cu moartea, de asemenea, și copiii lor că li se taie capurile. Și această amenințare a venit din partea unui grup de persoane care ar avea niște legături și ar face parte din aceeași organizație din care sînt și acele 7 persoane turci expulzate din Republica Moldova. Cît de departe pot să meargă, în sens de răzbunare, cei care țin cu cetățenii turci expulzați din Republica Moldova? Cert este că Ambasada și tot Corpul diplomatic au suferit o evacuare, la solicitarea serviciilor speciale de la Berlin. Polițiștii le-au cerut angajaților diplomați să-și ia copiii de la școală. De altfel, vă reamintim că și copiii diplomaților sînt amenințați că li se taie capurile... așa că amenințarea cu moartea în Ambasada Republicii Moldova din Berlin”. Citat închis.

Eu știu mai multe cazuri cînd unii jurnaliști încearcă să speculeze, părerea mea, dar avînd experiență vastă în domeniu încearcă să facă mai

diplomatic și printre rînduri să pună așa noțiuni ca „se presupune”, „probabil”, „din sursele noastre de informație”.

Dumneavoastră ați menționat un articol. Într-adevăr, există un articol în Codul audiovizualului, dar acest articol dumneavoastră puteați să-l utilizați în cazul în care în aceste citate, pe care le am mai multe, doamna prezentatoare ar fi spus că „din informațiile, din sursele anonime”, nu a rostit nimic altceva decît să spună foarte calm ca un fapt împlinit. „Amenințări au venit, amenințări din organizațiile din care fac parte acești 7 cetățeni turci. Cei care țin cu acești cetățeni turci, cît de departe pot să meargă? Polițiștii de la Berlin le-au cerut angajaților diplomatici...”, adică nu au făcut referință la careva surse, dar au făcut referință la faptul că deja aceste fapte au fost împlinite și ei cunosc cu certitudine 100% că așa și a fost.

Eu, cu mare răbdare, am încercat să aștept răspunsul din partea domnului Ulianovshi, fiindcă și el, și dumneavoastră, și eu cunosc articolul 8 din Legea cu privire la petiționare, în care este scris că în cazul în care nu necesită o studiere și examinare suplimentară, petițiile se examinează fără întârziere sau în termen de 15 zile lucrătoare.

Îmi pare rău să constat că și domnul Ulianovschi, nu știu de ce, a așteptat 30 de zile ca să îmi dea acest răspuns. Și acest răspuns, dacă dumneavoastră aveți nevoie, eu am făcut o copie specială...

Domnul Dragoș Vicol:

Eu am răspunsul. M-am documentat.

Doamna Inna Șupac:

Foarte bine. ...în care, încă o dată repet, că „Ambasadorul Republicii Moldova în Republica Federală Germania Oleg Serebrian, unilateral, a luat decizia de a sista temporar pe durata protestelor din ziua respectivă a activității misiunii diplomatice”. În acest sens, este fals ceea ce a fost spus în data de 7 septembrie precum că această decizie de a sista activitatea misiunii diplomatice a fost solicitată de către organele respective de la Berlin. Mai mult decît atît, probabil că și dumneavoastră, dar și domnul Ulianovschi cunoașteți despre informația făcută publică de Ambasada Germaniei în Republica Moldova care tot a dezmințit faptul precum că unele servicii speciale de la Berlin au fost cei care au solicitat sistarea activității misiunii. Așa că știre falsă nr.1.

Știre falsă nr. 2, și mai gravă, fiindcă este vorba despre amenințări cu moartea. Și, într-adevăr, au zguduit societatea moldovenească, nu puteați să nu cunoașteți acest lucru, domnule Vicol, fiindcă cînd ți se spune că niște cetățeni turci, profesori au amenințat cu moartea, li se taie capurile, sigur că la mai multă lume i s-a creat impresia nu prea bună, inclusiv despre liceul „Orizont”, inclusiv despre cei care susțin cauza acestei expulzări pe nedrept a acelor 7 cetățeni turci.

Și iată vedem că domnul Ulianovschi zice foarte clar: „Potrivit informațiilor oferite de Ambasadorul Serebrian, niciunul din colaboratorii misiunii și membrii familiilor lor nu au primit amenințări personale”. Citat închis.

Și în acest context, eu nu știu cum noi putem să spunem că nu este vorba de o știre falsă răspîndită de către „Publika TV”? Așa că, domnule Vicol, nu văd nici un motiv clar pentru dumneavoastră să încercați să spuneți că nu este vorba despre știrile false.

În acest context, eu vreau să vă întreb, de ce dumneavoastră la momentul respectiv, CCA, nu s-a autosesizat după ce aceste știri au apărut în presă? Recunoașteți că nu în fiecare zi, chiar nu țin minte vreo dată vreun post de televiziune să răspîndească niște știri precum că cetățenii Republicii Moldova, în cazul dat copiii, sînt amenințați cu moartea. Este o știre extraordinară, excepțională și cred că și CCA ar trebui să se autosesizeze și să vadă dacă, într-adevăr, postul de televiziune, în cazul dat este vorba despre „Publika TV”, dar să vadă dacă, într-adevăr, aceste știri zguduitoare să se bazeze pe niște fapte, că, într-adevăr, există niște surse la care dumneavoastră ați făcut referire, dar nu a făcut referire prezentatoarea respectivă în data de 7 septembrie.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim, doamnă Șupac.

Deja ați luat mai mult de 7 minute, chiar deși Regulamentul prevede două minute.

Domnule Dragoș,

Dacă aveți ceva încă de comentat pe scurt, ca să închidem acest subiect.

Domnul Dragoș Vicol:

Foarte succint. Eu îmi cer iertare, vă respect și eu, de asemenea, cum ați spus și dumneavoastră, dar am impresia că e un dialog al surzilor, dumneavoastră nu vreți să mă auziți pe mine. Dumneavoastră îmi citiți niște crîmpeie din scrisoarea ministrului Ulianovschi, dar eu vă spun, eu sînt reprezentantul Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Or, Ambasadorul Serebrian a zis: că nu exclude că ar fi putut avea anumite amenințări angajații ambasadelor transmise prin rețelele de socializare. Deci există poziția Ambasadorului Serebrian.

Mai mult decît atît, prezentatoarea după ce emite acele știri, la care ziceți dumneavoastră că sînt amenințați cetățenii, zice că Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene nici nu infirmă, nici nu confirmă. Eu v-am adus argumente, articolul 14 protejează dreptul la confidențialitatea surselor. Despre ce fel de știri false este vorba pînă la proba contrarie? Eu nu pot să vă spun dumneavoastră, îmi spuneți

dumneavoastră, nici un argument n-am auzit. Că este capturat, că nu este capturat, că ministrul v-a spus, că ați așteptat 30 de zile. Eu v-am spus concret bazat pe legislație, am invocat articolul 14 de la care bănuiesc că televiziunea a pornit își protejează sursele confidențiale. Pe de altă parte, Ambasadorul Serebrian a zis că nu exclude o asemenea ipoteză și a mai zis că Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, reiterez, nici nu confirmă, nici nu infirmă, deci n-a prezentat poziția oficială a statului. Asta e tot ce am vrut să spun eu.

Deci eu nu am motive bazându-mă pe lege, fără a face politică, să spun că este știre falsă, dar dacă îmi permiteți și nu-i îndrăzneala prea mare, spuneți-mi, din perspectiva dumneavoastră, ce articol din Codul audiovizualului aș fi putut invoca eu pentru a pedepsi respectivul post?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Vicol...

Domnul Dragoș Vicol:

Dacă puteți să îmi spuneți lucrul acesta.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Vicol,

Haideți, totuși procedura de adresare a unei întrebări și răspuns la întrebare nu presupune un dialog în ședința de plen a Parlamentului.

Doamnă Șupac,

O minută, dacă vreți să mai reiterați ceva, poftim.

Doamna Inna Șupac:

Domnule Vicol,

Eu vreau să vă reamintesc despre existența unui document sub denumirea Codul de conduită al radiodifuzorilor, care a fost adoptat încă în anul 2007 și numai o dată, în anul 2014, au fost făcute acolo modificări.

Vreau să vă reamintesc despre articolul 1, spre exemplu, că radiodifuzorii sînt datori să comunice doar fapte deplin verificate. Articolul 3. Informațiile prezentate în cadrul programelor de știri trebuie să se bazeze pe fapte și date ale căror veridicitate poate fi stabilită prin metode corespunzătoare de verificare. Sau articolul 7. Radiodifuzorul care distorsionează intenționat informația, face acuzații nefondate, folosește neautorizat fotografii, imagini video și alte surse, săvîrșește abateri profesionale de maximă gravitate.

Și, apropo, eu vreau să vă atrag atenția că ...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Îmi pare rău, doamnă Inna, eu v-am spus încă o dată, este Regulamentul Parlamentului. Noi nu sîntem aici la ...

Doamnă Șupac,

Eu i-am spus și domnului Vicol, răspuns la întrebări nu există în cazul dat. (*Rumoare în sală.*)

Doamnă Șupac,

Dumneavoastră opt minute deja ați vorbit și deja acum aveți nouă minute.

Poftim, încă un minut.

Doamna Inna Șupac:

Mulțumesc.

Eu vreau să vă reamintesc că în cadrul acelor reportaje, în data de 7 septembrie, printre altele au fost difuzate imagini video despre cum au fost reținuți acești șapte cetățeni turci. Și pînă la urmă pot să vă dau ... sau articolul 16 din acest cod: dacă acuzațiile sînt aduse de radiodifuzor, acesta este dator să solicite și punctul de vedere al persoanei încriminate.

N-am văzut ca ei să solicite opinia avocaților, spre exemplu, sau liceului „Orizont”. Așa că, domnule Vicol, ca să avem o încheiere juridică, să zicem așa, a acestei discuții, cer din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor dumneavoastră nu personal, dar cu toți membrii la o ședința următoare a Consiliului Coordonator al Audiovizualului ...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Șupac,

Dacă va fi ... OK.

Doamna Inna Șupac:

... să verificați demersul meu și să sancționați postul de televiziune „Publika TV”, fiindcă dumneavoastră aveți tot dreptul, avînd în vedere că există articolul 25 din Codul audiovizualului care este denumit „Indicii licenței de emisie”. Licența de emisie cuprinde prevederea că radiodifuzorul este obligat să activeze în limitele prevăzute de prezentul cod și Codul de conduită elaborat de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, alineatele pe care eu numai ce le-am prezentat.

Eu aștept răspunsul în scris, fiindcă, cum și v-am spus, domnule Vicol, puterea vine, puterea trece, dar noi trebuie să avem și dovezi, ca să putem... da, ca fiecare dintre noi, și eu, și dumneavoastră, să răspundem pentru acțiunile și calea pe care noi le-am ales.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Vicol,
Vă mulțumesc și dumneavoastră.
Să aveți o zi bună.
Stimați colegi,
Dacă sînt întrebări în adresa autorităților centrale?
Poftim, doamnă Bodnarencu.

Doamna Elena Bodnarencu:

Mulțumesc.

С начало 2018 года в Молдове зарегистрировано более девяти тысяч случаев домашнего насилия, кроме того, полиция выписала три тысячи защитных предписаний в отношении домашних агрессоров. Зачастую агрессоры наносят своим жертвам телесные повреждения средней тяжести. С начала года таких случаев зарегистрировано более ста десяти, еще сорок касались нанесения тяжких повреждений, в семнадцати случаях пострадавшие скончались. Также зафиксированы 23 убийства и три случая доведения до самоубийства. Такая вот горькая статистика. Несмотря на то, что Парламент Республики Молдова принял Закон о предупреждении насилия в семье, люди в нашей стране продолжают погибать от рук домашних агрессоров.

Государство находит деньги для того, чтобы строить новые здания судов, государство находит деньги для того, чтобы строить другие объекты, но я не слышала, чтобы в каждом районе или хотя бы в каждом регионе – Север, Центр, Юг, Гагаузия, Кишинев, Бельцы – открывались новые центры для жертв домашнего насилия.

Я адресую вопрос Правительству Республики Молдова, прошу ответить в письменном, и в устном виде в зале заседаний Парламента о том, что конкретно делается для предупреждения домашнего насилия.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Bodnarencu.

Doamna Elena Bodnarencu:

Второй вопрос также адресую Правительству Республики Молдова.

В 2016 году премьер-министр Павел Филип вышел с инициативой об обеспечении каждого ребенка в учебных заведениях Молдовы свежим яблоком. Прошло два года, в 2018 году при богатом урожае яблок и невозможности реализовать их ни на запад, ни на восток из-за высоких таможенных пошлин и переизбытка этого продукта на рынках молдавские производители выбрасывают яблоки

на обочину у дорог, потому что им это обходится дешевле, чем сутками стоять в очереди или сдать яблоки на сок по 70 бань.

Мой вопрос простой: когда будет реализована инициатива премьер-министра Павла Филипа об обеспечении свежими яблоками детей из учебных заведений Республики Молдова?

Ответ прошу дать в устном и письменном виде на заседании Парламента.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte al ședinței,

Eu am 3 răspunsuri pe care le voi comenta pe scurt, așa cum prevede Regulamentul, și după aceea voi adresa o întrebare.

Primul răspuns îl am de la Cancelaria de Stat, care la întrebarea cu referire la proiectul de Lege privind serviciile publice mi-a răspuns, citez: „Reliefăm că a fost inițiat procesul de elaborare a unui proiect de Lege privind serviciile publice”.

Atenționez Cancelaria de Stat despre faptul că, conform Planului național de transpunere a Acordului de Asociere, proiectul de lege urma să fie prezentat în Parlament în iunie 2018. În acest scop, au fost prevăzute, conform planului, 300 mii de lei resurse în vederea pregătirii acestui proiect.

Deci răspunsul să fie la subiect, așa cum este și întrebarea.

Al doilea răspuns este de la Ministerul Finanțelor privind transpunerea Strategiei de descentralizare în vederea creșterii veniturilor proprii. Este un răspuns, mă rog, poate detaliat, se spune despre mai multe acțiuni, doar că nu se răspunde la întrebare.

Și precizez, pentru domnul ministru al finanțelor, poziția care prevede expres identificarea a doua-trei surse noi de venituri în vederea creșterii veniturilor proprii. Și era vorba despre granturi investiționale pe bază de competitivitate.

În același context, voi face trimitere la foia de parcurs, semnată de Consiliul Europei, Guvern și Congresul Autorităților Locale din Moldova la 8 iulie 2016, care din 17 activități – 14 nerealizate, 2 parțial și doar 1 realizată. Contextul la care m-am referit.

Deci răspunsul trebuie să fie la subiect și concret.

Al treilea răspuns este de la Ministerul Economiei și Infrastructurii și ține de Legea nr. 1402/2002 privind serviciile publice de gospodărie comunală.

În acest context, voi face trimitere la următoarele. Legea nu definește clar, coerent însăși esența acestor servicii, nu mai vorbesc de faptul că este vorba, dacă să luăm contextul european, de utilități publice, deci servicii specifice.

Și voi face trimitere, nu se reglementează anumite noțiuni cum ar fi „înverzirea localităților”. Sau dacă să luăm la capitolul „Definire”, este definită noțiunea „administrarea domeniului public” care nu are treabă. Una că este prost definită, dar nu are treabă aici.

Noțiunea care trebuie definită este însuși domeniul public.

Articolul 3 „Serviciile propriu-zise”. Nu se regăsește iluminarea. Totodată, aici se regăsește ca serviciu public de gospodărie comunală...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Continuați.

Domnul Iurie Țap:

... administrarea fondului locativ public și privat care nu este un serviciu de utilități publice. Este agramație.

În acest sens, cer Guvernului să identifice care minister, fiindcă Legea serviciilor publice privește o parte din serviciile la care se referă, care sînt atribuite Ministerului Economiei și Infrastructurii, altele Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, care va fi entitatea care se va preocupa?

Și foarte important, răspuns nu este privind cooperarea intercomunitară. Proiectul care vine pe Legea nr. 303 privește doar serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Și iarăși este absolut neadecvat, pentru că mai multe utilități publice cer această cooperare intercomunitară.

Deci răspunsul este unul neadecvat.

Și întrebarea pentru Guvern, Ministerul Finanțelor: cînd și cum vor fi reparate prejudiciile cauzate de așa-numita reformă fiscală a Guvernului, urmare a căreia autoritățile publice locale au pierdut, după evaluările experților, peste 1 miliard de lei?

Peste două luni de zile se încheie anul bugetar și autoritățile publice locale rămîn fără resurse esențiale.

Răspunsurile solicit să fie prezentate în plenul Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Țap.

Mai multe întrebări nu sînt.

Declar ședința închisă.

Ne vedem săptămîna viitoare.

Ședința s-a încheiat la ora 16.35.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului*